

ISSN 1905-7679 (Print)
ISSN 2651-2386 (Online)

Graduate School Journal

Chiang Rai Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2564
Volume 14 Number 2 May - August 2021

Graduate School Journal

Chiang Rai Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เจ้าของ	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย		
	โทรศัพท์ 0-5377-6000 ต่อ 1632-1633, 0-5377-6026		
วัตถุประสงค์และขอบเขต	1. เพื่อให้ผลงานวิชาการในสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณชน 2. เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์ นักวิชาการ และ นักศึกษาในสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง		
กำหนด	ปีละ 3 เล่ม (มกราคม - เมษายน พฤษภาคม - สิงหาคม และกันยายน - ธันวาคม)		
การเผยแพร่	จัดส่งให้แก่สถาบันศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน		
ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.จินดา ศิริตา		
บรรณาธิการ	ผศ.ดร.ประภาพรรณ ไชยานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	อาจารย์ ดร.ศศิวิมล ภูพวง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	
กองบรรณาธิการ	ผศ.ดร.ศรชัย มุ่งไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	
	รศ.ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ	ข้าราชการเกษียณจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
	รศ.ดร.นิลบล นิมกัธรัตน์	ข้าราชการเกษียณจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
	รศ.ดร.จกกลดินทร์ แสงอาสววิริยะ	ข้าราชการเกษียณจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้	
	รศ.ดร.ศิริพร กิตติการกุล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	
	ผศ.ดร.วิชิต จิตรวิจารณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	
	ผศ.ดร.วิรุณสิริ ใจมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	
	อ.ดร.บัณฑิตา อินสมบัติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	
	ดร.ดร.สุตาพร ปัญญาพฤกษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	
กองประสานงานและดูแลระบบ	ผศ.ดร.วินารัตน์ แสงวงกิจ		
	นายรัชชานนท์ แยมศรี		
กองจัดการ	ผศ.ดร.วลีพรรณ รกิตกุล		
	นางสาวพิมพ์ทิพย์ คำมาต		
กองจัดพิสูจน์อักษร	นายณัฐพล ป่าไร่		
	นางศรีสุดา ไชยศรี		
	นางสาวประภัสสร พรหมเมือง		
ติดต่อส่งบทความ	กองบรรณาธิการ “วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100 โทรศัพท์ 0-5377-6026 Website: www.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal		
สถานที่พิมพ์	โมโนคอม 132/5 หมู่ 4 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100 โทรศัพท์ 0-5377-6246		
“วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ “บทความวิชาการ” และ “บทความวิจัย” ทางด้านสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) 2 ท่านแล้ว โดยผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ถูกเปิดเผย (Double-blind Peer review) ทักษะ และข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านไม่ถือว่าเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ			

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ฉบับนี้เป็นวารสารวิชาการ ตีพิมพ์เป็นปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2564) เนื้อหาภายในประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 9 บทความ ครอบคลุมเนื้อหาด้านเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการ ครุศาสตร์ ศาสนา ศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ หรือสาขาอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ประกอบด้วยบทความชื่อเรื่อง

1. ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ในทัศนสถานหญิง เชียงใหม่
2. การพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนเพื่อยกระดับคุณภาพการใช้ภาษาจีน สำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย
3. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1
4. การบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้เป็นสถานวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล กาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
5. ผลการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอ เมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
6. การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวไทย
7. ผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย
8. ผลของการฝึกอบรมด้วยระบบสมองกลฝังตัว Micro: Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
9. การสร้างแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักศึกษาจีน ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ในนามกองบรรณาธิการหวังว่าเนื้อหาบทความในวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการนำองค์ความรู้ไปพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่ไม่สนใจไม่มากนักน้อย และในโอกาสนี้ทางกองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำวารสารฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าของบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณา

บทความและคณะทำงานทุกฝ่าย ในทำนองนี้หากท่านต้องการส่งบทความเข้าร่วมตีพิมพ์ หรือต้องการ
บอกรับเป็นสมาชิก รวมถึงข้อมูลอื่น ๆ สามารถติดต่อสอบถามได้ที่กองบรรณาธิการ “วารสาร
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9
ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100 โทรศัพท์ 0-5377-6026, 0-5377-6000 ต่อ 1632-
1633 และพบกันใหม่ในฉบับหน้า

ผศ.ดร.ประภาพรรณ ไชยานนท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

- 1 ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ในทัณฑสถานหญิง
เชียงใหม่
Lessons Learned from the Guidelines for the Establishment of Thai Silk Weaving
Training Group in the Chiang Mai Women Correctional Institution
จันทร์จิตร เอียร์สิริ, นรพรรณ โพธิ์พฤษ
Junjit Thiensiri, Naraphan Potipruek
- 16 การพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนเพื่อยกระดับคุณภาพการใช้ภาษาจีน สำหรับ
ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย
Developing a Manual of Chinese Communicating Skill to Enhance the Chinese-
using Quality in Organizations Providing Thai Traditional Medicine Service in
Chiang Rai
วรรณวิรัตน์ ตุงคะเวทย์, จงรักษ์ มณีวรรณ, จิรปรียา เสนทรัพย์,
พิชญ์ธชกิต ธนวัฒน์โอภาส
Wanwirat Tungkavet, Jongrak Maneewan, Jiraphreeya Sensus,
Bhitdhatchakitti Tanawattanaophas
- 33 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
Causal Factors Affecting Social Adaptation in the 21st Century Life and
Professional Skills of Mathayomsuksa 1 Students, the Expanded School under
the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1
ประภัสสร ณะวงศ์, อนันต์ แก้วตาดีบ
Praphatsara Thanawong, Anan Kaewtatip

สารบัญ (ต่อ)

- 50 การบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้เป็นสถานวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล กาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
Managing at Homestay in the Area of Ban Pang Makhampom That Promote a Balancing Way of Life through Body, Mind and Spirit in Sansalee Sub-district, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai
ปานฉัตร อาการักษ์, กัสมา กาซอร์น
Panchat Akarak, Kasama Kasorn
- 64 ผลการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
Development of Analytical Reading Thinking Skill of Mathayomsuksa 3 Students in Muang District, Chiang Rai Province
สุกัญญา ขลิบเงิน
Sukanya Klibngern
- 76 การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวไทย
The Development of Mobile Application for Learning on Chinese Punctuation Marks for Thai Students
เหลียง ซี, สหัทธยา สิทธีวิเศษ, ทิวาพร อุดมวงษ์
Liang Xi, Sahattaya Sittivised, Tiwaporn Udomwong

สารบัญ (ต่อ)

- 89 ผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย
The Effect of Internal Control of the Off-Budgetary on Resource Management Efficiency of Educational Institutions under Vocational Education Commission in Thailand
กัลยกร พรหมพิมพ์, นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์
Kanyakorn Phrompim, Nittaya Phosrichan
- 106 ผลของการฝึกอบรมด้วยระบบสมองกลฝังตัว Micro: Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
The Results of Training with Embedded Systems Micro: Bit Using Projects-based Learning for Mathayomsuksa 1 Students
วิชิต เทพประสิทธิ์
Wichit Thepprasit
- 120 การสร้างแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักศึกษาจีน ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
The Listening Exercise Constructed by Using Electronic Media for Chinese Students Learning Thai as A Second Language at Chiang Rai Rajabhat University
จาง ฉ่ายฉิน
Zhang Caiqin

ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม
ในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่

Lessons Learned from the Guidelines for the Establishment of Thai Silk Weaving
Training Group in the Chiang Mai Women Correctional Institution

(Received: January 24, 2021; Revised: March 5, 2021; Accepted: May 11, 2021)

จันทรจิตร เจริญศิริ¹ นรพรรณ โพธิ์พฤษ²

Junjit Thiensiri¹ Naraphan Potipruek²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนงานวิจัยให้ได้องค์ความรู้ เรื่อง แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และประโยชน์ที่เกิดกับผู้ต้องขังจากการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัณฑสถานหญิง โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวิธีการเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมาย หรือการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการของทัณฑสถานสถานหญิงเชียงใหม่ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ผู้ต้องขังหญิงทั้งจากทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่และเรือนจำจังหวัดลำพูน และเจ้าหน้าที่ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ศึกษาเอกสารงานวิจัย การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษได้องค์ความรู้ เรื่อง แนวทางการจัดตั้งการฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ สำหรับเป็นต้นแบบให้กับเรือนจำหรือทัณฑสถานอื่นที่มีความสนใจการฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมให้ผู้ต้องขังได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งสามารถถอดบทเรียน “แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ในเรือนจำและทัณฑสถานหญิง” ได้ว่า ควรมีการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุในการทอผ้าไหม การจัดเตรียมสื่อการเรียน การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดหาผู้สอน/วิทยากร/

¹ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาอีสเทิร์น

Faculty of Business Administration, The Far Eastern University

e-mail: junjit@feu.edu

² คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาอีสเทิร์น

Faculty of Liberal Arts, The Far Eastern University

ปราชญ์ชาวบ้านสอนการทอผ้าไหม การเตรียมความพร้อมผู้เรียน การกำหนดรูปแบบวิธีการสอนทอผ้าไหม การจัดเตรียมสถานที่เรียน และการประสานหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งนี้พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ประกอบด้วย พัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ขายได้จริง ความชัดเจนในนโยบาย และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม มีพี่เลี้ยงที่คอยช่วยแก้ปัญหาการทอผ้าไหม จัดสรรเวลาให้มีความยืดหยุ่นในการเรียนทอผ้าไหม สรรหาผู้ต้องขังที่มีความพร้อม พัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม นอกจากนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในเรือนจำและทัณฑสถาน ไว้ว่า เจ้าพนักงานราชทัณฑ์หรือผู้ปกครองโรงงานที่ดูแลใกล้ชิดผู้ต้องขังกลุ่มนี้ ต้องมีจิตวิทยาในการปกครองคน และต้องค้นคว้าหาความรู้ที่เป็นประโยชน์มาให้ผู้ต้องขังเพื่อพัฒนาการทอผ้าไหมให้ดียิ่งขึ้น ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการทอผ้า ควรคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความสนใจในการทอผ้าไหม ควรจะได้ผู้ต้องขังที่เป็นครูสอนทอผ้าไหมประจำแต่ละชั้นตอนอย่างน้อย 1 – 2 คน ควรต้องพัฒนาผู้ต้องขังขึ้นมาเป็นครูสอนทอผ้าไหมอย่างต่อเนื่อง สุดท้ายนี้ ประโยชน์ที่เกิดต่อกลุ่ม/ชุมชน/ท้องถิ่น/สังคม คือ ทำให้ผู้ต้องขังเกิดความภาคภูมิใจในตนเองว่า เขาสามารถทำได้ ภาคภูมิใจในผลงานที่เขามีส่วนสร้างสรรค์ การทอผ้าไหมทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังในโรงงานทอผ้า ทำให้สนิทกันมากขึ้น ผู้ต้องขังได้เงินปันผลสำหรับซื้อของที่จำเป็นใช้ภายในเรือนจำ หรือทัณฑสถาน ผู้ต้องขังได้อาชีพติดตัวหลังพ้นโทษ การทอผ้าไหมเป็นกลุ่มฝึกวิชาชีพที่ได้รับความสนใจ และชื่นชมจากบุคคลภายนอกเข้ามาเยี่ยมเยือนโรงงานทอผ้าอยู่บ่อย ๆ มาชื่นชมผลงาน อุดหนุนซื้อผ้าไหมที่ผู้ต้องขังทอ เปรียบเสมือนกำลังใจที่ส่งให้ผู้ต้องขัง

คำสำคัญ: กลุ่มฝึกวิชาชีพการทอผ้าไหม ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่

Abstract

The objective of this study is to learn research lessons and gain knowledge about the establishment of Thai silk weaving training group in the Chiang Mai Women Correctional Institution, factors affecting the success, additional recommendations, and benefits for inmates from the establishment of Thai silk weaving training group in the female correctional institution using participatory action research method. The method for selecting a sample group is a Purposive Sampling or specific selection. The samples included the director of the Chiang Mai Women Correctional Institution, Correctional officers, Female inmates from both the Chiang Mai Women Correctional Institution and Lamphun Provincial Prison, and staff of the Queen Sirikit Sericulture Center, Chiang Mai. The methods for collecting information were research papers study, interviews, and group

discussions. The tools were the forms for the interview and group discussion. The data analysis method was content analysis.

The result of the study was gaining knowledge on the establishment of Thai silk weaving training in the Chiang Mai Women Correctional Institution as a prototype for other prisons or institutions that were interested in silk weaving training for inmates could be further utilized. The lessons learned from "The Guidelines for Establishing Thai Silk Weaving Training Group in Prisons and Female Correctional Institutions" were that there should be the arrangement of tools, equipment and materials for silk weaving, preparation of learning materials, curriculum development, provision of teachers/lecturers/local experts to teach silk weaving, preparation of learners, determination of the methods of teaching silk weaving, preparation of learning space, and coordination of network parties. It was found that the success factors of the establishment of the silk weaving training group consisted of developing into a real selling product, clarity of policy and regulations for the operations of the silk weaving training group, having a trainer who can solve the problems of silk weaving, allocation of times to be flexible in learning silk weaving, recruiting the proper prisoners, and developing a suitable working environment. In addition, the additional recommendations for establishing Thai silk weaving training group in prisons and correctional institutions were given as followed: the correctional officers or the factory supervisors who were closely taking care of those prisoners must psychologically have managed people and searched for useful knowledge for prisoners to develop their silk weaving skills. There should be an incentive for silk weaving. They should select the prisoners who were interested in silk weaving. There should have at least 1-2 inmates who could work as the teachers for teaching silk weaving in each step, and the inmates should be continuously developed to become silk weaving teachers. Finally, the benefits to the group/community/local/society were that this gave the inmates pride in themselves that they could do that and be proud of the work they had partially created. Silk weaving created interactions among the inmates in the textile plant. It made the inmates closer to each other. The inmates received dividends for the purchase of necessary items in the prison or correctional institution. The inmates had their own profession after being punished. Thai silk weaving training group had been being interested and admired from outsiders who frequently visited the weaving factory. Visitors came to appreciate their

work and purchased silk products woven by the inmates themselves. It was like an encouragement to the inmates.

Keywords: Thai Silk Weaving Training Group, The Chiang Mai Women Correctional Institution

บทนำ

ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ เป็น 1 ในสถานที่ควบคุมและกักขังผู้ต้องขัง มีพันธกิจ คือ ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีอาชีวภาพ บำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหนึ่งในภารกิจคือ แก้ไขพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมได้เมื่อพ้นโทษแล้วทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยให้การอบรมศึกษาวิชาสามัญ วิชาชีพ ตลอดจนการพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขัง ทั้งนี้เพื่อให้มีอาชีพ ติดตัวและสามารถกลับตนเป็นคนดีของสังคม ดังนั้นการฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมจึงเป็นหนึ่งใน การฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ต้องขังมีทักษะและประสบการณ์ มีทางเลือกในการประกอบอาชีพสุจริต ภายหลังจากพ้นโทษ

ผู้วิจัยได้ลงสำรวจสภาพปัญหาของกลุ่มวิชาชีพทอผ้าไหมในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ พบว่าผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ขาดความรู้ในการทอผ้าที่จบกระบวนการ ไม่สามารถทอผ้าได้เอง บางขั้นตอน ทำให้ต้องพึ่งพาวิทยากรภายนอก ไม่มีหลักสูตรทอผ้าไหม เจ้าพนักงานของทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ไม่มีความรู้เรื่องการทอผ้าและการตลาดของผ้าไหม ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ทำให้ ผ้าไหมที่ทอเสร็จแล้วขายไม่ได้ ผู้ต้องขังไม่ได้รับเงินปันผล (เงินค่าตอบแทนที่ผู้ต้องขังจะได้รับเมื่อผ้าไหมที่ทอจำหน่ายได้ เป็นเงินที่ผู้ต้องขังสามารถนำไปซื้อของใช้ที่จำเป็นภายในทัณฑสถานหญิงฯ ได้) จากสภาพปัญหา ที่กล่าวมาทำให้เกิดงานวิจัยระยะที่ 1 เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพทอผ้าไหมแบบมีส่วนร่วมของ ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป สภาพปัญหาของกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม รูปแบบการเรียนการสอนที่ผ่านมา และพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพทอผ้าไหม ดำเนินการระหว่างตุลาคม 2558 ถึงกันยายน 2559 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จนสุดท้ายได้หลักสูตรวิชาชีพทอผ้าไหมของทัณฑสถานหญิง เป็นหลักสูตรวิชาชีพทอผ้าไหมยกดอก (ลายนารีสานผืน) ทำให้มีผู้ต้องขังที่สามารถทอผ้าได้เองทุกขั้นตอน ทอผ้าไหมได้มาตรฐาน และสามารถจำหน่ายได้ ผู้ต้องขังมีเงินปันผลจากการจำหน่าย (จันทร์จิตร เจริญศิริ, ศิริอมร กาวีระ และ นรพรธน์ โพธิ์ฤกษ์, 2560 : 211-225) จากการดำเนินงานวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยประชุมหารือร่วมกับภาคีเครือข่ายหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น กรมหม่อนไหม ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เชียงใหม่ สมาคมสตรีนักธุรกิจจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันผ้าทอมือหริภุญไชย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และ

บริษัท กลุ่มเซ็นทรัล จำกัด) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องของการแก้ปัญหา ซึ่งงานวิจัยระยะที่ 1 ได้วางรากฐานของความรู้ด้านการทอผ้าไหมสู่การสร้างรายได้ให้กับผู้ต้องขัง ดังนั้นเพื่อความยั่งยืนของกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่จึงควรเสริมสร้างความแข็งแกร่งของฐานการผลิตโดยการสร้างความชำนาญในการทอผ้าไหมให้ผู้ต้องขังพร้อมเป็นครูเพื่อถ่ายทอดความรู้และสร้างทักษะให้กับผู้ต้องขังใหม่ต่อไป จึงเป็นที่มาของงานวิจัยระยะที่ 2 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังให้เป็นครูสอนการทอผ้าไหมแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มวิชาชีพทอผ้าไหม ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่” ดำเนินการระหว่างกรกฎาคม 2560 ถึงเมษายน 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้ต้องขังให้เป็นครูสอนการทอผ้าไหม ประเมินศักยภาพของการพัฒนาครู ค้นหามาตรฐานการสร้างครุต้นแบบ และสร้างครุต้นแบบสอนการทอผ้าไหมของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม จนสุดท้ายได้ผู้ต้องขังที่เป็นครุต้นแบบสอนการทอผ้าไหมของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ จำนวน 14 คน มีแนวทางการพัฒนาครุต้นแบบ (จันทร์จิตร เอียรศิริ, นรพรรณ โพธิ์พฤกษ์ และ ศิริอมร กาวีระ, 2563: 254–269)

จากประสบการณ์ลงพื้นที่ทำวิจัยที่ผ่านมาทั้งสองระยะ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลและมีข้อสังเกตพบว่าพื้นที่วิจัยและกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาในประเด็นการฝึกวิชาชีพในทัศนสถานหญิงฯ กับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงมีลักษณะต่างจากการฝึกวิชาชีพให้คนในชุมชนหรือในหมู่บ้าน เพราะทัศนสถานหญิงฯ และเรือนจำเป็นสถานที่ปิด มีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ความไม่สะดวกของการเข้า-ออกของบุคคลภายนอกอย่างวิทยากรสอน และเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะนำมาใช้สอนและฝึกวิชาชีพ อีกทั้งผู้รับการฝึกวิชาชีพ คือผู้ต้องขังถือเป็นกลุ่ม ที่เปราะบาง มีสภาพจิตใจและสภาพร่างกายไม่เหมือนคนทั่วไป ผู้ต้องขังบางคนมีความกังวลเรื่องของคดีความที่ยังไม่ตัดสิน กังวลเรื่องของครอบครัวที่อยู่ภายนอก นอกจากนี้บางคนมีปัญหาเรื่องสุขภาพ อาทิ ปัญหาสายตา ผู้ต้องขังไม่มีแว่นตาสายตาที่พร้อมสำหรับฝึกวิชาชีพ รวมทั้งแรงจูงใจในการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังก็ไม่เหมือนคนทั่วไป อาทิ ใบเกียรติดับตรการฝึกวิชาชีพเพื่อให้ปรับชั้นหรือลดโทษจำคุก เงินปันผลเพื่อใช้ซื้อของใช้ที่จำเป็น ความต้องการทางเลือกในการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ เป็นต้น

จากประเด็นการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะของการฝึกวิชาชีพในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญขององค์ความรู้จากงานวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ เพื่อใช้สำหรับเป็นต้นแบบให้กับเรือนจำหรือทัศนสถานอื่นที่มีความสนใจการฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมให้กับผู้ต้องขังได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนแนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่
2. เพื่อถอดบทเรียนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่
3. เพื่อถอดบทเรียนข้อแนะนำเพิ่มเติมสำหรับการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่
4. เพื่อถอดบทเรียนประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องขังจากการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่

ประโยชน์ของการวิจัย

ได้องค์ความรู้ เรื่อง แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ เพื่อใช้สำหรับเป็นต้นแบบให้กับเรือนจำหรือทัศนสถานอื่นที่มีความสนใจการฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมให้กับผู้ต้องขังได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาเฉพาะการถอดบทเรียนองค์ความรู้ เรื่อง แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม อันประกอบด้วยแนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ข้อแนะนำเพิ่มเติมสำหรับการจัดตั้งกลุ่ม และประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องขัง

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

การศึกษานี้มีขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะผู้เกี่ยวกับการถอดบทเรียนองค์ความรู้ เรื่อง แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ประกอบด้วยผู้อำนวยการฯ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ และผู้ต้องขังหญิง ของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ และเรือนจำจังหวัดลำพูน

ขอบเขตระยะเวลา

การศึกษานี้มีขอบเขตระยะเวลาระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในการถอดบทเรียนให้ได้ องค์ความรู้แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ร่วมกันกำหนดปัญหาและความต้องการในองค์ความรู้ เป็นการมีส่วนร่วมของ นักวิชาการในฐานะผู้อำนวยการวิจัย เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ และผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน ในฐานะ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการใช้องค์ความรู้ที่ถอดบทเรียน เรื่อง แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ เนื่องจากเรือนจำจังหวัดลำพูนยังไม่เคยมีกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมมาก่อน และกำลังจะเริ่มจัดตั้งกลุ่มวิชาชีพทอผ้าไหมขึ้นใหม่ในเรือนจำ ดังนั้นจึงใช้การสนทนากลุ่มร่วมกับ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ของเรือนจำจังหวัดลำพูน และสนทนากลุ่มผู้ต้องขังหญิงของเรือนจำจังหวัดลำพูน เพื่อให้ได้ปัญหาและความต้องการในองค์ความรู้

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมกันออกแบบและดำเนินการถอดบทเรียน โดยการมีส่วนร่วมของนักวิชาการ ผู้อำนวยการฯ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์และผู้ต้องขังของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการถอดบทเรียน จาก 2 แหล่งข้อมูล อันได้แก่

1. ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลจากงานวิจัยระยะที่ 1 เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพทอผ้าไหม แบบมีส่วนร่วมของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่” (จันทร์จิตร เจริญศิริ, นรพรรณ โพธิ์พฤกษ์, ศิริอมร กาวีระ และ คนอื่น ๆ, 2559 : 101-121) และข้อมูลจากงานวิจัยระยะที่ 2 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังให้เป็นครูสอนการทอผ้าไหมแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มวิชาชีพทอผ้าไหม ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่” (จันทร์จิตร เจริญศิริ, นรพรรณ โพธิ์พฤกษ์, ศิริอมร กาวีระ และ คนอื่น ๆ, 2562 : 95-101) ซึ่งทุกครั้งหลังทำกิจกรรม ในแต่ละวันเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจดบันทึกกิจกรรม และสรุปบทเรียน สิ่งที่เรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยของงานวิจัยระยะที่ 1 และระยะที่ 2

งานวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย	งานวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพทอ ผ้าไหมแบบมีส่วนร่วมของทัศน สถานหญิงเชียงใหม่	งานวิจัยระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังให้ เป็นครูสอนการทอผ้าไหมแบบมี ส่วนร่วมของกลุ่มวิชาชีพทอผ้า ไหมทัศนสถานหญิงเชียงใหม่
ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้ต้องขังทั้งที่มีและไม่มี ประสบการณ์ทอผ้าไหม จำนวน 35 คน กลุ่มที่ 2 ผู้อำนวยการฯ และเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มฝึกวิชาชีพ ทอผ้าไหม จำนวน 5 คน และกลุ่ม ที่ 3 วิทยากรสอนทอผ้าไหม จำนวน 1 คน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้ต้องขัง (ครูสอนทอผ้าไหม) ของ กลุ่มวิชาชีพทอผ้าไหม จำนวน 14 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ต้องขัง (ผู้เรียน ใหม่) ของกลุ่มวิชาชีพทอผ้าไหม จำนวน 14 คน กลุ่มที่ 3 ผู้ ผู้อำนวยการฯ และเจ้าพนักงาน ราชทัณฑ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ ทำงานของกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้า ไหมทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 4 อาจารย์ ผู้สอน/วิทยากรผู้ให้ความรู้การทอ ผ้าไหมและทักษะการถ่ายทอด ความรู้ จำนวน 2 คน
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	ใช้วิธีการเลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง แบบมีจุดมุ่งหมาย หรือการเลือก แบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling)	ใช้วิธีการเลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง แบบมีจุดมุ่งหมาย หรือการเลือก แบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling)
เครื่องมือที่ใช้รวบรวม ข้อมูล	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง แบบคำถามสำหรับ การสนทนากลุ่ม แบบการสังเกต และแบบบันทึกกิจกรรม	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง แบบคำถามสำหรับ การสนทนากลุ่ม แบบการสังเกต และแบบบันทึกกิจกรรม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

งานวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย	งานวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพทอ ผ้าไหมแบบมีส่วนร่วมของทตส สถานหญิงเชียงใหม่	งานวิจัยระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังให้ เป็นครูสอนการทอผ้าไหมแบบมี ส่วนร่วมของกลุ่มวิชาชีพทอผ้า ไหมทตสสถานหญิงเชียงใหม่
การเก็บรวบรวมข้อมูล	การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต และการบันทึก กิจกรรม	การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต และการบันทึก กิจกรรม
การวิเคราะห์ข้อมูล	การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)	การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการฯ และเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ของทตสสถานสถานหญิงเชียงใหม่ และเจ้าหน้าที่ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่ และสนทนากลุ่มกับผู้ต้องขังกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมทตสสถานหญิงเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบประเด็นองค์ความรู้ที่จะเรียบเรียง

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ยืนยันข้อมูล และเพิ่มเติมองค์ความรู้ โดยนักวิชาการและผู้ต้องขังกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมฯ ในฐานะนักวิจัยในพื้นที่ทตสสถานหญิงเชียงใหม่ที่ร่วมดำเนินงานวิจัยทั้งสองระยะ ร่วมกันประมวลข้อมูลจดบันทึกมาสรุปหลอมรวม เชื่อมโยงประเด็น เรียบเรียง และนำเสนอข้อมูลอีกครั้งโดยสนทนากลุ่มร่วมกันเพื่อยืนยันข้อมูล และเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทตสสถานหญิงเชียงใหม่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ถอดบทเรียนองค์ความรู้เรื่อง “แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในเรือนจำและทตสสถานหญิง” เพื่อสำหรับเป็นต้นแบบให้กับเรือนจำหรือทตสสถานอื่นที่มีความสนใจการฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมให้ผู้ต้องขังได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวทางในการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม

ในการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมจำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วน เพื่อให้สามารถจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพฯ ขึ้นได้ โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่

1. การจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุในการทอผ้าไหม ซึ่งประกอบด้วยเส้นไหม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทอผ้าไหมในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การกรอไหม สาวไหม ขึ้นหัวม้วน และเข้าพันหวี เก็บตะกอเขาเหยียบ เขียนลาย คัดลาย เก็บตะกอดอก ทอผ้าบนกี่ทอผ้า ตกแต่งผืนผ้าไหม ควรมีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการทอผ้าไหมครบ มีจำนวนเพียงพอกับผู้ต้องขังที่จะเรียน และมีคุณภาพได้มาตรฐาน พร้อมใช้งาน

2. การจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ สื่อที่ช่วยให้ผู้ต้องขังที่เป็นผู้เรียนใหม่เข้าใจภาพรวมของกระบวนการทอผ้าไหมได้ง่ายขึ้น เช่น สื่อวีดิทัศน์ เอกสารสอนการทอผ้าไหม เป็นต้น

3. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน แบ่งเป็น 3 หลักสูตร

หลักสูตรที่ 1 หลักสูตรเบื้องต้น สำหรับผู้ต้องขังที่ไม่มีประสบการณ์การทอผ้าไหม โดยเนื้อหาหลักสูตรมุ่งเน้นความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการทอผ้าบนกี่ ประกอบด้วย

3.1 ภาพรวมของกระบวนการทอผ้าไหม อธิบายให้เข้าใจว่าเริ่มอย่างไรจนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้าย โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย

3.2 ความรู้เรื่องเส้นไหม ประเภทของเส้นไหม การรู้จักข้อมูลบนฉลากเส้นไหม

3.3 การกรอไหมพุ่ง สอนการกรอไหมใส่หลอดพลาสติกเพื่อใส่ในกระสวยพุ่ง

3.4 การทอผ้า สอนทอผ้าบนกี่ทอเพื่อให้ได้ผ้าไหมก่อนสอนในขั้นตอนอื่น ๆ จะทำให้ผู้ต้องขังได้เห็นผลงานของตนเอง เป็นกำลังใจสำหรับการเรียนรู้ในขั้นตอนอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งหากเริ่มตั้งแต่ต้นจนทอผ้าเสร็จ อาจทำให้ผู้ต้องขังท้อ ไม่อยากเรียนต่อ เพราะขั้นตอนเหล่านี้ต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียน เป็นขั้นตอนที่ละเอียดและซับซ้อน

3.5 การตกแต่งผืนผ้า การสอนการตัดผ้าออกจากกี่ทอ เก็บริมผ้า เก็บเส้นไหมงอก

หลักสูตรที่ 2 หลักสูตรพัฒนาทักษะการทอผ้าไหม เป็นการสอนผู้ต้องขังที่มีความชำนาญในการกรอไหมและทอผ้าบนกี่ทอแล้ว ซึ่งการสอนในหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังเรียนรู้และสร้างเสริมทักษะการทอผ้าไหมในทุกขั้นตอน ทำให้ผู้ต้องขังทำได้เองทุกขั้นตอน โดยเริ่มจากการออกแบบลายผ้าไหมบนกระดาษกราฟ สอนการกรอไหมยืน สอนสาวไหม สอนเข้าพันหวีและเข้าหัวม้วน สอนคัดลาย สอนเก็บตะกอเขาเหยียบ สอนเก็บตะกอดอก และทอผ้าบนกี่

หลักสูตรที่ 3 หลักสูตร Train of the Trainer สอนผู้ต้องขังที่มีความชำนาญให้เป็นครูสอนการทอผ้าไหมในเรือนจำหรือทัศนสถาน ซึ่งหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดการพึ่งพาวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านจากภายนอก สร้างผู้ต้องขังให้เป็นครูสอนทอผ้าไหมจากรุ่นสู่รุ่น โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการ การพัฒนาทักษะทอผ้าไหมของผู้ต้องขังที่จะเป็นครูสอน วิทยากรสอนเพิ่มเติมทักษะและ

เทคนิคในแต่ละขั้นตอนตามความต้องการ วิทยากรด้านการถ่ายทอดความรู้สอนผู้ต้องขังเพื่อเตรียมตัวเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ต้องขังกลุ่มใหม่ และลงฝึกปฏิบัติเป็นครูสอนทอให้ผู้ต้องขังกลุ่มใหม่

4. การจัดหาผู้สอน/ วิทยากร /ปราชญ์ชาวบ้านสอนการทอผ้าไหม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) วิทยากรหลัก ที่จะสอนผู้ต้องขังในทุกขั้นตอนของการทอผ้าไหม เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการทอผ้าไหมเป็นอย่างดี มีทักษะของการถ่ายทอด สอนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน มีความเต็มใจในการถ่ายทอด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นกันเอง 2) วิทยากรเสริม ที่จะสอนเสริมในบางประเด็นที่ผู้ต้องขังสนใจ เช่น วิทยากรสอนการผสมสี วิทยากรให้ความรู้เรื่องมาตรฐานผ้าไหมตรานกยูง เป็นต้น

5. การเตรียมความพร้อมผู้เรียน ซึ่งหมายถึงผู้ต้องขังที่จะเรียนทอผ้าไหมควรเป็นผู้ต้องขังที่มีความสนใจการทอผ้าไหม มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีโทษจำคุกระยะยาวหรือเหลือโทษอีกหลายปี มีสภาพจิตใจพร้อมเรียนรู้ ไม่มีความกังวลใจเรื่องใด ๆ เช่น เรื่องคดีความ เรื่องครอบครัวภายนอก เป็นต้น

6. การกำหนดรูปแบบวิธีการสอนทอผ้าไหม เป็นการสอนกลุ่มเล็ก ประมาณ 10 – 15 คน มีรูปแบบการสอนแบบบรรยายให้เห็นความสำคัญของแต่ละขั้นตอน อธิบายถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องใช้ สาธิตให้ผู้ต้องขังเห็นวิธีการทำ และให้ผู้ต้องขังลงมือปฏิบัติจริง

7. การจัดเตรียมสถานที่เรียน มีขนาดพื้นที่เพียงพอสำหรับการจัดวางเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการทอผ้าไหม เป็นสัดส่วนไม่วุ่นวาย

8. การประสานหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การสนับสนุนองค์ความรู้และขยายช่องทางการตลาด เช่น ร้านจำหน่ายผ้าไหมช่วยสนับสนุนงานจ้างทอผ้าไหม และเป็น ช่องทางการขายผ้าไหม ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่ ช่วยสนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับ การทอผ้าไหม ช่องทางการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ผ้าไหม และตรวจสอบให้การรับรองมาตรฐานผ้าไหมตรานกยูง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม

ในการที่จัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมให้ประสบความสำเร็จนั้น มีปัจจัยสำคัญหลายประการที่ต้องคำนึงถึง ประกอบด้วย 1) พัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ขายได้จริง ซึ่งทำให้ผู้ต้องขังเชื่อมั่นว่าถ้าทอเสร็จแล้วจะขายได้ และมั่นใจว่าอาชีพการทอผ้าไหมสามารถเลี้ยงตนเองได้ในอนาคต 2) ทัศนสถานและเรือนจำต้อง มีความชัดเจนในนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม เช่น แนวทางการฝึกอบรม วิธีการขายผ้าไหม นโยบายการจ่ายปันผล เป็นต้น 3) ต้องมีพี่เลี้ยงที่คอยช่วยแก้ปัญหา การทอผ้าไหม ซึ่งอาจเป็นวิทยากรจากภายนอกหรือวิทยากรจากภายในเรือนจำหรือทัศนสถาน 4) จัดสรรเวลาให้มีความยืดหยุ่นในการเรียนทอผ้าไหม เนื่องจากผู้ต้องขังมีเวลาประมาณ 5 – 6 ชั่วโมงต่อวันเท่านั้นก่อนขึ้นเรือนนอน แต่มีหลายภารกิจที่ต้องทำ เช่น ออกห้องเยี่ยมญาติ ไปพบแพทย์ ถูกลงโทษ เข้าร่วมอบรมโครงการต่าง ๆ ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย บุคคลภายนอกเข้าศึกษาดูงานในโรงงาน เป็นต้น 5) สรรหาผู้ต้องขังที่มีความพร้อม เช่น กลุ่มผู้ต้องขังที่การพิจารณาคดีสิ้นสุดแล้ว

ไม่มีความกังวลเรื่องคดีความ 6) พัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม เช่น จัดพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน การควบคุมเสียงดังรบกวน ทำให้เสียสมาธิ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในเรือนจำและทัศนสถาน ดังนี้

1) ผู้ปกครองโรงงานหรือเจ้าพนักงานที่ดูแลใกล้ชิดผู้ต้องขังกลุ่มนี้ต้องมีจิตวิทยาในการปกครองคน เนื่องจากการทอผ้าไหมเป็นงานละเอียด ซับซ้อน ใช้เวลานานในการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะ ซึ่งต้องอาศัยจิตวิทยาในการโน้มน้าว กระตุ้น จูงใจและให้กำลังใจผู้ต้องขังอยู่เสมอ 2) ผู้ปกครองโรงงานหรือเจ้าพนักงานที่ดูแลใกล้ชิดต้องค้นคว้าหาความรู้ที่เป็นประโยชน์มาให้ผู้ต้องขังเพื่อพัฒนาการทอผ้าไหมให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ต้องขังไม่สามารถค้นคว้าหาข้อมูลเองได้ 3) ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการทอผ้า เช่น จัดให้มีเงินปันผลจากการขายผ้าไหมหรืองานจ้าง จัดให้มีรางวัลในรูปตัวเงินหรือไม่ใช้ตัวเงิน (ของใช้ส่วนตัว) เป็นต้น 4) ผู้ต้องขังในกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมควรเป็นผู้ที่มีความสนใจการทอผ้าไหม ใจรักในงานทอผ้า ตั้งใจเรียนรู้ พร้อมเรียนรู้ และอดทน 5) ตลอดระยะเวลาการพัฒนาผู้ต้องขังตั้งแต่ทอผ้าไหมไม่เป็นจนกระทั่งสามารถเป็นครูสอนทอผ้าไหมให้กับผู้ต้องขังรุ่นต่อไปได้ อาจจะใช้เวลาประมาณ 1 - 2 ปี ผลของความสำเร็จควรจะได้ผู้ต้องขังที่เป็นครูสอนทอผ้าไหมประจำแต่ละชั้นตอนอย่างน้อย 1 - 2 คน ควรต้องพัฒนาผู้ต้องขังขึ้นมาเป็นครูสอนทอผ้าไหมอย่างต่อเนื่อง เพราะผู้ต้องขังมีโอกาสหันโทษย้ายการฝึกวิชาชีพ ย้ายไปเรือนจำอื่นที่ใกล้ภูมิลำเนาเดิม

ประโยชน์ที่เกิดกับผู้ต้องขัง อันได้แก่ 1) เกิดความภาคภูมิใจในตนเองว่าเขาสามารถทำได้ ภาคภูมิใจในผลงานที่เขามีส่วนสร้างสรรค์ เลือกสีเส้นไหมให้เกิดการผสมผสาน ถักทอเป็นผืนผ้าไหมที่งดงาม 2) เกิดสมาธิ ทำให้จิตใจของผู้ต้องขังจดจ่ออยู่กับการทอผ้าไหม เวลาในแต่ละวันผ่านไปอย่างรวดเร็ว 3) เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังในโรงงานทอผ้า ทำให้สนิทกันมากขึ้นเพราะต้องเข้าร่วมอบรมและช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยกัน 4) ได้เงินปันผลสำหรับซื้อของที่จำเป็นใช้ในภายในเรือนจำ หรือทัศนสถาน 5) ได้อาชีพติดตัวหลังพ้นโทษ เช่น รับจ้างทอผ้าไหม รับจ้างขึ้นหัวม้วน รับจ้างออกแบบลายผ้าไหม ทอและขายผ้าไหมเอง เป็นต้น 6) ได้รับความสนใจ และชื่นชมจากบุคคลภายนอกเข้ามาเยี่ยมเยือนโรงงานทอผ้าอยู่บ่อย ๆ มาชื่นชมผลงาน อดทนซื้อผ้าไหมที่ผู้ต้องขังทอ เปรียบเสมือนกำลังใจที่ส่งให้ผู้ต้องขัง

การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ คือ การถอดบทเรียนงานวิจัยให้ได้องค์ความรู้เรื่อง แนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ ซึ่งเป็นจุดแข็ง/ภูมิปัญญาของกลุ่มฝึกวิชาชีพฯ อันเป็นประโยชน์ต่อเรือนจำหรือทัศนสถานหญิงอื่น สอดคล้องกับโครงการประสานพลังปัญญาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มูลนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย (2553 : 8-20) ได้กล่าวถึงประสบการณ์การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในโครงการประสานพลังปัญญาฯ ทำให้สรุปได้ว่า ควรจะเลือกกิจกรรมอะไรมาเป็นตัวเดินเรื่องของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรจะดำเนินการ

เพื่อให้ได้ความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ในชุมชน เพื่อจะได้มีความรู้สึกร่วมกันและเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น เกณฑ์การเลือกกิจกรรมจะพิจารณากันว่าเรื่องใดเป็นจุดแข็ง เรื่องใดที่เป็นภูมิปัญญาหรือวัฒนธรรมที่ต้องการรักษาไว้ให้คงอยู่คู่ชุมชน และสอดคล้องกับ สุวรรณิ โพธิ์เศษ (2558 : 77-87) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหมของบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น ที่ว่าแนวทางการพัฒนาให้กลุ่มอาชีพทอผ้าไหม มีความยั่งยืนควรพิจารณาถึงปัจจัยผู้นำกลุ่มอาชีพ งบประมาณ บุคลากร การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมการถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มอาชีพ และปัจจัยด้านความเข้าใจของชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ประกอบด้วยทัศนสถานและเงื่อนไขต้องมีความชัดเจนในนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม เช่น แนวทางการฝึกอบรม วิธีการขายผ้าไหม นโยบายการจ่ายปันผล เป็นต้น รวมถึงการสรรหาผู้ต้องขังที่มีความพร้อม ซึ่งสอดคล้องกับ กรรณิการ์ ท่ามา (2557 : 164-170) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกกบ้านห้วย ตำบลบ้านห้วย อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จเกิดจากการมีผู้นำกลุ่ม คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์ มีการประสานงานที่ดี สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนมีการประสานความร่วมมือ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2560 : 7) ที่กล่าวถึงแนวทางการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพต้องมีสิ่งบ่งชี้ความเข้มแข็งของกลุ่มว่าต้องมีสมาชิกที่มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อกัน มีแผนการดำเนินงาน และมีผลผลิตของกลุ่มที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมในเรือนจำและทัศนสถาน ได้กล่าวว่าควรมีการสร้างแรงจูงใจในการทอผ้า เช่น จัดให้มีเงินปันผลจากการขายผ้าไหมหรืองานจ้าง จัดให้มีรางวัลในรูปตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงิน (ของใช้ส่วนตัว) เป็นต้น และผู้ต้องขังในกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ควรเป็นผู้ที่มีความสนใจการทอผ้าไหม ใจรักในงานทอผ้า ตั้งใจเรียนรู้ พร้อมเรียนรู้ และอดทน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโครงการประสานพลังปัญญาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มูลนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย (2553 : 43-50) ที่กล่าวว่า เมื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้การเจริญเติบโต มีวิธีการช่วยให้เกิดความเจริญเติบโตได้โดยการสร้างแรงจูงใจ ทำให้คนมีแรงลุกขึ้นทำอะไรหลายอย่าง ที่แม้จะยากมาก ในการทำงานเป็นคณะผู้ที่เป็นผู้นำจะต้องเข้าใจวิธีสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกในกลุ่ม ในโครงการนี้ได้พบวิธีการหลากหลายที่อยากจะนำเสนอ จากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แรงจูงใจอาจสร้างได้โดยวิธีการต่อไปนี้ 1) การให้รางวัล 2) การทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของ 3) การกระตุ้นความรักและผูกพันกับชุมชน 4) การทำให้เห็นประโยชน์เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับโครงการประสานพลังปัญญาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มูลนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย (2553 : 8-20) ได้กล่าวถึงประสบการณ์การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในโครงการประสานพลังปัญญาฯ ทำให้สรุปได้ว่า ควรเลือกเพื่อนร่วมงาน บุคคล

ในการตั้งศูนย์การเรียนรู้ คือ มีความเต็มใจ อย่าบังคับ อย่าขอร้อง อย่าใช้คำสั่งราชการ หากมีเวลาให้มอบหมายงานให้ทำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ควรต้องพิจารณาความแตกต่างกันของสถานที่ควบคุมและกักขังผู้ต้องขังแต่ละประเภท เนื่องจากมีระยะเวลาคุมขังผู้ต้องขังที่ต้องรับโทษสูงสุดแต่ละแห่งไม่เท่ากัน ซึ่งส่งผลต่อความต่อเนื่องของกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหม ทั้งนี้บริบทพื้นที่งานวิจัยนี้ คือ ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังหญิงที่ต้องรับโทษจนถึงประหารชีวิต เป็นแห่งเดียวที่รับผู้ต้องขังหญิงที่ต้องรับโทษสูงสุดในภาคเหนือ ต่างจากเรือนจำประจำจังหวัดที่มีอำนาจคุมขังโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี ประกอบกับทัศนสถานหญิงเชียงใหม่มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีโทษจำคุกนาน จนถึงตลอดชีวิตมาอยู่ในกลุ่มวิชาชีพนี้ ทำให้ผู้ต้องขังกลุ่มนี้มีเวลาเรียนรู้และฝึกทักษะการทอผ้าไหมได้นานอย่างต่อเนื่อง ผู้ต้องขังสามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับผู้ต้องขังรุ่นต่อรุ่นต่อไปได้

2. หากเรือนจำหรือทัศนสถานใดต้องการเริ่มต้นกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมควรต้องมีพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยแก้ปัญหาการทอผ้าไหม ซึ่งอาจเป็นวิทยากรจากภายนอกหรือวิทยากรภายในเรือนจำหรือทัศนสถานฯ เพื่อเสริมความแข็งแกร่งในกระบวนการผลิต ทำให้ผู้ต้องขังมีทักษะความชำนาญในการทอผ้าไหมมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ลดการพึ่งพิงวิทยากรจากภายนอก และท้ายที่สุดผู้ต้องขังมีอาชีพติดตัวเมื่อพ้นโทษ

3. เรือนจำหรือทัศนสถานฯ ควรมีการวางแผนอาชีพและเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษอย่างเป็นระบบ มีการวัดผลครบทั้งกระบวนการ ตั้งแต่แรกรับ ฝึกวิชาชีพ เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และเมื่อพ้นโทษไปจะได้ไม่ต้องกระทำผิดซ้ำอีก

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบสถานที่ควบคุมและกักขังผู้ต้องขังแต่ละประเภทว่ามีแนวทางการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพทอผ้าไหมเหมือนหรือแตกต่างจากการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ หรือไม่ อย่างไร

2. ควรศึกษาแนวทางการวางแผนอาชีพทอผ้าไหมและเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษอย่างเป็นระบบ มีการวัดผลครบทั้งกระบวนการ ตั้งแต่แรกรับ ฝึกวิชาชีพ เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เมื่อพ้นโทษไปจะได้ไม่ต้องกระทำผิดซ้ำอีก

รายการอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน. (2560). *แนวทางการจัดตั้งและการพัฒนา กลุ่มอาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- กรณิการ์ ท่ามา. (2557). *แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานต้นกก บ้านหว่า ตำบลบ้านหว่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. ในการประชุมวิชาการ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 ประจำปี 2557 “Rethink : Social Development for Sustainability in ASEAN Community” 11-13 มิถุนายน 2557 ณ เซ็นทารา โฮเต็ล แอนด์ คอนเวนชันเซ็นเตอร์ จังหวัดขอนแก่น (หน้า 164 – 170). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- จันทร์จิตร เอียรศิริ, นรพรรณ โพธิพฤกษ์, ศิริอมร กาวีระ และ คนอื่น ๆ (2563). *แนวทางการพัฒนา ผู้ต้องขังให้เป็นครูสอนการทอผ้าไหมแบบมีส่วนร่วมของท้นทสสถานหญงเชียงใหม. วารสาร ปัญญาวิวัฒน์, 12 (2), 254 - 269.*
- จันทร์จิตร เอียรศิริ, ศิริอมร กาวีระ, นรพรรณ โพธิพฤกษ์ และ คนอื่น ๆ. (2560). *การพัฒนาหลักสูตร วิชาชีพอทผ้าไหมของท้นทสสถานหญงเชียงใหม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 11 (3), 211 – 225.*
- จันทร์จิตร เอียรศิริ และคณะ. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพอทผ้าไหมแบบมีส่วนร่วมของท้นท สสถานหญงเชียงใหม. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).*
- จันทร์จิตร เอียรศิริ และคณะ. (2562). *แนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังให้เป็นครูสอนการทอผ้าไหมแบบมี ส่วนร่วมของท้นทสสถานหญงเชียงใหม. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.).*
- มูลนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย โครงการประสานพลังปัญญาเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. (2553). *คู่มือการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน*. กรุงเทพฯ: โครงการประสานพลังปัญญาเพื่อพัฒนาศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน มูลนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย.
- ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เชียงใหม่. (2559). *โครงการ ทอผ้าไหมในท้นทสสถานหญงเชียงใหมภายใต้โครงการคืนคนดีสู่สังคม. (แผ่นพับ). เชียงใหม่: ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เชียงใหม่.*
- สุวรรณิ โพธิ์เศษ. (2558). *แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหมของบ้านห้วยฝาย ตำบลปอแดง อำเภอ ชนบท จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 10 (34), 77-87.*

การพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนเพื่อยกระดับคุณภาพการใช้ภาษาจีน
สำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย
Developing a Manual of Chinese Communicating Skill to Enhance the
Chinese-using Quality in Organizations Providing Thai Traditional
Medicine Service in Chiang Rai

(Received: January 21, 2021; Revised: March 5, 2021; Accepted: May 11, 2021)

วรรณวิรัตน์ ตุงคะเวทย์¹ จงรักษ์ มณีวรรณ² จิรปริยา เสนทรัพย์²

พิชญ์รัชกิต ธนวัฒน์โอภาส²

Wanwirat Tungkawet¹ Jongrak Maneewan² Jiraphreeya Sensusup²

Bhithatchakitti Tanawattanaophas²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการใช้ภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย จำนวน 51 คน กระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน 1) ศึกษาความ ต้องการด้านเนื้อหาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย 2) พัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย 3) ประเมินผลความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยมีความต้องการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ คณะผู้วิจัยจึงได้มีการพัฒนาคู่มือการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเนื้อหาที่พัฒนาขึ้น ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับการประกอบอาชีพของกลุ่มผู้ใช้งาน เนื้อหาของคู่มือประกอบไปด้วย

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

e-mail: dangxiangming24@gmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

คำศัพท์ ประโยคสนทนา รวมถึงรายชื่อและสรรพคุณยาสมุนไพรไทย และผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือทักษะการสื่อสาร พบว่า ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย จำนวน 51 คน มีความพึงพอใจต่อคู่มือในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.63 รายการได้รับความพึงพอใจมากที่สุด คือ เนื้อหาในคู่มือสามารถนำไปใช้ได้จริงกับผู้เข้ารับการอบรม โดยมีความเฉลี่ยเป็น 4.88 ค่าเฉลี่ยลำดับรองลงมา คือ เนื้อหาในคู่มือเป็นไปตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม โดยมีความเฉลี่ยเป็น 4.84 และรูปแบบของคู่มือสวยงามน่าอ่าน โดยมีความเฉลี่ยเป็น 4.84 สะท้อนให้เห็นว่า เนื้อหาของคู่มือทักษะการสื่อสารสอดคล้องกับการประกอบอาชีพและเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงสามารถนำไปพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงรายได้จริง

คำสำคัญ: คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีน ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย

Abstract

This research aimed to develop a Chinese language manual to enhance communication skills for Thai traditional medical service in Chiang Rai province. Population in this research was 51 service staffs in Thai traditional medical service in Chiang Rai province. Research procedures were divided into 4 steps. Firstly, studying need of Chinese communication skills for Thai traditional medical service in Chiang Rai province was conducted followed by developing a Chinese language manual to enhance communication skills for Thai traditional medical service in Chiang Rai province. Thirdly, evaluating satisfaction of the usage of Chinese language manual for Thai traditional medical service. Results indicated that service staffs in Thai traditional medical service experienced obstacles in Chinese communication. The service staffs also wanted to enhance their communication skills for work. The annual of Chinese language usage for Thai traditional medical service in Chiang Rai province was developed to let the service staffs be able to learn by themselves. The contents inside the manual consisted of vocabularies, conversation, Thai herbs' name and properties. Learning achievement before and after the usage of manual was statistically significant at 0.05 level. It was found that post-test's average value had greater value than the pre-test's average value which were 21.59 and 7.47 respectively. Moreover, the study revealed that the satisfaction assessment had excellent satisfaction level with the average value 4.63. The

most satisfied subject in the manual was the language and information in the manual is practical with the average value 4.88. Next, the satisfaction of the manual and the need of the service staffs' average value was 4.84. Also, the satisfaction of the manual layout's average value was 4.84. It appears that the manual meets the need of the service staffs in Thai traditional medical service and correlates with their work area. In addition, the service staffs could enhance their Chinese communication skills effectively.

Keywords: Chinese communication skills manual, Thai traditional medicine service

บทนำ

จากข้อมูลแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (2560 : 16) ได้ระบุว่าปัจจุบันการส่งเสริมการใช้สมุนไพรไทยเพื่อการรักษาโรคและสร้างเสริมสุขภาพร่วมกับการใช้ยาและแนวทางการรักษาของการแพทย์แผนปัจจุบันเป็นการช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน อีกทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพในภาพรวมและยังส่งผลต่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจของประเทศในอีกทางหนึ่ง จึงทำให้มีการผลักดันภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยเข้าสู่นโยบายสุขภาพระดับชาติมากขึ้นเป็นลำดับ และในปี 2562 ที่ผ่านมามีงานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย Thai Herbal Pavilion ที่ได้จัดขึ้นในวันที่ 14 - 27 ตุลาคม 2562 ณ บริษัท คิงเพาเวอร์ ศรีวารี คอมเพล็กซ์มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับสมุนไพรไทยมากที่สุด คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยมักได้รับความนิยมซื้อเป็นของฝากในโอกาสได้มาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยที่มีโอกาสเติบโตในตลาดประเทศจีน ได้แก่ น้ำมันสมุนไพร แก้อาการปวดเมื่อย ยาต้ม ยาอมสมุนไพร ยาหม่อง เป็นต้น และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2562 – 2565 มูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 1 เท่าตัวเป็น 7.8 หมื่นล้านบาทในอนาคต (กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ, <https://nph.dtam.moph.go.th>, 2562)

จังหวัดเชียงรายถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีนหลั่งไหลเข้ามาเป็นจำนวนมาก จากการที่คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจหน่วยงานที่ให้บริการรักษาสุขภาพด้วยแพทย์แผนไทยและร้านขายยาสมุนไพรไทยในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 21 สิงหาคม – 30 สิงหาคม 2562 จำนวนทั้งหมด 16 แห่ง พบว่า ปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวนมากให้ความสนใจเกี่ยวกับยาสมุนไพรไทยและได้เข้ามาใช้บริการรักษาสุขภาพด้วยยาสมุนไพรไทยมากขึ้น เนื่องจากการรักษาสุขภาพด้วยแพทย์แผนไทย และการส่งเสริมสุขภาพด้วยยาสมุนไพรไทยมีราคาถูกและมีคุณภาพดี เช่น ฟ้ายะลวยโจร มะขามป้อม ยานวดสมุนไพรไทยบรรเทาอาการปวดเมื่อยต่าง ๆ ในกลุ่มยาเหล่านี้เป็นที่นิยม

ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนซึ่งเป็นผลให้หน่วยงานที่ให้บริการรักษาสุขภาพด้วยแพทย์แผนไทยและร้านขายยาสมุนไพรไทยมีผู้บริโภคมที่เป็นลูกค้าชาวจีนมาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์กว่าร้อยละ 90 ยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่ประสบอยู่ คือ ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยไม่สามารถใช้ภาษาจีนในการสนทนา สื่อสาร ให้บริการการรักษาหรือขายยาสมุนไพรไทยให้แก่ลูกค้าชาวจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเพียงร้อยละ 10 ที่สามารถพูดได้ตอบสนองกับลูกค้าชาวจีนได้เพียงเล็กน้อย เช่น การกล่าวทักทายลูกค้า การกล่าวขอบคุณ การสอบถามความต้องการและซักประวัติเบื้องต้น แต่ทั้งนี้ผู้ให้บริการดังกล่าวส่วนใหญ่จะใช้วิธีการแก้ปัญหาด้านการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้ภาษาท่าทางหรือขอความช่วยเหลือจากไกด์ ล่ามภาษาจีนที่มากับนักท่องเที่ยว แต่หากกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านั้นเดินทางมาด้วยตนเองโดยไม่มีไกด์หรือล่ามภาษาจีนก็จะแก้ปัญหาโดยใช้โปรแกรมแปลภาษาสำเร็จรูปซึ่งบ่อยครั้งทำให้เกิดความล่าช้าและมีการสื่อสารที่ผิดพลาดและยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าชาวจีนได้อย่างตรงประเด็น จึงทำให้มีผลกระทบต่อการให้บริการลูกค้าชาวจีนเป็นอย่างมาก และจากการสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยทั้งหน่วยงานที่ให้บริการรักษาแบบแพทย์แผนไทยและร้านขายยาสมุนไพร จำนวนทั้งหมด 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90 มีความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ เช่น การทักทายเบื้องต้น การสอบถามอาการ การซักถามประวัติ การสอบถามความต้องการในการซื้อขาย การแนะนำการใช้ยาสมุนไพรไทย การนัดดูอาการ การบอกซื้อขายสมุนไพรเป็นภาษาจีน เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการยกระดับคุณภาพการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีน เนื้อหาในคู่มือได้มาจากลงพื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการด้านเนื้อหา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพด้านการให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย หากผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้วยแพทย์แผนไทยในจังหวัดเชียงรายสามารถสื่อสารภาษาจีนกับนักท่องเที่ยวชาวจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้การตัดสินใจเลือกใช้บริการแพทย์แผนไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีนเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในด้านการให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้วยแพทย์แผนไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย

2. เพื่อพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย

3. เพื่อประเมินผลความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย

2. ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงรายสามารถสื่อสารภาษาจีนกับลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวชาวจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย จำนวน 16 หน่วยงาน 51 คน และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการมาออกแบบและพัฒนาเป็นคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยในจังหวัดเชียงราย จำนวน 16 หน่วยงาน 51 คน โดยกลุ่มตัวอย่างอยู่ในหน่วยงานที่ให้บริการรักษาแบบแพทย์แผนไทย จำนวน 23 คน และอยู่ในร้านขายยาสมุนไพรไทยในจังหวัดเชียงราย 28 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ทางด้านยาสมุนไพรไทยและประกอบวิชาชีพที่ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยไม่น้อยกว่า 2 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามเชิงลึกเพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย 2) คู่มือพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์

แผนไทย 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีน โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม เชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 51 คน 2) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ออกแบบเนื้อหา พัฒนาคู่มือ และประเมินประสิทธิภาพของคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พร้อมนำผลมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของคู่มือตามข้อเสนอแนะ 3) ทดลองใช้คู่มือแบบรายบุคคลจำนวน 2 คน และทดลองใช้แบบกลุ่มย่อยจำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง 4) ทดลองใช้คู่มือกับกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน 5) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือโดยกลุ่มตัวอย่าง 51 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) วิเคราะห์ผลด้านเนื้อหาของความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลเป็นตารางสถิติ รวมถึงมีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเกี่ยวกับข้อมูลการใช้คำศัพท์ ประโยคที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพจริงของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ ให้ข้อเสนอแนะ 2) วิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการนำผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาจีนของผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย จัดทำเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดและออกแบบเนื้อหาในแต่ละส่วนของคู่มือ รวมถึงวิเคราะห์ผลการทดลองใช้คู่มือเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือในขั้นต้น โดยทำการทดลองใช้แบบรายบุคคลและการทดลองใช้กับกลุ่มย่อย หลังจากนั้นนำคู่มือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 51 คน โดยนำเสนอข้อมูลเป็นตารางสถิติ 3) วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลเป็นตารางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนเพื่อยกระดับคุณภาพการใช้ภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้ให้บริการ ส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 51 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้ด้วยตนเอง มีจำนวนถึง 47 คน (ร้อยละ 92.16) และคิดว่าทักษะการสื่อสารภาษาจีนของตนเอง ยังไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ มีจำนวน 49 คน (ร้อยละ 96.08) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนเป็นจำนวนทั้งหมด 51 คน (ร้อยละ 100) และเมื่อสอบถามถึงความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ “มากที่สุด” ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลความต้องการด้านเนื้อหาในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของกลุ่ม
ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยในจังหวัดเชียงราย

ความต้องการด้านเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. การสนทนาได้ตอบในชีวิตประจำวันทั่วไปเป็นภาษาจีน เช่น การกล่าวต้อนรับ การทักทาย และการสอบถามประวัติผู้ป่วยเบื้องต้น	4.96	0.20	ต้องการมากที่สุด
2. การให้ข้อมูลด้านการให้บริการของหน่วยงานเป็นภาษาจีน	4.98	0.14	ต้องการมากที่สุด
3. การซักประวัติอาการเจ็บป่วยเป็นภาษาจีน	4.88	0.38	ต้องการมากที่สุด
4. การแนะนำหรือให้ข้อมูลรายละเอียดของยาสมุนไพรสำหรับการรักษาเป็นภาษาจีน	4.84	0.50	ต้องการมากที่สุด
5. การแจ้งอัตราค่ารักษาและค่ายาเป็นภาษาจีน	4.86	0.40	ต้องการมากที่สุด
6. การแนะนำวิธีการรับประทานยาหรือการใช้ยาให้แก่ลูกค้าเป็นภาษาจีน	4.86	0.35	ต้องการมากที่สุด
7. การนัดหมายและการติดตามอาการเพิ่มเติม	4.82	0.52	ต้องการมากที่สุด
8. ชื่อและสรรพคุณยาสมุนไพรไทยที่มีในหน่วยงานของท่าน	4.80	0.49	ต้องการมากที่สุด

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดทำคู่มือไว้ 3 ประเด็นคือ 1) เนื้อหาในแต่ละหัวข้อควรจัดทำเป็นรูปแบบบทสนทนา และรูปประโยคไม่ควรซับซ้อน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองและจดจำได้ง่ายขึ้น 2) ในแต่ละบทควรมีคำศัพท์เสริมที่เกี่ยวข้องพร้อมยกตัวอย่าง

ประโยค 3) มีคำอธิบายเกี่ยวกับสรรพคุณของยาสมุนไพรไทย และจากการสำรวจเนื้อหาเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์และประโยคภาษาจีนในแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านเนื้อหาเพิ่มเติม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการใช้คำศัพท์และประโยคที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละด้านของกลุ่ม
ผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยในจังหวัดเชียงราย

เนื้อหาด้านคำศัพท์และประโยค	ตัวอย่างคำศัพท์และประโยค
1. การซักถามข้อมูล	สวัสดี ขอบคุณ ขอโทษ คุณชื่ออะไร เชิญรอสักครู่ มีอะไรให้ช่วยไหม
2. การให้บริการของหน่วยงาน	ยาทาน ยากิน อบ นวด ประคบ ปิด - เปิดก็โหมง
3. การซักประวัติอาการเจ็บป่วย	อาการ ปวด บวม ชา คัน ผดผื่น
4. การแนะนำข้อมูลยาสมุนไพรสำหรับ การรักษา	ทา บริเวณผิวหนัง แขน ขา แผ่นน้ำ ยาชนิดนี้ใช้สำหรับ
5. การแจ้งค่าบริการ ค่ารักษา	ค่ายา ค่าบริการ บาท เงินสด รวมทั้งหมด ใช้บัตรเครดิต ได้ไหม
6. การแนะนำวิธีการรับประทานยา	ทานก่อนอาหาร/หลังอาหาร ทานก่อนนอน ทานวันละ 1 ครั้ง ทานวันละ 2 ครั้ง
7. การนัดหมายและการติดตามอาการ	นัดพบ วันจันทร์ - วันอาทิตย์ อาการดีขึ้น หายแล้ว สัปดาห์หน้า
8. รายชื่อและสรรพคุณยาสมุนไพรไทย	กระเทียม กระชายดำ ขมิ้น ขิง ขลู่ ดีปลี ตำลึง ตะไคร้

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการ แพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย

ในการพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีน ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา โดยอาศัยรูปแบบของการออกแบบและพัฒนาสื่อโดยใช้รูปแบบ ADDIE Model ของ Donald Clark (พิสุทธา อาริราษฎร์ 2551 : 64) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาในคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้วิธีการลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย จำนวน 51

คน และนำผลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์ กำหนดขอบเขตเนื้อหา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนการออกแบบเนื้อหาต่อไป

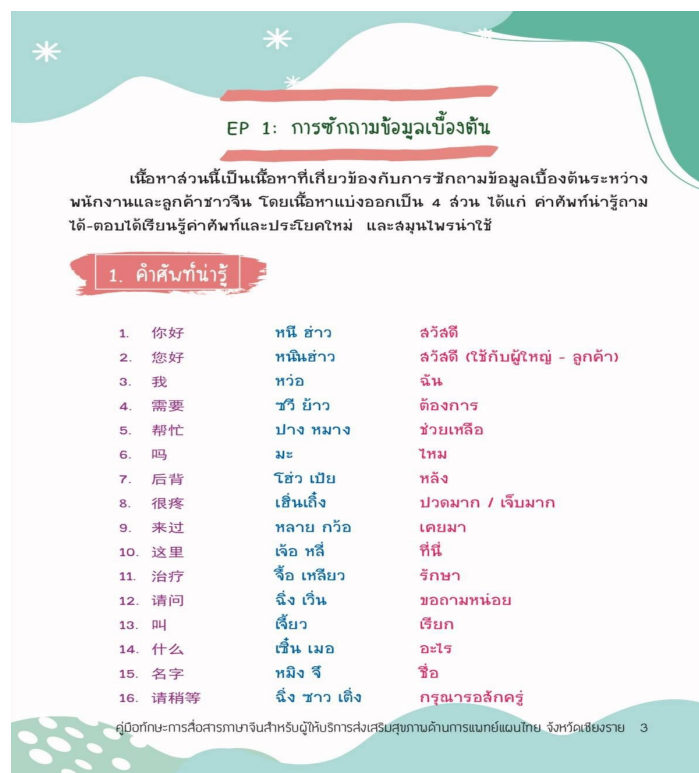
2. ขั้นตอนการออกแบบ ผู้วิจัยนำผลสำรวจของกลุ่มตัวอย่างมาออกแบบเนื้อหาคู่มือ ประกอบไปด้วย 8 บทเรียน ดังนี้ 1) การซักถามข้อมูลเบื้องต้น 2) การให้บริการของหน่วยงาน 3) การซักถามประวัติอาการเจ็บป่วย 4) การแนะนำสมุนไพรไทยและวิธีการรักษาอาการป่วย 5) การแจ้งค่าบริการการรักษาและค่ายา 6) การจ่ายยาและแนะนำวิธีการรับประทานยา 7) การนัดหมายและติดตามอาการเพิ่มเติม 8) รวบรวมชื่อและสรรพคุณยาสมุนไพรไทย ผู้วิจัยได้ออกแบบเนื้อหาในแต่ละบทเรียนออกเป็น 4 ส่วนย่อย โดยอ้างอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องการให้เนื้อหาของคู่มือมีคำศัพท์ประโยคสนทนา การยกตัวอย่างประโยคที่ไม่ซับซ้อน รวมถึงรายชื่อสมุนไพรไทยและสรรพคุณ

3. ขั้นตอนการพัฒนา เป็นการพัฒนาเนื้อหาที่ออกแบบจากขั้นตอนข้างต้น เมื่อออกแบบเนื้อหาของคู่มือเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย 1 ท่าน และตัวแทนของหน่วยงานที่ให้บริการรักษาสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย 2 ท่าน รวมทั้งหมด 5 ท่าน ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้ไขก่อนที่จะนำไปพัฒนาคู่มือเล่มสมบูรณ์และดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยมีการปรับแก้ไขรายละเอียดดังนี้ 1) ปรับรูปแบบและขนาดตัวอักษรให้อ่านง่ายขึ้น 2) ปรับคำอธิบายสรรพคุณยาสมุนไพรไทยให้มีความกะทัดรัดและมีความเข้าใจง่ายขึ้น

4. ขั้นตอนการทดลองใช้ เป็นการนำคู่มือที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้แบบรายบุคคล (ตัวแทนหน่วยงานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน ตัวแทนจากหน่วยงานที่ให้บริการรักษาแบบแพทย์แผนไทย 1 คน และตัวแทนจากร้านขายยาสมุนไพรในจังหวัดเชียงราย 1 คน) และทดลองใช้แบบกลุ่มย่อย (กลุ่มตัวแทนหน่วยงานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 คน ตัวแทนจากหน่วยงานที่ให้บริการรักษาแบบแพทย์แผนไทย 3 คน และตัวแทนจากร้านขายยาสมุนไพรในจังหวัดเชียงราย 3 คน) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือเพิ่มเติมก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลา 30 ชั่วโมง ในการดำเนินการทดลองแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้ 1) ทำแบบทดสอบก่อนใช้คู่มือจำนวน 30 ข้อ 2) ทดลองใช้คู่มือที่พัฒนาขึ้นทั้งหมด 8 บทเรียน ในแต่ละบทเรียน มีการฝึกพูดประโยคสนทนาได้ตอบและคำศัพท์สมุนไพรที่เกี่ยวข้อง 3) ทำแบบทดสอบหลังการใช้คู่มือจำนวน 30 ข้อ ผลการทดลองพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังใช้คู่มือของกลุ่มตัวอย่างทั้งแบบรายบุคคลและกลุ่มย่อย มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนใช้คู่มือ และผู้ทดลองใช้ทั้งสองกลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ 1) เปลี่ยนขนาดตัวอักษรของตัวอ่านภาษาไทยให้อ่านง่ายยิ่งขึ้น 2) ปรับเนื้อหาในบทสนทนาเนื่องจากบทสนทนาบางตอนมีเนื้อหาที่ยาวเกินไป ควรปรับระดับให้ง่ายขึ้น 3) ปรับการอธิบาย

รายละเอียดสรรพคุณยาสมุนไพรไทยให้กระชับ และอ่านได้ใจความมากขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับเนื้อหาในคู่มือตามข้อเสนอแนะซึ่งประกอบไปด้วยรูปแบบและเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ตัวอย่างเนื้อหาส่วนคำศัพท์และบทสนทนา

2. ถามได้-ตอบได้

จื่อหยวน : หมินฮ่าวซีย้าว ปิงหมาง มะ
职员 : 您好! 需要帮忙吗?
พนักงาน : สวัสดีค่ะ มีอะไรให้ช่วยไหมคะ

ปิงเหริน : หมินฮ่าวหั่ว เตอะ ซัวเปีย เฮิน เถิง
病人 : 您好! 我的后背很疼。
คนไข้ : สวัสดีค่ะ ฉันปวดหลังมากเลยคะ

จื่อหยวน : หมิน หลายกว้อ เจ้อหลี่ จื่อเหลียว มะ
职员 : 你来过这里治疗吗?
พนักงาน : คุณเคยมารักษาที่นี่ไหมคะ

ปิงเหริน : หั่ว หมยโหย่ว หลาย กว้อ เจ้อหลี่
病人 : 我没有来过这里。
คนไข้ : ฉันไม่เคยมาที่นี่เลยคะ

จื่อหยวน : ฉิ่งเวิน หมิน เจียวเซินเมอ หมิงจี
职员 : 请问, 你叫什么名字?
พนักงาน : ขอถามหน่อย คุณชื่ออะไรคะ

ปิงเหริน : หั่ว เจียวจางหม่าลี่
病人 : 我叫张玛丽。
คนไข้ : ฉันชื่อจางหม่าลี่คะ

4 คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 2 ตัวอย่างเนื้อหาส่วนคำศัพท์และบทสนทนา

3. เรียนรู้คำศัพท์และประโยคใหม่

1. “请” (ฉิ่ง) แปลว่า กรุณา/เชิญ/ขอ ยกตัวอย่างเช่น

请稍候。ฉิ่ง ชาว ไช้ว กรุณารอสักครู่ (ใช้กับผู้ป่วยหรือลูกค้า)
请等一下。ฉิ่งเต็งซี่เยีย กรุณารอสักครู่ (ใช้กับเพื่อนหรือคนสนิท)
请在表上填上您的姓名和年龄。ฉิ่งโจ้ เปียวซ้าง หมิน เตอะ ซิงหมิง เทอ เท
เนียนหลิง กรุณากรอกชื่อและอายุลงในแบบฟอร์มนี้

2. 我+ส่วนที่ปวด+疼 (หั่วอ + _____ + เถิง) = เพื่อบอกจุดที่คนไข้มีอาการเจ็บปวด เช่น

我嗓子疼。 我头疼。 我腰疼。 我肚子疼。 我脚疼。	หั่วอซ้างจี เถิง หั่วอโถ้ว เถิง หั่วอยาว เถิง หั่วอตุ๊จี เถิง หั่วอ เจียว เถิง	ฉินเจิบคอ ฉินปวดหัว ฉินปวดเอว ฉินปวดท้อง ฉินปวดขา
我嗓子疼。	หั่วอซ้างจี เถิง	ฉินเจิบคอ
我头疼。	หั่วอโถ้ว เถิง	ฉินปวดหัว
我腰疼。	หั่วอยาว เถิง	ฉินปวดเอว
我肚子疼。	หั่วอตุ๊จี เถิง	ฉินปวดท้อง
我脚疼。	หั่วอ เจียว เถิง	ฉินปวดขา

คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย จังหวัดเชียงราย 5

ภาพที่ 3 ตัวอย่างเนื้อหาส่วนประโยคที่เกี่ยวข้อง และรายชื่อสรรพคุณยาสมุนไพร

ภาพที่ 4 ตัวอย่างเนื้อหาส่วนประโยคที่เกี่ยวข้อง และรายชื่อสรรพคุณยาสมุนไพร

5. ขั้นตอนการประเมินผล หลังจากที่ได้นำคู่มือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแบบรายบุคคล และ กลุ่มย่อย ผู้วิจัยได้นำคู่มือที่แก้ไขเสร็จสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงทั้งหมด 51 คน เพื่อประเมินผลคู่มือที่พัฒนาขึ้นสามารถยกระดับคุณภาพทักษะการสื่อสารภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างได้หรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 51 คน ได้รับการอบรมเนื้อหาในคู่มือเป็นจำนวนทั้งหมด 30 ชั่วโมง และเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้คู่มือ ผลดำเนินการ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนการใช้คู่มือและหลังการใช้คู่มือที่ทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังจากการฝึกอบรมด้วยคู่มือ ($\bar{X} = 21.59$) สูงกว่าก่อนศึกษาด้วยคู่มือ ($\bar{X} = 7.47$) แสดงให้เห็นว่าคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการทางแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงรายที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเพียงพอในการยกระดับคุณภาพการใช้ภาษาจีนของผู้ให้บริการทางแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการ
ส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย จังหวัดเชียงรายของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	T
ก่อนการใช้สื่อ	51	30	7.47	2.87	21.65*
หลังการใช้สื่อ	51	30	21.59	3.32	

* $P < 0.05$

**ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้
ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย**

การประเมินผลความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการ
ส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย จำนวน 51 คน สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการ
ส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึง พอใจ
1. เนื้อหาในคู่มือมีความเหมาะสมง่ายต่อการเข้าใจ	4.31	0.65	พึงพอใจมากที่สุด
2. เนื้อหาในคู่มือมีการจัดเรียงลำดับอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม	4.55	0.58	พึงพอใจมากที่สุด
3. เนื้อหาในคู่มือเป็นไปตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม	4.84	0.37	พึงพอใจมากที่สุด
4. เนื้อหาในคู่มือสามารถนำไปใช้ได้จริงกับผู้เข้ารับการอบรม	4.88	0.33	พึงพอใจมากที่สุด
5. เนื้อหาในคู่มือทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี	4.53	0.65	พึงพอใจมากที่สุด
6. คู่มือช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะการใช้ภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น	4.69	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
7. คู่มือทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนเพิ่มมากขึ้น	4.29	0.61	พึงพอใจมากที่สุด
8. รูปเล่มของคู่มือสวยงาม น่าอ่าน	4.82	0.39	พึงพอใจมากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
9. ขนาดของคู่มือมีความเหมาะสม พกพาสะดวก	4.71	0.58	พึงพอใจมากที่สุด
10. รูปแบบและขนาดตัวอักษรของคู่มือมีความเหมาะสม อ่านง่าย ชัดเจน	4.65	0.56	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.63	0.12	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือของผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย จำนวน 51 คน มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.00 ในทุกด้านแสดงให้เห็นว่า คู่มือพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนมีความเหมาะสมกับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาในคู่มือสามารถนำไปใช้ได้จริงกับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.88 ค่าเฉลี่ยลำดับรองลงมา คือเนื้อหาในคู่มือเป็นไปตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม คือ 4.84 และรูปเล่มของคู่มือสวยงาม น่าอ่าน มีค่าเฉลี่ย 4.82 ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่รับการอบรมในการทดลองใช้คู่มือได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ 1) ควรเพิ่มระยะเวลาการอบรมให้มากขึ้น 2) ควรมีการอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อสามารถติดตามผลการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาจีนได้ 3) ควรมีไฟล์เสียงประกอบคู่มือเพิ่มเติม

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนเพื่อยกระดับคุณภาพการใช้ภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยเห็นว่าเนื้อหาที่นำมานั้นควรมาจากการศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย เพื่อให้เนื้อหาที่สร้างขึ้น มีความเฉพาะเจาะจงตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน และจากการลงพื้นที่ศึกษาปัญหาและ

ความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีนมาก่อน ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับ การเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก โดยเริ่มจากคำศัพท์ ประโยคโต้ตอบสนทนา และการอธิบายสรรพคุณ ยาสมุนไพรไทยแต่ละชนิดเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปตามลำดับขั้น วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ คีรีบุณ จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธุ์ (2542 : 14-15) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการพัฒนาคู่มือว่า ควรกำหนดผู้ใช้คู่มือและมีการสอบถามความต้องการเพื่อให้เนื้อหาที่ออกแบบมาสอดคล้องกับการใช้งานจริง รวมถึงการจัดลำดับเนื้อหาในคู่มือควรมีการลำดับเนื้อหาโดยเริ่มต้นจาก คำง่าย ๆ สั้น ๆ มีการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะและมีการยกตัวอย่างประกอบ

2. ด้านการออกแบบและพัฒนาเนื้อหา ผู้วิจัยได้ออกแบบเนื้อหาในคู่มือจากการสอบถามความต้องการพัฒนาทักษะภาษาจีนในด้านเนื้อหาของกลุ่มตัวอย่าง จึงได้มีการกำหนดหัวข้อในแต่ละบทเพื่อให้สอดคล้องกับผู้ใช้งานมากที่สุดโดยแบ่งออกเป็น 8 บทเรียน ได้แก่ 1) การซักถามข้อมูลเบื้องต้น 2) การให้บริการของหน่วยงาน 3) การซักถามประวัติอาการเจ็บป่วย 4) การแนะนำสมุนไพรไทยและวิธีการรักษาอาการป่วย 5) การแจ้งค่าบริการ ค่ารักษาและค่ายา 6) การจ่ายยาและแนะนำวิธีการรับประทานยา 7) การนัดหมายและติดตามอาการเพิ่มเติม 8) รวบรวมชื่อและสรรพคุณยาสมุนไพรไทย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนภาษาที่กระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดหัวข้อที่จะสอนให้สอดคล้องกับเรื่องหรือสถานการณ์นั้นจะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เร็วขึ้น เพราะสถานการณ์จะช่วยให้เข้าใจและจดจำในแต่ละสถานการณ์ครูสามารถผสมผสานการสอนทั้ง คำศัพท์ (เสียงและความหมาย) โครงสร้างหรือไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้อง และวัฒนธรรมตามบริบทของสถานการณ์ได้

3. ด้านการประเมินผล ผู้วิจัยดำเนินการโดยประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีน ผลความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่ได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ เนื้อหาในคู่มือสามารถนำไปได้ใช้จริงในการประกอบอาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.88 และเนื้อหาในคู่มือเป็นไปตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.84 ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมตรงกับบริบท ในการประกอบอาชีพสอดคล้องกับความต้องการ ความรู้ที่ได้จึงสามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พารีก และราว (Pareek and Roa, 1980 : 92) ได้กล่าวเกี่ยวกับการคัดเลือกเนื้อหาว่าจำเป็นต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เป็นสิ่งใหม่และเป็นที่น่าสนใจของผู้เข้ารับการศึกษาโดยพิจารณาจากวัยและระดับความรู้เดิม ดังนั้นเมื่อคู่มือที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มตัวอย่างและสามารถนำไปใช้ได้กับสถานการณ์จริงได้ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อคู่มือนั่นเอง นอกเหนือจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังมีความพึงพอใจระดับมากต่อรูปแบบของคู่มือที่มีความสวยงาม น่าอ่าน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.82 คณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการออกแบบคู่มือให้น่าอ่านเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรมและสามารถสร้างแรงจูงใจในการ

เรียนรู้ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ วนิตา ฤทธิเจริญ (2550 : 153) ได้กล่าวว่าการออกแบบคู่มือต้องคำนึงถึงความสวยงาม ประณีต เรียบร้อย ทั้งในเรื่องของการจัดวางรูปแบบการพิมพ์ การใช้ตัวอักษรและขนาดตัวอักษร การจัดวางรูปหรือภาพประกอบที่เหมาะสมที่สามารถดึงดูดความสนใจผู้อ่านได้ทั้งสาระเนื้อหา กิจกรรมและภาพประกอบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากเนื้อหาในคู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนได้มาจากการสอบถามความต้องการของผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย จำนวน 51 คน ดังนั้นเนื้อหาจึงมีความเฉพาะด้าน คำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นลักษณะเฉพาะทางในวิชาชีพนั้น ๆ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างหมอและคนไข้ การรักษาอาการป่วย การแนะนำการใช้ยาสมุนไพรไทย การนัดหมายติดตามอาการเพิ่มเติม รวมถึงซื้อขายสมุนไพรและสรรพคุณยาสมุนไพรไทย เป็นต้น หากจะนำคู่มือที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการฝึกอบรมภาษาจีนพื้นฐานที่ใช้ในชีวิตประจำวันหรือภาษาจีนสำหรับงานด้านอื่น ๆ ผู้ฝึกอบรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการปรับเนื้อหาในคู่มือให้เหมาะสม สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ประกอบอาชีพอื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

จากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้คู่มือทักษะการสื่อสารภาษาจีนสำหรับผู้ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยจังหวัดเชียงราย พบว่า ค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด คือ คู่มือทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากคู่มือดังกล่าวยังขาดไฟล์เสียงภาษาจีนประกอบ มีเพียงคำอ่านภาษาไทยกำกับตัวอักษรจีนเท่านั้น เมื่อผู้ใช้ต้องการทบทวนหรือต้องการฝึกฝนเพิ่มเติมก็อาจจะขาดความมั่นใจในการออกเสียงภาษาจีนได้ ดังนั้นเพื่อให้ผู้ใช้มีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาจีนและเพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้คู่มือมากขึ้น ในการวิจัยครั้งต่อไป คณะผู้วิจัยควรนำเนื้อหาทั้งหมดในคู่มือไปต่อยอดเพื่อพัฒนาคู่มือในรูปแบบไฟล์เสียงหรือโมบายแอปพลิเคชัน

รายการอ้างอิง

- กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2564). แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพร ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2564. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.dtam.moph.go.th>
- กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ. (2562). งานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย Thai Herbal Pavilion เน้นกระตุ้นยอดขายเจาะกลุ่มลูกค้านักท่องเที่ยวต่างชาติ. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2562, จาก <https://nph.dtam.moph.go.th>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และ มาเรียม นิลพันธุ์. (2542). การศึกษาและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพมรดกทางศิลปวัฒนธรรม (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิสุทธา อารีราษฎร์. (2551). การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วนิดา ฤทธิ์เจริญ. (2550). การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Pareek, U., and Roa, T. (1980). Training of education managers: A draft handbook for trainers in planning and management of education. Bangkok: UNESCO Thailand.

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

Causal Factors Affecting Social Adaptation in the 21st Century Life and
Professional Skills of Mathayomsuksa 1 Students, the Expanded School under
the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1

(Received: January 12, 2021; Revised: April 22, 2021; Accepted: May 21, 2021)

ประภัสสร ธนวงษ์¹ อนันต์ แก้วตาดีบ²
Praphatsara Thanawong¹ Anan Kaewtatip²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มหลายขั้นตอน จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็นกรอบแบบจำลอง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มโนภาพแห่งตน และการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

e-mail: pp.j.praphatsara@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

1. ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู (PAR) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 (S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (SEN) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 (S.D. = 0.57) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านมโนภาพแห่งตน (SEL) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 (S.D. = 0.54)
 2. โมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ พบว่า $\chi^2 = 0.74$, $df = 6$, $P = 0.99$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.9$, $RMR = 0.00$, $RMSEA = 0.00$, $CFI = 1.00$
 3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ ปัจจัยมโนภาพแห่งตน ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- คำสำคัญ:** ปัจจัยเชิงสาเหตุ การปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aimed to study the causal factors affecting social adaptation in the 21st century life and professional skills, of mathayomsuksa 1 students, the expanded school under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1, to verify consistency of the developed causal relationship model with empirical data, and to study the causal influence as well as the overall influence, direct and indirect influences on social adaptation in the 21st century life and professional skills. The sample was obtained from a random sampling of 230 people. The research tool was a questionnaire on causal factors influencing social adaptation in the 21st century life and professional skills, divided into parenting, school environment, self-image, and social adaptation in 21st century life and professional skills. Analyze the data by finding the mean, standard deviation, and path analysis.

1. The results were found that factors with the highest mean were parenting (PAR) with mean of 3.97 (S.D. = 0.64), followed by school environment (SEN) with mean of 3.85 (S.D. = 0.57). And the lowest mean of self-image (SEL) was 3.74 (S.D. = 0.54).
2. The developed model is consistent with the empirical data, when considering the criteria, $\chi^2 = 0.74$, $df = 6$, $P = 0.99$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.99$, $RMR = 0.00$, $RMSEA = 0.00$, $CFI = 1.00$.

3. The factor with the highest overall influence was the school environment factor. The highest direct influence factor was the self-image. The highest indirect influencing factor was the school environment factor.

Keywords: Causal factors, Social adaptation in 21st century life and career skills

บทนำ

โลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สังคมแห่งการเรียนรู้ไม่มีวันหยุดนิ่ง สังคมโลกกลายเป็นสังคมความรู้ (Knowledge Society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) องค์กรทางการศึกษาจึงต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โลกในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเมื่อสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลง มิติของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแบบเดิม อาจต้องถูกทับซ้อนด้วยแนวคิด รูปแบบวิธีการ ความเชื่อ และเทคโนโลยีที่ผุดเกิดขึ้นใหม่ ๆ ตามยุคสมัยในศตวรรษที่ 21

เมื่อห้วงเวลาของศตวรรษที่ 21 คืบคลานเข้ามานับกว่าทศวรรษแล้ว สังคมโลกเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการบริหารจัดการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น สำหรับผู้ใหญ่โดยทั่วไปได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านของบริบททางสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น เช่นเดียวกับเด็กที่เป็นทั้งผลพวงและเป็นโจทย์สำคัญของสังคมว่าจะมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็กให้มีพื้นฐานที่ดี มีความมั่นคง และสามารถเติบโตอย่างมีคุณภาพในอนาคตได้อย่างไร จากความจำเป็นในการพัฒนามนุษย์ให้เข้ากับสังคม ยุคใหม่ ทำให้มีการสรุปออกมาว่าสมรรถนะหรือทักษะที่มนุษย์ยุคใหม่ต้องมีคือ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st-Century Skill) ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะ 4 ประการ คือ การมีความรู้ในวิชาหลัก ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงความรู้รอบตัวอื่น ๆ ด้วย การมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ การมีทักษะการเรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมใหม่ที่เกี่ยวข้องกับทักษะแห่งความร่วมมือ และการมีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี แม้ว่าจะมีทักษะที่จำเป็นเพียง 4 ประการ แต่ทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นทักษะที่ต้องได้รับการพัฒนาในระยะยาว ซึ่งแปลว่าจะต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ (มนทกานต์ รอดคล้าย, 2560 : 46)

วิจารณ์ พานิช (2555 : 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่า สาระวิชามีความสำคัญแต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content หรือ Subject Matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วยภาษาแม่และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และ

ประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ 1) ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสารและการร่วมมือ 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ และความรู้ด้านเทคโนโลยี 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) ความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility) ซึ่งในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวถึงการปรับตัว 2 ประเภท คือ 1) การปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนด และ 2) การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงาน

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่ประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะที่จะจัดการกับปัญหา รอบ ๆ ตัว ในยุคศตวรรษที่ 21 และเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลของสื่อ สิ่งแวดล้อม จริยธรรม และปัญหาสังคม ทักษะชีวิตเป็นทักษะภายในเป็นความสามารถทางสังคมวิทยาที่ช่วยให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง วนิดา บริพัตร (2546 : 3) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นแกนสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับ ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ และ สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์ (<http://www.teenrama.com>, 2557) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะชีวิตที่มีต่อเยาวชนว่า เยาวชนของเราอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่มีปัญหาขณะเดียวกันก็มีปัญหาของสถาบันครอบครัวในการพัฒนาเยาวชน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ระบบการศึกษาจะต้องช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนส่วนใหญ่ เพื่อที่จะเผชิญปัญหารอบตัว และภูมิคุ้มกันเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างครอบครัวในอนาคตของเยาวชนต่อไป

การปรับตัวทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคล ในการดำเนินชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งควรได้รับการฝึกฝนปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ เพื่อให้ทุกคนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีสุข เรื่องที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมทางสังคม

ที่เหมาะสมเป็นการช่วยบุคคลในการปรับตัวได้สอดคล้องกับบุคคลอื่นและสถานการณ์ต่าง ๆ และเนื่องจากทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎกติกาพื้นฐานต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงบุคคลรอบข้างอย่างเข้าใจ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ทั้งวัยเด็กที่ต้องการพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต การต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551 : 6) บุคคลที่ขาดทักษะทางสังคม จะมีความรู้สึกอึดอัดเมื่อต้องเข้าเกี่ยวข้องกับสังคม มีความยุ่งยากใจในการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นบุคคลที่ขาดทักษะการปรับตัวทางสังคมจึงไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมักมีแนวโน้ม เป็นคนเงียบ หลีกเลียงสังคม ไม่มีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาเมื่อเข้าสังคม (ศิริเพิ่ม เชาวนศิลป์, 2543 : 124) ดังนั้นการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมจึงเป็นการพัฒนาความสามารถ การแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับได้ พฤติกรรมแสดงออกจะบ่งบอกให้เห็นถึงเจตคติและค่านิยมเฉพาะตนของบุคคลคนนั้น ผู้ที่มีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมดีจะมีสัมพันธที่ดีต่อผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เช่นเดียวกับตนเอง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะอาชีพและทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เนื่องจากการวิเคราะห์เส้นทางจะเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรทั้งหมดพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับปรากฏการณ์ของความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีความซับซ้อนที่ต้องอาศัยการแสดงความเชื่อมโยงที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของตัวแปร โดยการวิเคราะห์เส้นทางสามารถระบุทั้งอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม และการทดสอบตัวแปรดังกล่าวได้ใกล้เคียงปรากฏการณ์จริงมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกการวิเคราะห์เส้นทางที่เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายที่หาคำตอบของการวิจัยที่ต้องการทราบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในทักษะอาชีพและทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ครูนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะการปรับตัวทางสังคม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีการปรับตัวที่เหมาะสมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมมติฐานของการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. การอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มโนภาพแห่งตน มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ดังนี้
 - 2.1 การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านมโนภาพแห่งตน
 - 2.2 สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านมโนภาพแห่งตน
 - 2.3 มโนภาพแห่งตนมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 511 คน จากโรงเรียนจำนวน 26 โรงเรียน

ตัวแปรการวิจัย

ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย

1. การอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ แบบประชาธิปไตยและแบบเอาใจใส่
2. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับ

นักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปรสังเกตได้ภายใน ประกอบด้วย

1. มโนภาพแห่งตน ตัวแปรที่สังเกตได้ ได้แก่ พฤติกรรมทางสังคม สติปัญญา ความวิตกกังวล และความสุขและความพอใจ

ตัวแปรตาม คือ การปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้แก่ การปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนด และการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่าของพารามิเตอร์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 311) จากการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีจำนวนพารามิเตอร์เท่ากับ 11 จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 220 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

ขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยผู้วิจัยจะสุ่มอำเภอที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มา 2 อำเภอ จากทั้งหมด

3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเวียงชัย อำเภอเวียงเชียงรุ้ง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก ซึ่งปรากฏว่าอำเภอที่ได้ คือ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเวียงชัย
ขั้นตอนที่ 2 กำหนดสัดส่วนของกลุ่มประชากรในแต่ละอำเภอเพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลากกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละอำเภอจนกว่าจะได้
กลุ่มตัวอย่างครบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวการสร้างแบบสอบถาม
ของผู้วิจัยหลายท่านแล้วนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการและเติมคำตอบ
จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 การปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษ
ที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5 ระดับ จำนวน 56 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อ
การปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
ขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน
ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสารรายงานวิจัย ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามและโครงสร้าง
ของตัวแปรที่ต้องการวัด
3. วิเคราะห์ตัวแปรที่ต้องการวัด และเขียนข้อคำถามในแต่ละตัวแปร และกำหนดข้อคำถาม
แบบมาตราส่วนประมาณค่า สำหรับการสร้างแบบสอบถาม จำนวน 72 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณา
ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและภาษาที่มีความชัดเจน ผลการหาความเที่ยงตรง คือ มีค่า IOC
ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 เหลือข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ใช้ได้ จำนวน 70 ข้อ
5. ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขภาษาตามให้ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร โรงเรียน
เทศบาล 1 (บ้านเก่า) จำนวน 35 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น โดยวิธีการ

หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

7. จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ยื่นต่อผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาและสถานที่ที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. จัดเตรียมเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม

4. กำหนดเวลาที่นัดหมายกับโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและจะมารับแบบสอบถามคืนในวันหลัง

5. แบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบของแต่ละคนที่ตอบครบทุกชุด แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน และรายงานผลการวิจัยต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์คืนจำนวน 230 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการหาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล ใช้โปรแกรม LISREL ในการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลของการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรและการทดสอบการแจกแจงปกติโดยพิจารณา ค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่าความเบ้ (Skewness) ที่ต้องมีค่าไม่เกิน 2.58 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลมีการแจกแจงปกติ

2. การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson Product- Moment Coefficient เพื่อใช้เป็นข้อมูล

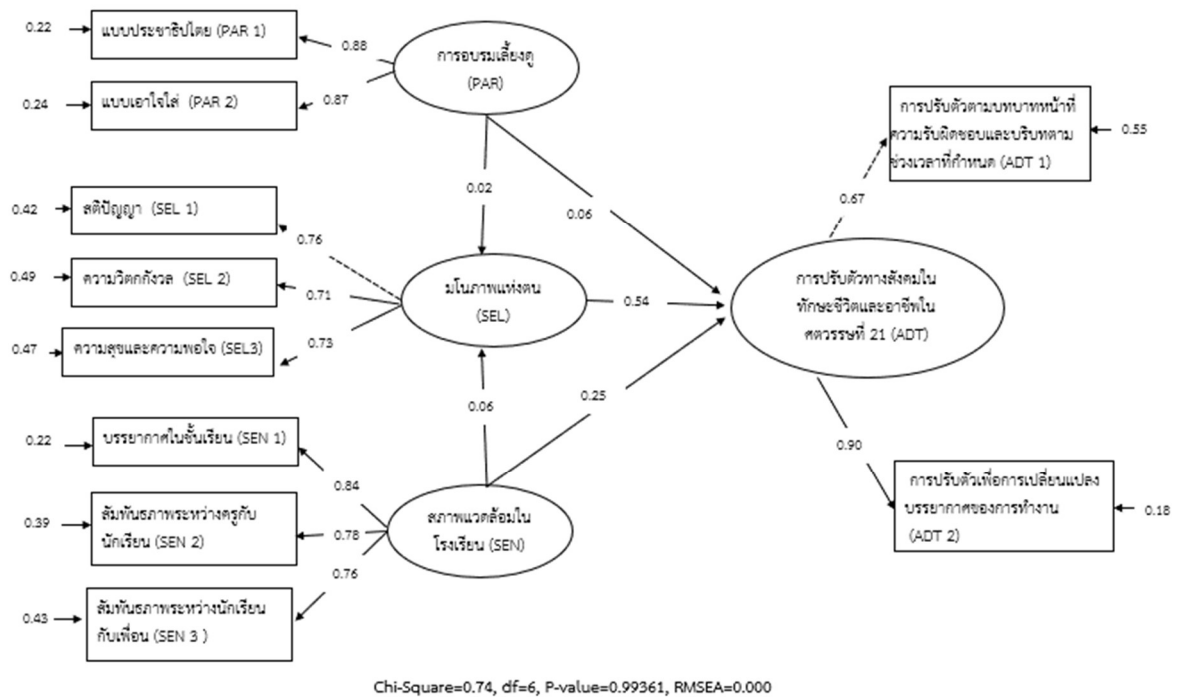
พื้นฐานในการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และการวิเคราะห์ KMO and Bartlett's Test

3. มีการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้ดัชนี
4. RMR (Root Mean Squared Residual) มีค่า RMR น้อย แสดงถึงโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ค่า RMR ซึ่งขึ้นอยู่กับหน่วยการวัดของตัวแปรเมื่อตัวแปรที่มีสเกลการวัดที่ต่างกันมากตัวแปรบางตัวที่มีสเกลการวัดมีค่าน้อยแสดงผลถึงโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ค่าซึ่งขึ้นอยู่กับหน่วยการวัดของตัวแปร เมื่อตัวแปรที่มีสเกลการวัดที่ต่างกันมากตัวแปรบางตัวที่มีสเกลการวัดกว้างจะทำให้ค่าเฉลี่ยของ Residual บิดเบือน ทำให้ค่าที่ได้ผิดไปด้วย ดังนั้นจึงอาจพิจารณาพร้อมกับค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน ซึ่งไม่ควรมีค่ามากกว่าค่า Standardized RMR ควรมีค่าน้อยกว่าจึงจะสรุปได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

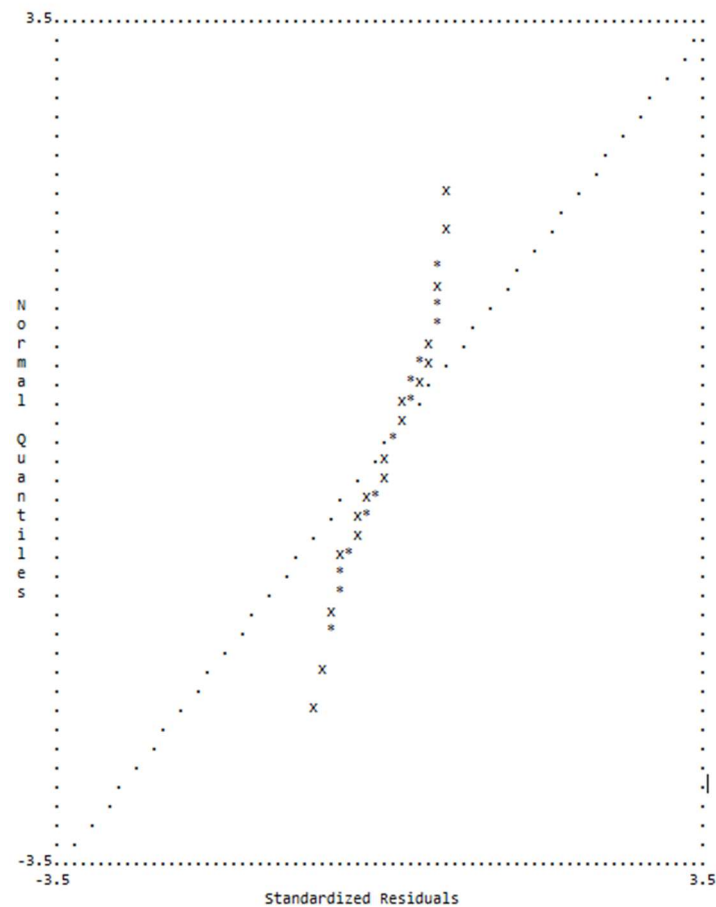
1. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ย 3.97 (S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.85 (S.D. = 0.57) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านนิภาพแห่งตน มีค่าเฉลี่ย 3.74 (S.D. = 0.54)
2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งโมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม โดยใช้สถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 53-60) โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 0.74$, df = 6) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.99$) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง มีค่าเข้าใกล้ 1 (Goodness of Fit Index : GFI = 1.00) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้วมีค่าเข้าใกล้ 1 (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI = 0.99) รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Root Mean Squared Residual : RMR = 0.00) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่ามีค่าต่ำกว่า 0.05 (Root Mean Squared Error of Approximation : RMSEA = 0.00) ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบควรมีค่า ไม่ต่ำกว่า 0.90

(Comparative Fit Index : CFI = 1.00) ค่าส่วนเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 2.00 (Standardized Residual) = 0.69 นำเสนอดังภาพที่ 1 รวมทั้งกราฟ Q-Plot มีความชันมากกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เมื่อปรับแก้โมเดล

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ภาพที่ 2 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Q-Plot of Standardized Residuals) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 หลังปรับโมเดล

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมสูงสุดในโมเดลที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($TE = 0.72$) รองลงมา ได้แก่ มโนภาพแห่งตน ($TE = 0.54$) การอบรมเลี้ยงดู ($TE = 0.07$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดลที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 คือ ปัจจัยมโนภาพแห่งตน ($DE = 0.54$) รองลงมา ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($DE = 0.25$) การอบรมเลี้ยงดู ($DE = 0.06$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดในโมเดลที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($IE = 0.47$) รองลงมา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ($IE = 0.01$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดและผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ของปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ตัวแปรผล	R^2	ตัวแปรสาเหตุ								
		การอบรมเลี้ยงดู (PAR)			สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (SEN)			เมโนภาพแห่งตน (SEL)		
		TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
เมโนภาพแห่งตน (SEL)	0.80	0.02	-	0.02	0.88*	-	0.88*	-	-	-
การปรับตัวทางสังคม (ADT)	0.67	0.07	0.01	0.06	0.72*	0.47	0.25	0.54	-	0.54

$\chi^2 = 0.74$, $p = 0.993$, $df=6$, $GFI=1.00$, $AGFI = 0.99$, $RMR = 0.0043$

หมายเหตุ * $p < .05$

การอภิปรายผล

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความกลมกลืน เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรปัจจัยทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างโมเดลปัจจัย (R^2) ของปัจจัยที่นำมาศึกษาในโมเดล สามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 67 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการปรับตัวทางสังคม ส่งผลให้นักเรียนมีการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและทักษะอาชีพทำให้นักเรียนพอใจในความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักประมาณตนเองได้ดีในการปรับตัวเองเข้ากับสังคม และสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม ยอมรับและเข้าใจความบกพร่องของตนเอง พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขการรู้จักและเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง และเป็นจริง ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย โดยต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น ซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ตัวแปรสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (SEN) มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ($TE = 0.72$, $IE = 0.47$) มีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 แสดงว่า สิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและไม่ใช่กายภาพ ทั้งในและนอกห้องเรียน บรรยากาศ ห้องเรียนสะอาดเรียบร้อย มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ โต๊ะเก้าอี้และขนาดห้องเรียน มีความเหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน รวมไปถึงสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน เมื่อครูมีความเป็นกันเอง ให้ความอบอุ่นดูแลอย่างใกล้ชิด คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีเพื่อนสนิทให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจ ตักเตือนในสิ่งที่ทำไม่ถูกต้อง ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเอง มีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง สามารถเรียนรู้และยอมรับกติกาของสังคม ส่งผลให้เกิดการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี ดังที่ พงศกร กาบูล (2559 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่อยู่รอบตัวภายในโรงเรียนทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่สิ่งมีชีวิตส่งผลต่อความรู้สึกหรือส่งผลให้นักเรียนแสดงออกทางพฤติกรรม หากเป็นไปในทางที่ดีนักเรียนจะมีการปรับตัวได้ดีขึ้นด้วย เนื่องจากการที่โรงเรียนได้มีการจัดบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้การที่เพื่อนนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจกันให้โอกาสแสดงออก และแสดงความเป็นตัวตนของเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง ตลอดจนการที่ครูมีความรักใคร่ เอื้ออาทรต่อศิษย์ พุดจาพเพระ สุภาพ ใจดี และเข้าใจในตัวนักเรียนแต่ละคน จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองและสามารถเรียนรู้กติกาของสังคมได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้นักเรียนมีการปรับตัวทางสังคมไปในทางที่ดีด้วย เช่นเดียวกับ อรรถนพ คำมีสว่าง (2553 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม เนื่องจากโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะแก่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนมีเพื่อน ๆ ที่รัก และมีน้ำใจต่อกันส่งผลให้เด็กจะมีการปรับตัวที่ดี นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรพันธ์ ลิวติวงศ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเองและปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้รับสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อัญชลี ทองจันทร์ (2546 : 107) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทางพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

ตัวแปรโมโนภาพแห่งตนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ($DE = 0.54$) กล่าวคือ นักเรียนที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพ อารมณ์ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น นิสัย ความประพฤติ แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นผลมาจากการ

เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ตนได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพร คำมีสว่าง (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนประจำอำเภอ พบว่า ตัวแปรโมโนภาพแห่งตนมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคม มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการปรับตัวทางสังคม แสดงว่า การที่บุคคลมองตัวเองในแง่ดี มีคุณค่า มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีหรือที่เป็นอยู่ มีความสุข จะทำให้มองคนอื่นในแง่ดี เข้าใจคนอื่นได้ง่าย ทำให้มีการปรับตัวทางสังคมที่ดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ทองจันทร์ (2546 : 109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า มโนภาพแห่งตนนอกจากจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวทางสังคมแล้ว ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวทางสังคมโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงว่า การที่บุคคลมองตัวเองในแง่ดี ยอมรับในความสามารถของตนตามที่ตนเป็น จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความพยายาม ความวิริยะ อุตสาหะ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับ กุลชลี เทพศิริ (2555 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการปรับตัวทางสังคม ของนักเรียนชาวเขาที่เรียนในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการปรับตัวทางสังคม ของนักเรียนชาวเขาที่เรียนในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ปัจจัยโมโนภาพแห่งตนมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวทางสังคม แสดงว่า การที่บุคคลมองตัวเองในแง่ดี มีคุณค่า มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีหรือที่เป็นอยู่ มีความสุข จะทำให้มองคนอื่นมองในแง่ดี เข้าใจคนอื่นได้ง่าย ทำให้มีการปรับตัวทางสังคมที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 คือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ดังนั้น

1. โรงเรียนควรจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น จัดให้มีสื่อการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย จัดบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาด
2. ครูควรจัดกิจกรรมที่สร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน เช่น ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ และ มีความเป็นกันเองกับนักเรียน เช่น สอบถามทุกข์สุขของนักเรียน แสดงการยอมรับในตัวนักเรียน ด้วยการฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างตั้งใจ หรือแม้แต่การแสดงออกให้นักเรียนเห็นว่าครูเป็นที่พึ่งให้แก่เขาได้โดยการรับฟังปัญหาและช่วยกันคิดวิธีแก้ไขร่วมกัน ซึ่งอาจจะจัดในรูปแบบกิจกรรมชุมนุม

3. การจัดพื้นที่เพื่อให้ผู้เรียนใช้ร่วมกัน เช่น สร้างพื้นที่ให้นักเรียนกับเพื่อนมีการแลกเปลี่ยนปรึกษาหารือ ช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนซึ่งมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันที่ประสบปัญหา มีความวิตกกังวลหรือยุ่งยาก ลำบากใจ ให้เข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจน เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของตัวเอง และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันและกัน นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจึงต้องเป็นตัวแทนที่ดีของเพื่อนสามารถช่วยให้เพื่อนเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนได้ เช่น กิจกรรมห้องเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จึงควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หรือนักเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2. จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้มีเพียงตัวแปรเดียวที่สามารถอธิบายการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 67.00 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 อีก ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เช่น ตัวแปรเมโนภาพแห่งตน และตัวแปรการยอมรับเลี้ยงดู

3. การศึกษาค้นครั้งนี้ถือเป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ และใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติในการกำหนดข้อมูลให้เป็นตัวเลข ซึ่งอาจเป็นการศึกษาในมุมกว้าง ดังนั้นควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพควบคู่ไปจะทำให้ทราบข้อมูลที่ลึกซึ้งต่อการปรับตัวทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนต่อไป

4. ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมที่ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาสร้างโมเดล อาจทำให้ได้ตัวแปรใหม่ ๆ ที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

รายการอ้างอิง

- กุลพลี เทพศิริ. (2555). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชาวเขา ในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). ทักษะทางสังคม ใครคิดว่าไม่สำคัญ. นิตยสารการศึกษาวันนี้, 7(34) : 6.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พงศกร กาภูล. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่เชียงราย เขต 4. (ปริญญาณิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย
- มนทกานต์ รอดคล้าย. (2560). การพัฒนาเด็กและครอบครัวในศตวรรษที่ 21 (*Child and family development in the 21th century*). สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.thungyai2you.com/index.php/2018-06-21-21-15-12/2-uncategorised/9-21-child-and-family-development-in-the-21th-century>
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และ สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์. (2553). ทักษะชีวิต. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.teenrama.com>
- วนิดา ปรีพูน. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติทางสังคม มโนภาพแห่งตน การปรับตัวทางสังคมกับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 10. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 (1). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศิริเพิ่ม เซวาน์ศิลป์. (2543). การปรับตัวกิจกรรมความวิตกกังวลทางสังคม. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- อมรพันธ์ ลิวดิวงษ์. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเองและการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (ปริญญาวิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- อรรณพ คำมีสว่าง. (2553). รูปแบบของความสัมพันธเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. (ปริญญาณิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- อัญชลี ทองจันทร์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทาง. (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

การบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้เป็นสถานวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล
กาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

Managing at Homestay in the Area of Ban Pang Makhampom That Promote a
Balancing Way of Life through Body, Mind and Spirit in
Sansalee Sub-district, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai

(Received: December 7, 2020; Revised: January 20, 2021; Accepted: April 22, 2021)

ปานฉัตร อาการักษ์¹ กัสมา กาช่อน²
Panchat Akarak¹ Kasama Kasorn²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลเรื่องการบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม และเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการให้โฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมเป็นสถานวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล กาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การบันทึกภาคสนาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบโฮมสเตย์ จำนวน 10 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 70 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 80 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การพัฒนาบุคคล เรื่อง การบริหารจัดการโฮมสเตย์ ให้มีความพร้อมในการจัดการ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) การสร้างความเข้าใจแนวคิดและหลักการบริหารจัดการโฮมสเตย์ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แบบ Wellness 2) ตระหนักถึงความต้องการและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

¹ สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

e-mail: p.thipnew1@hotmail.com

² สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

เชิงสุขภาพ 3) การวิเคราะห์ การบริหารจัดการโฮมสเตย์ และ 4) การนำกลวิธีจัดการกับความเครียดและความวิตกกังวลผ่านกิจกรรมนันทนาการ

2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการได้จัดประเภทของกิจกรรมเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กิจกรรมแบบ Active เป็นกิจกรรมที่ต้องทำด้วยตัวเอง 2) กิจกรรมแบบ Semi-Active เป็นกิจกรรมที่มีผู้ช่วยแนะนำเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วยตัวเอง และ 3) กิจกรรมแบบ Passive เป็นกิจกรรมที่มีผู้อื่นเป็นผู้ทำให้

คำสำคัญ: สถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล กาย ใจ และจิตวิญญาณ การบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการบริหารจัดการ

Abstract

Objectives of this research are the following: to expand knowledge of people about how to manage homestay businesses; to promote recreational activities in a health inspired homestay business that relates to a balancing way of life through body, mind, and spirit. The research results are from a participation of the researchers in the real environment of Ban Pang Makhampom. The tools used in this research include participation, observation, and interview through the interaction in activities provided by homestays. The target group used in this study was 10 homestay entrepreneurs and 70 community leaders. Totaling of 80 peoples, analyzed as a qualitative data resulted in the following content analysis.

The research results found were the following:

1. To stay thriving and grow in the homestay business, the homestay entrepreneurs must prepare their management in 4 areas 1) understanding the concepts and principles of homestay management in their area by offering a wellness tourism service, 2) recognizing the needs and behaviors of their tourists, 3) understandings the key elements of managing a homestay business. and 4) implementing strategies for managing stress and anxiety through recreational activities.

2. To promote the health inspired recreational activities, categorize activities into 3 groups: 1) active activities are do-it-yourself activities, 2) semi-active activities are activities that tourists work with the organizer, and 3) passive activities are activities that done by the others.

Keywords : A place to live that promote a balancing way of life through body, mind, and spirit, Health tourists and Managing

บทนำ

การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปด้านการท่องเที่ยวไทย วิสัยทัศน์เพื่อวางรากฐานการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ได้สนับสนุนชุมชนให้มีการพัฒนาระดับคุณภาพบริการสุขภาพ โดยเน้นการป้องกันโรค สร้างกลไกการจัดการสุขภาพ มีธุรกิจบริการต่อเนื่อง รวมทั้งผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง การพัฒนาระดับการท่องเที่ยวคุณภาพเชิงสุขภาพ โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และสนับสนุนให้เป็นศูนย์การผลิตและธุรกิจด้านอาหารและสินค้าเพื่อสุขภาพ (กระทรวงสาธารณสุข, <http://203.157.7.120/fileupload/2560-102.pdf>, 2562) การเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวควบคู่กับการสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิถีไทย ผ่านการส่งมอบประสบการณ์เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Local Experience) ที่สามารถเพิ่มคุณค่าและสร้างมูลค่าให้กับการท่องเที่ยวไทยซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กระแสความใส่ใจในสุขภาพที่มีมากขึ้น สถานที่ให้บริการการท่องเที่ยวที่พัฒนาบริการด้านส่งเสริมสุขภาพที่เน้นด้านการส่งเสริมสุขภาพเป็นหลัก มีผู้ประกอบการเข้ามาให้บริการเพิ่มขึ้นจำนวนมาก (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, <http://www.thai-aec.com/616>, 2559) ความประทับใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาใช้บริการอีก ผลพลอยได้ที่ตามมา คือ การรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งถือว่าการปลูกฝังพฤติกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมให้นักท่องเที่ยวหรือสามารถเชื่อมโยงไปยัง Eco-Tourism ได้อีกด้วย (ศศิพงศ์ บุญยงค์, <http://horizon.sti.or.th/node/5>, 2562) นอกจากนี้กระแสความตื่นตัวต่อการพัฒนาชีวิตจิตวิญญาณ ที่เพิ่มขึ้นโดยสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการแสวงหาความสงบสุข ความเข้าใจในสรรพสิ่งที่เป็นไป การศึกษาธรรมะศึกษาจิตวิทยาเพื่อทำความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับชีวิตที่ดีกว่าและเกิดความสมดุลในการใช้ชีวิตมากขึ้น และเรียนรู้เพื่อเข้าถึงการแก้ไขปัญหาชีวิตจิตวิญญาณ ในสังคมไทยได้พัฒนาชีวิตจิตวิญญาณ ของตนเองและชุมชนเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและจิตวิญญาณของคนในสังคมต่อไป (ธันพัทธ์สร ธรรมโชติเมธิน, 2560 : 30) ในเรื่องความสุขกายสบายใจ (Happiness) สุขภาพดีมีสุข (Healty) ความมั่นคงปลอดภัย (Hi-Secure) และคุณภาพ มาตรฐานระดับสูงในการสร้างกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว (Hi-Profile) ในการปรับสมดุลกายและใจ รวมถึงฝึกจิตปรับเปลี่ยนสภาวะทางจิตใจแล้วเกิดผลดีต่อการทำงานต่อร่างกาย

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยว โดยเฉพาะอำเภอเวียงป่าเป้าในตำบลสันสลี มีโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่ชุมชนต้องการ ซึ่งมีวิธีการนำเสนอที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตที่แท้จริง และเกิดความประทับใจถึงคุณค่าเอกลักษณ์ สัมผัสกับความสวยงามของธรรมชาติ และสัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน พร้อมทั้งให้คุณค่าในการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาท่องเที่ยวซ้ำได้เป็นอย่างดี (สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวเอเชียแปซิฟิก, <http://www.tatreviewmagazine.com>, 2562) นอกจากนี้ อำเภอเวียงป่าเป้า เป็นอำเภอหนึ่งในสี่อำเภอของจังหวัดเชียงรายที่ถูกเลือกตามวิสัยทัศน์ที่ว่า เชียงรายเมืองสมุนไพร เกษตรสีเขียว อาหารปลอดภัย นวัตกรรมภูมิปัญญาในระดับท้องถิ่น เป็นพื้นที่ตัวอย่างในการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยและสมุนไพรไทยล้านนาจึงจำเป็น ต้องมีกลวิธีทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการที่จะหยุดแวะท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสกับวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นโดยใช้ความเข้มแข็งของชุมชน (คุณารุณ บุญยานพคุณ, <http://www.nia.or.th/innolinks/page.php?issue=201501§ion=4>, 2562) ช่วยให้ประชาชนในชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง ช่วยทำให้มีประสิทธิภาพการบริหารต้นทุนและเวลาดีขึ้น เมื่อชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นก็ส่งผลทำให้ธุรกิจชุมชนเข้มแข็งขึ้น

จากการลงพื้นที่และสำรวจร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสันสลีอย่างต่อเนื่อง พบว่าการส่งเสริมและพัฒนาต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 3-5 ปี เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง จากการปฏิบัติการโดยความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและสำนักงานวิทยุชมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้วิเคราะห์ร่วมกัน ได้พบปัญหา ว่าควรทำวิจัยพัฒนาต่อดังนี้ 1) แนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ต้องการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงควรพัฒนาโฮมสเตย์ให้เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ 2) คนในชุมชนไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการบริหารจัดการโฮมสเตย์ ฯ และ 3) ไม่ค่อยมีกิจกรรมนันทนาการในโฮมสเตย์ที่เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยได้ตระหนักว่าต้องมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในเรียนรู้ร่วมกัน นำกระบวนการสนับสนุนชุมชนให้สามารถนำความรู้และความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ด้วยคนในชุมชนเอง ผ่านเครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การวางแผนทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน เป็นการสร้างรายได้เสริมโดยที่คนในชุมชนยังคงดำเนินวิถีดั้งเดิมหรือเป็นการสร้างทางเลือกเรื่องราวได้ให้กับบางครอบครัวในการสร้างอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สร้างงานให้กับคนในชุมชน จัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยว สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาชุมชนและสาธารณประโยชน์ ทำให้ชุมชนมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาให้คนในชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป บริการบ้านพักโฮมสเตย์ การรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หลักในการดำเนินชีวิตและภูมิปัญญาในการสร้างสุขภาพตนเองของชุมชน
2. เพื่อพัฒนาบุคคลเรื่องการบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการให้โฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมเป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ด้านความรู้ ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ผู้นำชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง และคนในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับความรู้เกี่ยวกับโฮมสเตย์ที่เป็นสถานที่พักผ่อน รู้สึกผ่อนคลาย เรียนรู้วิธีการรักษามุ่งหาความสงบสบาย มุ่งดูแลรักษาสุขภาพแบบองค์รวม สร้างความสมดุลในร่างกาย จิตใจ ให้มีสุขภาพะที่ที่ดีในแต่ละบุคคล
2. ด้านการพัฒนา ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ผู้นำชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง และคนในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ได้พัฒนาการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เป็นการพัฒนาโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพใน 4 มิติ คือ กาย จิต ปัญญา และสังคม
3. ด้านผลิตผล ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ผู้นำชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง และคนในชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการ มีผลิตผล ประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการเพิ่มขึ้น เช่น การปฏิบัติธรรมเพื่อเจริญสติ การนั่งสมาธิ สวดมนต์ มีส่วนร่วมในการทำผลิตภัณฑ์ไม้กวาดทางมะพร้าว การปลูกสมุนไพรและนำมาเป็นส่วนประกอบในการทำผลิตภัณฑ์ มีส่วนร่วมกับเยาวชนในชุมชน และชมการแสดงของนักเรียนโรงเรียนบ้านปางมะขามป้อม จัดสถานที่ในการเล่นเปตองและกีฬาในหมู่บ้าน และปลูกป่าและมีผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพิ่มขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดทางมะพร้าว ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรและน้ำมันวดจากสมุนไพร และลูกประคบ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นทำความเข้าใจบริบท 2) ขั้นกำหนดเตรียมการจัดกิจกรรม 3) ขั้นดำเนินการ และ 4) ขั้นติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

1.1 ศึกษาสภาพทั่วไป บริการบ้านพักโฮมสเตย์ การรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หลักในการดำเนินชีวิตและภูมิปัญญาในการสร้างสุขภาพตนเองของชุมชน

1.2 การพัฒนาบุคคลเรื่องการบริหารจัดการโฮมสเตย์ให้เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

1.3 การส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการให้โฮมสเตย์เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

1.4 ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงจากการติดตามผลด้วยการสัมมนาเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติลงมือกระทำจริงเกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ ที่สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งผลให้ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ได้รับความรู้

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบโฮมสเตย์ในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 10 คน และผู้นำชุมชน คนในชุมชนที่เกี่ยวข้องในการจัดการโฮมสเตย์ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาชุมชน ประธานชุมชน ผู้นำกลุ่มสตรีในชุมชน ประธานกลุ่มหมอมืองหมอนวด ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น จำนวน 70 คน รวมทั้งหมดจำนวน 80 คน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจากความสมัครใจของผู้เข้าร่วมดำเนินโครงการ

3. ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา พื้นที่ที่ใช้ดำเนินการวิจัยในชุมชนบ้านปางมะขามป้อม ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา ช่วง 1 มกราคม 2563 - 30 ตุลาคม 2563 รวมระยะเวลา 10 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ การบันทึกภาคสนาม พร้อมทั้งการบันทึกการสังเกต ข้อมูลสภาพทั่วไป บริการบ้านพักโฮมสเตย์ การรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หลักในการดำเนินชีวิตและภูมิปัญญาในการสร้างสุขภาพตนเองของชุมชน ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ปราชญ์ และคนในชุมชน ใช้การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและมีการสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิด เก็บข้อมูลทุกขั้นตอนที่ดำเนินการใช้วิธีการสัมภาษณ์ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กระบวนการกลุ่มย่อย สังเกต การทำเวทีเสวนา และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดระบบข้อมูลและสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

**ศึกษาสภาพทั่วไป บริการบ้านพักโฮมสเตย์ การรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทาง
ธรรมชาติ หลักในการดำเนินชีวิตและภูมิปัญญาในการสร้างสุขภาพตนเองของชุมชน
สภาพทั่วไป**

หมู่บ้านในตำบลสันสลี อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย มีจำนวน 13 หมู่บ้าน ในหมู่บ้านหมู่ 8 ซึ่งเป็นหมู่บ้านปางมะขามป้อม พื้นที่อยู่บนดอยสูง ใกล้อุทยานดอยหลวงที่มีพืชพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด และพืชพันธุ์แปลกตา พืชพันธุ์บางอย่างไม่สามารถปลูกในพื้นที่ราบ เต็มไปด้วยพืชพรรณไม้หายากชนิด และสมุนไพรที่หลากหลาย ชาวบ้านเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมาประมาณสองร้อยกว่าปี ปัจจุบันมี 60 ครัวเรือน จำนวนประชากร 200 กว่าคน ทางกรมการสำรวจจัดตั้งเป็นหมู่บ้านชื่อหมู่บ้านปางมะขามป้อม มีคำขวัญว่า สวรรค์บนดิน ถิ่นมะแขว่น แดนมะขามป้อม เมืองหอมรสดี สามัคคีร่วมใจ (องค์การบริหารส่วนตำบล สันสลี, <https://www.sansalee.go.th/index.php>, 2559)

สถานที่ท่องเที่ยวใกล้หมู่บ้าน คือ ดอยหมอก (Doimog) บนดอยหมอกมีสภาพอากาศเย็นสบายตลอดทั้งวัน จะหนาวมากในช่วงตอนกลางคืนถึงช่วงเช้ามืด มีหมอกหนาในช่วงเช้ามืด หมอกจะเริ่มปกคลุมในช่วงตอนเย็น ทำให้มีหมอกปกคลุมตลอดทั้งช่วงเช้าและกลางวัน ประวัติความเป็นมาของดอยหมอกในปี 2512 ได้มีการค้นพบแร่ซีโลต์ มีผู้คนจำนวนมากไปขุดแร่ ต่อมาในปี 2513 ได้มีการนำระเบิดไดนาไมท์มาใช้ทำให้เกิดหลุมลึกกว้างและเป็นโพรง ในปี 2516 ได้เกิดแผ่นดินไหวเลื่อนและทรุดตัวทับถมชาวบ้านที่กำลังขุด เจาะ และทำงานอยู่ในเหมืองแร่และบ่อแร่ มีคนบาดเจ็บ เสียชีวิต ทับร่างผู้ที่ทำงานหาแร่ได้ตื่นราวร้อยละสามสิบที่ไม่รวมศพที่ยังหาไม่พบ และได้มีดินถล่มอย่างต่อเนื่อง กรมทรัพยากรธรณีได้เข้ามาสำรวจพื้นที่และสั่งให้บริษัทสัมปทานงดการดำเนินการทุกอย่าง ประกอบกับแร่ที่มีราคาตกต่ำลง ปัจจุบันดอยหมอกเป็นภูเขาที่ปกคลุมไปด้วยป่าไม้หนาแน่น มีถ้ำและอุโมงค์เป็นร่องรอยของอดีตและอุปกรณ์ในการขุดแร่และเครื่องยนต์ของบริษัทไทย-สวีดิช จำกัด ที่ได้ปิดตัวลงไปแล้ว เหลืออยู่เป็นร่องรอยในการหาแร่และตำนานในอดีตให้จารึก (กัสม่า กาซ็อน, 2560 : 33)

บ้านปางมะขามป้อมอยู่บนดอยที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณ สมุนไพร คนในชุมชนได้มีการรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ดังนี้ 1) ไม่ตัดไม้และไม่เผาทำลายป่า มาเพื่อประโยชน์ส่วนตน 2) มีการปลูกป่าเพิ่มทุกปี ปีละครั้ง และในช่วงวันสำคัญ เช่น วันพ่อ วันแม่ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ ช่วยฟื้นฟูป่าไม้สร้างความร่มเย็นให้กับหมู่บ้าน 3) การปลูกชาและกาแฟ โดยไม่ใช้สารเคมีเพื่อให้ป่ามีแหล่งชุ่มชื้น มีการใช้น้ำจากฝายกั้นน้ำในหมู่บ้าน สร้างระบบนิเวศทางธรรมชาติได้บรรยากาศดี มีต้นไม้เพิ่มขึ้น ธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ และ 4) ได้ผลิตผลจากธรรมชาติ เช่น เห็ด ลูกก่อ หน่อไม้ เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านสามารถหารายได้เลี้ยงชีพได้

การพัฒนาบุคคลเรื่องการบริหารจัดการโฮมสเตย์ให้เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการ สร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การให้ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ให้ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เข้าใจร่วมกันโดยคำนึงถึงความพร้อม จึงได้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ ในการจัดกิจกรรม และมีการทำความเข้าใจร่วมกับชุมชน เป็นการพัฒนาบุคคลให้มีความพร้อมในการจัดการอย่างแท้จริง ซึ่งได้ดำเนินการ 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สร้างความเข้าใจ เรื่อง แนวคิดและหลักการการบริหารจัดการโฮมสเตย์ให้เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จากการปรึกษาหารือร่วมกันว่าการท่องเที่ยวที่ทำให้พักผ่อนรู้สึกผ่อนคลาย เรียนรู้วิธีการรักษา มุ่งหาความสงบสบาย มุ่งดูแลรักษาสุขภาพแบบองค์รวม สร้างความสมดุลในร่างกาย จิตใจ ให้มีความสุขที่ดีในแต่ละบุคคล เสริมพลังให้แก่ตนเองด้วยการเดินทางไปพักผ่อน โฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม มีการพัฒนากิจกรรมที่นำมาเพื่อพัฒนาองค์รวมของมนุษย์ใน 5 ด้าน ซึ่งหากนักท่องเที่ยวเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นทบทวนการแล้วกิจกรรมนั้นส่งผลดีทั้งต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และการพัฒนาปัญญา ทั้งหมดก็ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อสุขภาพของนักท่องเที่ยว กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะประกอบด้วย การออกกำลังกาย การเสริมความงามด้วยการกินอาหารเพื่อสุขภาพและมีคุณค่าทางโภชนาการ สมาธิและการผ่อนคลาย การนวด การใช้กลิ่นสมุนไพร ความรู้จากการร่วมทำผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมด้านจิตใจด้วยการทำสมาธิที่โฮมสเตย์สามารถนำมาปรับใช้ได้ในรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการลดความเครียดผสมผสานระหว่างการใช้ชีวิตที่ดีกับรูปแบบการใช้ชีวิตที่สมดุล มุ่งเน้นถึงการมีสุขภาพที่ดีในระยะยาว

ส่วนที่ 2 ตระหนักถึงความต้องการและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ผู้นำชุมชน และคนในชุมชน ต้องทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์ในการบำบัดรักษาสุขภาพแบบคนท้องถิ่น จึงตั้งใจในการพัฒนาโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต

แนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยว จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมักมีพฤติกรรมและความต้องการ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวมีความสนใจและมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อรักษาและฟื้นฟูสุขภาพให้สมบูรณ์แข็งแรง โดยจัดทำกิจกรรมการรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์แข็งแรง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. นักท่องเที่ยวกลุ่มเด็กและเยาวชนต้องการสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบคนท้องถิ่นอย่างแท้จริง เรียนรู้วิถีธรรมชาติ เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก

3. การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและการใช้ Social Media ที่เพิ่มขึ้นอย่างมากจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารจัดการโฮมสเตย์ให้เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล กาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดังนี้

การบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมเป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล กาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ให้เป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว จากการสำรวจ วิเคราะห์ และประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ความพร้อมของทรัพยากรของชุมชนมีดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ความโดดเด่นของชุมชน ประกอบด้วย

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ความโดดเด่นของโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ที่เหมาะกับการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติสรรค์สร้าง และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น

1.2 ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ประกอบด้วย การสร้างความแตกต่างในการท่องเที่ยวในเรื่องการจัดการความรู้ เน้นด้านการมีส่วนร่วมและประสบการณ์จริงให้กับนักท่องเที่ยวด้วยการเรียนรู้ การนำสมุนไพรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำเป็นอาหารสุขภาพ พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีการถ่ายทอดวิถีชุมชนในการประกอบอาชีพ และการวางแผนโบราณในชุมชนด้วยผู้นวดที่มีความชำนาญ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ ได้แก่

การวางแผนระยะยาว บริหารจัดการการท่องเที่ยวสุขภาพแบบยั่งยืนที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีภาคต่าง ๆ ความพร้อมและความสามารถในการจัดการโฮมสเตย์ การกำหนดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด การพัฒนาในด้านการบริการการท่องเที่ยวและคุณภาพมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การบริหารจัดการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การมีผู้นำที่เข้มแข็งและทีมงานที่มั่นคง ภาครัฐ ได้ให้การสนับสนุนการจัดทำโฮมสเตย์ ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน การประชาสัมพันธ์และกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่ชัดเจน

ส่วนที่ 4 การนำกลวิธีจัดการกับความเครียดและความวิตกกังวลผ่านกิจกรรมนันทนาการ

เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่เน้นกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความสมดุลของกาย ใจ และจิตวิญญาณ ต้องมีการให้บริการทั้งในส่วนของสถานที่ และในส่วนประเภทของกิจกรรมนันทนาการในโฮมสเตย์ปางมะขามป้อมได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กิจกรรมแบบ Active เป็นกิจกรรมที่ต้องทำด้วยตัวเอง 2) กิจกรรมแบบ Semi-Active เป็นกิจกรรมที่มีผู้ช่วยแนะนำเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วยตัวเอง และ 3) กิจกรรมแบบ Passive เป็นกิจกรรมที่มีผู้อื่นเป็นผู้ทำให้

3. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการให้โฮมสเตย์เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล ภาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่

3.1 กิจกรรมประเภท Active ได้แก่ การดำน้ำตื้น ทำบุญในตอนเช้า เป็นต้น

3.2 กิจกรรมประเภท Semi-Active ได้แก่ กิจกรรมสอนนวดแผนโบราณ การทำผลิตภัณฑ์ลูกประคบ การมีส่วนร่วมในการทำอาหารจากสมุนไพร และกิจกรรมกลางแจ้ง

3.3 กิจกรรมประเภท Passive เช่น การนวดแผนโบราณ การนวดช่วยผ่อนคลาย ความเครียด

4. ผลกระทบการเปลี่ยนแปลง

การประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น การพัฒนาความรู้ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ รองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้วยการนำสมุนไพร พัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน เช่น การทำเมี่ยง กาแฟ ให้เป็นที่สนใจ ดึงดูดนักท่องเที่ยว การพัฒนาคนในชุมชนให้มีความรู้ในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมนันทนาการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้แพร่หลาย และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากธรรมชาติเพิ่มขึ้นตามวิถีชีวิตคนในชุมชน มีกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ พัฒนาทุนทางธรรมชาติให้โดดเด่น ดิน น้ำ ป่าและจุดชม

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การพัฒนาบุคคล เรื่อง การบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้มีความเข้าใจในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการอย่างมีคุณภาพซึ่งเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้ในการบำรุงรักษาสุขภาพด้วยสมุนไพรท้องถิ่น เป็นบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สอดคล้องกับ ชูติมา นุตยะสกุล และนรินทร์ สังข์รักษา (2562 : 42) พบว่า การพัฒนาบุคลากรในธุรกิจสปามุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ความสามารถการบริการและคุณภาพมาตรฐานด้านการบริการให้กับพนักงาน โดยใช้วิธีการสอนงานและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เป็นการพัฒนาโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม โดยพยายามสร้างความเชื่อมโยงของกิจกรรมกับการพัฒนาชุมชนที่มีหลักการ คือ การมุ่งเน้นพัฒนาชุมชนให้สามารถพึ่งพาตัวเองได้ โดยการสร้างผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ทำงานตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และนำวิธีการพัฒนาที่ได้ผลมาใช้แก้ปัญหาที่สำคัญของชุมชน และกระตุ้นให้เกิดการลงมือทำ โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา และสุขภาพและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายของธุรกิจชุมชนที่นำมาพัฒนาเครือข่าย ชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับ จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล (2553 : 67) พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยองค์การบริหารส่วนตำบล บางน้ำผึ้งสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนในเรื่องเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรได้เพราะเป็นการสร้าง อาชีพและ

รายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่เคยประสบผลสำเร็จมาแล้ว ทั้งยัง ยังมีผู้นำเป็นนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลที่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถขยายผล การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วม และยังรวมถึงการประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งในและนอกพื้นที่ และสุธิญา พรหมมาก (2554 : 81) พบว่า ภาวะผู้นำ ได้แก่ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การกระตุ้น การใช้ปัญญาและการสร้างแรงบันดาลใจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาในด้านการ ท่องเที่ยว เร่งสร้างความเข้าใจกับภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง รู้ถึงสิทธิและกระบวนการ การเข้ามามีส่วนร่วม

3. การจัดกิจกรรมนันทนาการให้โฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ที่ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตและสุขภาพจริง ๆ จึงต้องคำนึงถึงช่วงอายุของนักท่องเที่ยวแต่ละคน เพื่อรักษาสุขภาพจิต และสุขภาพกายให้ดี เช่น กิจกรรมผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรท้องถิ่น กิจกรรมชิมน้ำชาสมุนไพร การนวด แผนโบราณ เป็นต้น สอดคล้องกับบุตติชาติ สุนทรสมัย และปิยะพร ธรรมชาติ (2559 : 70) พบว่า กลุ่ม ชุมชนและตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีกิจกรรม ได้แก่ กลุ่มปลูกและแปรรูปสมุนไพร ไทย มีความสนใจและเข้าใจในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นอย่างดี มีความรู้ด้านสมุนไพรและ การบำบัดเพื่อสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยสร้างความเชื่อมโยงของกิจกรรมกับการพัฒนาชุมชนที่มีหลักการ คือ มุ่งเน้นพัฒนาชุมชนให้พึ่งพา ตัวเองได้ ผ่านการสร้างผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง

1.2 หน่วยงานของรัฐควรให้สนับสนุนให้ชุมชนมีการทำผลิตภัณฑ์ของชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์ไม้อัดทางมะพร้าว ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรน้ำมันนวดจากสมุนไพร และลูกประคบ เพื่อสร้างรายได้และบริการนักท่องเที่ยว

1.3 หน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคคลในชุมชนโดยจัดอบรมให้ ความรู้ และพัฒนาทักษะในด้านการให้บริการของบุคคลอย่างมีคุณภาพ เช่น การเรียนรู้ในการ บำรุงรักษาสุขภาพด้วยสมุนไพรท้องถิ่น

2. ด้านผู้ประกอบการโฮมสเตย์

2.1 ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ควรมีการพัฒนาทักษะจากการอบรม เรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรที่ช่วยในด้านการนวดเพื่อรักษาสุขภาพ หรือช่วยการนวดเพื่อผ่อนคลาย

2.2 ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ควรมีการร่วมมือกับภาครัฐ เพื่อจัดกิจกรรมให้บริการใหม่ ๆ เพื่อสอดคล้องตามความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งในอนาคตคาดว่านักท่องเที่ยวจะสามารถสร้างรายได้ให้ชุมชนได้มากขึ้น

2.3 ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มเพื่อหาวิธีการรักษาสุขภาพจิตและสุขภาพกายของนักท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น การนำสมุนไพรท้องถิ่นมาทำเป็นอาหาร เครื่องดื่ม หรือทำยาสมุนไพร เป็นต้น เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวมีสุขภาพที่ดี

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาต้นแบบองค์การที่มีการพัฒนาบุคลากรในโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จโดยศึกษาวิธีการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างเป็นแนวทางในการจัดทำองค์ประกอบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ศึกษาการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบน Social Networking ในระดับชุมชน ร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาการแพทย์ทางเลือกแบบดั้งเดิม

3. ศึกษาและวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการปลูก การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรที่นำมาประยุกต์ใช้ และนำมาสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมและถูกต้อง

รายการอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2562). ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (MEDICAL HUB) (พ.ศ.2560 - 2569). สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2562. จาก <http://203.157.7.120/fileupload/2560-102.pdf>
- กัสม่า กาซ็อน. (2560). แผนพัฒนาชุมชนบริการท่องเที่ยวนำนวัตกรรมสังคมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน กรณีศึกษา ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- คุณาจุติ บุญญานพคุณ. (2562). นวัตกรรมเพื่อชุมชน (Community innovation). สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2562. จาก <http://www.nia.or.th/innolinks/page.php?issue=201501§ion=4>

- จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล. (2553). การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่ง
ท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ.
วารสาร มฉกวิชาการ, 14(27), 1-19.
- ชุติมา นุตยะสกุล และ นรินทร์ สังข์รักษา. (2562). รูปแบบการพัฒนาบุคลากรในธุรกิจสปาเพื่อ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี.
13(3), 16 - 29.
- ธันพัทธ์สร ธรรมโชติเมธิน. (2560). รูปแบบการศึกษาเรื่องจิตวิญญาณในสังคมไทย. วารสาร
สถาบันวิจัยพินิตธรรม, 4(16), 15 -24.
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และ ปิยะพร ธรรมชาติ. (2559). รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของ
จังหวัดปราจีนบุรีเพื่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสารสมาคม
นักวิจัย, 21(3), 167-181.
- ศศิพงศ์ บุญยงค์. (2562). *เที่ยวเทรนด์ใหม่ เที่ยวเชิงสุขภาพ*. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2562, จาก
<http://horizon.sti.or.th/node/5>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2559). *ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ*. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2559, จาก
[http:// www.thai-aec.com/616](http://www.thai-aec.com/616)
- สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวเอเชียแปซิฟิก. (2562). *ความสำคัญของการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืน*. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.tatreviewmagazine.com>
- สุธิญา พรหมมาก. (2554). ภาวะผู้นำกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้าน
การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง. วารสารวิทยบริการ
ภาวะผู้นำกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ, 22(3), 30- 43.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสันสลี. (2559). *ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลสันสลี*.
สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2559, จาก <http://www.sansalee.go.th/index.php>

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

Development of Analytical Reading Thinking Skill of Mathayomsuksa 3

Students in Muang District, Chiang Rai Province

(Received: January 26, 2021; Revised: May 11, 2021; Accepted: June 28, 2021)

สุกัญญา ขลิบเงิน¹

Sukanya Klibngern¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า 1) ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.56/87.50 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ที่สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

e-mail: love_everlasting@hotmail.com

Abstract

Subject research The Development of Critical Reading Skills of Mathayomsuksa 3 Students in Mueang Chiang Rai District Chiang Rai The objective of this study was to develop a reading skill practice using a novel to promote morality and ethics to be effective in accordance with the 80/80 efficiency criteria and to compare the ability to read, think critically using moral and ethical promotion novels for mathayomsuksa 3 students in Muang district, Chiang Rai province

The research found that:

1. The efficiency value of the efficient Reading Critical Skill (E1 / E2) was 85.56/87.50 according to the 80/80 standard.
2. The results of comparing the ability to read and think critical using novel promoting morality and ethics were found learning by using the Critical reading skill exercise higher than before; There was a statistical significant at the level of .05.

Keywords: Development of analytical reading thinking skill, Mathayomsuksa 3 students

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ทักษะที่สำคัญและจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ 3Rs ได้แก่ อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและการเรียนรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร ทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ และความเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 - 2565 ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเป็นมหาวิทยาลัยที่สร้างความรู้ เชิดชูภูมิปัญญา พัฒนาท้องถิ่นสู่สากลและเป็นต้นแบบด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึง การให้บริการวิชาการแก่สังคมที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและสืบสานโครงการ

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ ในขณะเดียวกันภารกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัยที่สำคัญ คือ การพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะในส่วนของ การให้การศึกษา และการบริการวิชาการแก่สังคมในเขตพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

จากการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย สพป. เขต 1 ด้านการอ่านออกเขียนในรายวิชา ภาษาไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยผลคะแนน อยู่ที่ 49.26 เมื่อพิจารณาผลการเรียนเป็นรายโรงเรียนขยายโอกาส พบว่า มีโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย หลายโรงเรียนที่มีผลคะแนนทดสอบความสามารถ ด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test : RT) ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา อาทิ โรงเรียนชุมชน บ้านแม่ข้าวต้มหลวง มีผลคะแนนคิดเป็นร้อยละ 56.40 โรงเรียนบ้านแม่ยาววิทยา มีผลคะแนนคิดเป็น ร้อยละ 56.35 โรงเรียนบ้านร่องปลาขาว มีผลคะแนนคิดเป็นร้อยละ 50.00 โรงเรียนบ้านหัวดอย มีผลคะแนนคิดเป็นร้อยละ 47.41 ซึ่งผลการวัดระดับความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียน ขยายโอกาสโดยภาพรวม อยู่ในระดับที่ควรมีการปรับปรุงให้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงราย เขต 1, 2562 : 76)

วรรณกรรมโดยเฉพาะนวนิยายนับได้ว่ามีอิทธิพลสำหรับเยาวชน เพราะเป็นผลงานของผู้เขียน ที่บรรยายความรู้สึก ความคิด ความฝัน และประสบการณ์ออกมาในแต่ละยุคแต่ละสมัย การนำวรรณกรรม มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้เด็กมีความสนใจในการอ่านเพราะนักเขียน นวนิยายได้มีการเขียนเนื้อเรื่องที่สะท้อนสภาพสังคมปัจจุบันและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทำให้ เนื้อหาของนวนิยายเป็นที่น่าสนใจและน่าอ่านมากขึ้น หากนวนิยายเป็นที่สนใจและชวนอ่านก็จะทำให้ เยาวชนไทยมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ประเวศ วะสี (2531 : 86) กล่าวว่า การอ่าน คือ หนทางไปสู่ชุมทรัพย์ ทางปัญญาซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความทันสมัย ก้าวทัน กับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เยาวชนที่มีคุณภาพจึงจะสามารถนำพาประเทศสู่ความ เจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคงในอนาคต

เนื่องจากได้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมากมายในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นความเสื่อมถอยด้าน คุณธรรม จริยธรรม เยาวชนไทยขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างยั่งยืน คือ อาจจะมีอยู่ บ้างแต่เป็นแบบ ฉาบฉวย ไม่เกิดผลที่ถาวร ในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทย ไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สุรเดช สำราญจิตต์, 2552 : 36) จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้ระบบการศึกษาไทยเป็นเครื่องมือหลักสำคัญในการพัฒนาคน ในสังคมไทยให้มีความรู้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์ อันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ สถาบันการศึกษาได้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ทักษะชีวิตและกิจกรรมโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ที่แต่ละโรงเรียนดำเนินการ โดยมีกรอบแนวความคิดตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นแนวทางปฏิบัติ

จากความสำคัญของการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และการส่งเสริมคุณธรรมและ
จริยธรรมผู้วิจัยจึงเห็นควรว่า การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยคำนึงถึงความ
สะดวกในการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยการใช้แบบฝึกทักษะนวนิยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและ
จริยธรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการอ่านให้นักเรียนโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 จะสามารถเป็นหนึ่งภารกิจ ในการบริการทางวิชาแก่สังคมในท้องที่ เพื่อยกระดับคุณภาพ
การศึกษาและพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประกอบการสอน ตามกรอบยุทธศาสตร์การ
วิจัยใหม่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระบรมราโชบาย 20 ปี (พ.ศ.
2560 - 2579) เรื่องการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นและตามยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา
ท้องถิ่น ตัวบ่งชี้ที่ 1.8 การจัดการเรียนการสอนควรมีอัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากร โดยเฉพาะ
ประชากรในวัยมัธยมศึกษาตอนต้นในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง
ต่อเนื่องและยั่งยืนในระยะ 20 ปีนี้

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง
ที่สามารถให้บริการทางวิชาการตามแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ในท้องที่ตน จึงมีความสนใจในการพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยการ
นำนวนิยายมาสร้างเป็นนวัตกรรมแบบฝึกทักษะส่งเสริมการอ่านคิดวิเคราะห์ให้นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
ให้กับผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่าน คิด วิเคราะห์
ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชีวิตของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้มีประสิทธิภาพ
ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยการใช้นวนิยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
2. ได้นำนวัตกรรมชุดแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยการใช้นวนิยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมาพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยผลการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้นำนวนิยายไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาอันจะพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ยายหนูลูกพ่อ ลูกสาวพ่อแม่ และชายแพศยา จากนั้นนำมาสร้างเป็นนวัตกรรมชุดแบบฝึกทักษะความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

2. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา 1 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 4 โรงเรียน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ที่มีผลคะแนนต่ำ และเป็นโรงเรียนขยายโอกาสซึ่งนักเรียนได้ประสบปัญหาขาดวินัยในการพัฒนาการอ่าน คิด วิเคราะห์ โดยทำการเลือกนักเรียน จำนวน 12 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนรู้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพ 80/80
2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 3 แบบฝึก ประกอบด้วยแบบฝึกที่ 1 เรื่อง ยายหนูลูกพ้อ แบบฝึกที่ 2 เรื่อง ลูกสาวพ้อมด และแบบฝึกที่ 3 เรื่อง ชายแพศยา
2. แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์เป็นแบบวัดปรนัยชนิดเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ รวม 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน พบว่าข้อสอบมีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.42 - 0.52 ข้อสอบอยู่ในระดับความยากง่าย ปานกลาง และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.45 - 0.58 ข้อสอบ มีอำนาจจำแนกอยู่ในระดับดี และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

แบบฝึกทักษะการอ่าน คิด วิเคราะห์ โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมข้อมูล
 - 1.1 ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์
 - 1.2 ตรวจสอบผลคะแนนสอบ O-NET ประจำปี 2561 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้สอนถึงสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนขาดความสนใจและความเข้าใจในการอ่าน และไม่สามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้ ประกอบกับเรื่องที่อ่านไม่มีความน่าสนใจ
 - 1.3 ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
 - 1.4 ศึกษานวนิยายโดยเลือกเนื้อหาของนวนิยายที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยคำนึงถึงวัยของผู้เรียนเป็นหลักและนวนิยายเป็นที่ยอมรับเหมาะสมกับผู้เรียน
2. ขั้นสร้างและออกแบบ
 - 2.1 นำนวนิยายที่ได้จากการศึกษาโดยมีเนื้อหาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และเนื้อหาของเรื่องมีความใกล้เคียงและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาหมดอีกครั้ง
 - 2.2 พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งแต่ละแบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย คำชี้แจง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ใบความรู้ แบบฝึกทักษะที่มีการพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ให้ถูกต้องและครบถ้วน

2.3 นำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ปรับปรุงแก้ไข ไปตกแต่งเพื่อความสวยงามและมีความน่าสนใจ

2.4 นำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมไปจัดรูปเล่ม

3. ขั้นหาประสิทธิภาพ

3.1 เมื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเสร็จแล้ว นำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาตามแบบฝึก

3.2 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อหาประสิทธิภาพและความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะนวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อผู้เรียน

3.3 นำแบบฝึกทักษะนวนิยายไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4. ขั้นทดลอง

4.1 นำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมไปทดลองหาประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวดอย จำนวน 3 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ 83.36/85.10 จากนั้นนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข

4.2 นำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวดอย จำนวน 6 คน ซึ่งไม่ซ้ำกับนักเรียนในกลุ่มทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 85.56/87.50 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

5. ขั้นประเมินผล นำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพมาจัดเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การประเมินผลก่อนเรียน โดยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้นักเรียนทำแล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน

2. ทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

โดยผู้วิจัยมอบสื่อแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้ผู้สอนในรายวิชาภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในคาบเรียนที่นักเรียนมีเวลาว่าง

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้แบบฝึกทักษะนวนิยายในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ทำการประเมินผลหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฉบับเดิม ให้นักเรียนทำและบันทึกคะแนนเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรการหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ก่อนและหลังเรียนในการจัดการเรียนรู้ ได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Sample โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ผลการเรียน	N	แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม			
		คะแนน	$\bar{x}$	s.d.	ร้อยละ
คะแนนระหว่างเรียน/กระบวนการ(E_1)	6	30	8.55	0.53	85.56
คะแนนหลังเรียน/ผลลัพธ์ (E_2)	6	20	17.83	0.72	87.50
ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.58/87.56					

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของกลุ่มทดลอง มีคะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ย 8.55 และ

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 คิดเป็นร้อยละ 85.56 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 17.83 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 คิดเป็นร้อยละ 87.50 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม (E_1/ E_2) เท่ากับ 85.56/87.50

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

การทดสอบ	n	คะแนน	$\bar{x}$	S.D.	Df	t-test	P
ก่อนเรียน	12	20	10.00	1.28	11.00	15.21*	0.000
หลังเรียน	12	20	17.33	0.98			

หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.00 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.33 ก่อนเรียนมีความแตกต่างจากหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีประสิทธิภาพ (E_1/ E_2) เท่ากับ 85.56/87.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากผลการใช้แบบฝึกทักษะนวนิยายการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.56/87.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ทำให้ทราบว่านวัตกรรมแบบฝึกทักษะนวนิยายการอ่านคิดวิเคราะห์ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีประโยชน์แก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ฉลาด สมพงษ์ (2547 : 72) กล่าวถึงแบบฝึกทักษะว่า มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นส่วนเพิ่มเติม ตลอดจนช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้นและการให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ จะช่วยชี้จุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน เพื่อที่ครูจะได้แก้ไขปรับปรุงเฉพาะจุดอย่างทันทั่วทั้งที ในขณะเดียวกันการสร้างแบบฝึกทักษะให้มีความน่าสนใจในการเรียนรู้นั้นย่อมมีความสำคัญ ด้วยการเริ่มต้นจากข้อที่ง่ายไปหายาก เพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำแบบฝึกหัด ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจภาษาและภาพที่ใช้ ในแบบฝึกควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ แบบฝึกที่ดีควรมีทั้งแบบกำหนดคำตอบให้และแบบให้ตอบโดยเสรีการเลือกใช้คำข้อความตรงกับความต้องการของนักเรียน และแบบฝึกที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ให้รู้จักค้นคว้ารวบรวมสิ่งที่พบเห็นบ่อย ๆ หรือที่ตัวเองเคยใช้จะทำให้เด็กนักเรียนเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ทราบว่า นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการอ่านและการคิดวิเคราะห์ประกอบโดยพบว่า การอ่านที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดี คือ วรรณกรรม โดยเฉพาะนวนิยายเพราะเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถเลือกอ่านได้เพราะนวนิยาย มีความหลากหลายและแบ่งได้ตามประเภทต่าง ๆ ในขณะเดียวกันนวนิยายได้สะท้อนถึงลักษณะของตัวละครรวมถึงการสอดแทรกข้อคิดไว้ สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 9) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราว

หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เมื่อนักเรียนได้ทำการอ่านย่อมต้องเกิดการคิดเป็น เนื่องจากการคิดที่ผู้คิดได้มีการฝึกฝน การคิดอย่างมีระเบียบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา เดชดำรงรักษ์ (2560 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรมีการยกตัวอย่างสถานการณ์ข่าวปัจจุบันควบคู่ไปกับการใช้สื่อวัตกรรมการแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
2. ก่อนเริ่มเรียนผู้สอนควรให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน เพราะเป็นการกระตุ้นและสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ซึ่งส่งผลต่อการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการออกแบบและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นวนิยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา
2. ควรนำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมใช้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาและเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

รายการอ้างอิง

- ฉลาด สมพงษ์. (2547). การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสายธารวิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ประเวศ วะสี. (2531). รูปแบบเพื่อการกระจายบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงโดยรวดเร็วสำหรับประเทศไทย. วารสารแพทยชนบท, 4(12), 1 – 8.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. (2562). รายงานผลการจัดการสอบทางการศึกษา

ระดับชาติขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2561. เชียงราย: สำนักงานฯ.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร:
มีนาคม.

สุจิตรา เดชดำรงรักษ์ (2560). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.

(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. บุรีรัมย์.

สุรเดช สำราญจิตต์. (2552). เอกสารเผยแพร่ เรื่อง การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุวิทย์ มูลคำ. (2547). ครอบเครื่องเรื่องการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน
สำหรับผู้เรียนชาวไทย

The Development of Mobile Application for Learning on Chinese
Punctuation Marks for Thai Students

(Received: January 22, 2021; Revised: March 5, 2021; Accepted: June 28, 2021)

เหลียง ซี¹ สหัตยา สิริวิเศษ² ทิwaporn อุดมวงษ์²

Liang Xi¹ Sahattaya Sittivised² Tiwaporn Udomwong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวไทย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนชาวไทยหลังใช้โมบายแอปพลิเคชัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกวมหวึงหัวเฉียว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.92/84.38 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากศึกษาด้วยโมบายแอปพลิเคชันของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผู้เรียนโมบายแอปพลิเคชันมีความพึงพอใจต่อการใช้ออปพลิเคชันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.65)

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

e-mail: oxygen-lin@windowslive.com

² คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

คำสำคัญ: โมบายแอปพลิเคชัน เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน

Abstract

The aims of this study were: 1) to develop the mobile application for learning on Chinese punctuation marks for Thai students to be effective according to criterion 80/80, 2) to compare the students' learning achievements in Chinese punctuation marks before and after the learning activities using the mobile application, and 3) to study the student's satisfaction towards the mobile application for learning. The sample consisted of 24 of 10th grader students from Chiang Rai, Measai Guangming Huaqiao School who were selected by the simple random sampling. The research tools included: 1) mobile application for learning on Chinese punctuation marks for Thai students, 2) achievement test, and 3) satisfaction questionnaire. The data were analyzed in terms of percent, arithmetic mean ($\bar{x}$) standard deviation (S.D.) and dependent t-test.

The results of this study revealed that 1) the mobile application for learning had the efficiency of 86.92/84.38 in line with the efficiency criterion set, 2) the posttest of the learning achievement of students who learned via the mobile application for learning was higher than the pretest at a significant level of 0.05, and 3) the students who learned via the mobile application for learning was satisfied with the mobile application for learning by developed at high level ($\bar{x}$ = 4.42, S.D. = 0.65).

Keywords: Mobile application, Chinese punctuation marks

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้อธิบายถึงการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญด้านการศึกษาภาษาต่างประเทศและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการเพิ่มแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, <http://backoffice.onec.go.th>, 2562) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นให้เกิดการจดจำและเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มากขึ้นนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยสื่อที่มีความหลากหลายและมีความน่าสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนจดจ่อต่อสิ่งที่สนใจ ทำให้เกิดสมาธิในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภคณัฐ บัญณอม, 2553 : 1-2) ปัจจุบันมีการพัฒนาและใช้งานสื่อการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทั้งในรูปแบบที่มีการใช้งานด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และใช้งานด้วยอุปกรณ์พกพาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบที่มีความน่าสนใจทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ดังที่ อุบลรัตน์ ศิริสุขโกคา และ สรเดช ครุฑจ้อน (2562 : 227-236) ได้พัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยโมบายแอปพลิเคชันเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาณิล ม่วงพูล และ อวยไชย อินทรสมบัติ (2559 : 31-37) ที่พัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการสอนศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ผลการศึกษาพบว่า แอปพลิเคชันที่พัฒนามีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการสอน

ปัจจุบันในประเทศไทยมีผู้สนใจเรียนภาษาจีนเป็นจำนวนมาก เมื่อมีผู้ให้ความสนใจเรียนภาษาจีนเป็นจำนวนมาก เรื่องที่ควรให้ความสนใจ คือ ผลของการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนให้คุณภาพ เราคงไม่ต้องการแค่การสร้างสถิติว่ามีผู้เรียนภาษาจีนมาก แต่ต้องการให้มีการเรียนการสอนเพื่อที่จะผลิตผู้เรียนที่มีความรู้ภาษาจีนให้เพิ่มมากขึ้นได้อย่างไร ภาษาจีนมีการสอนอยู่ในหลายประเทศทั่วโลก กระบวนการสอนภาษาจีนหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ มีลักษณะคล้ายกัน ในการสอนภาษาควรจะสอนให้มีทั้งทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร และการหาความรู้ในขั้นที่สูงขึ้นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, <http://www.moe.go.th/websm/2013/dec/439.html>, 2562)

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาในการเรียนและการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย ปัญหาหนึ่ง คือ ปัญหาการใช้เครื่องหมายวรรคตอน จรัสศรี จิรภาส (2555 : 2-3) ได้กล่าวถึงปัญหาการใช้เครื่องหมายวรรคตอนของนักศึกษาไทยที่พบเห็นโดยทั่วไปมีอยู่ 2 ประเภท คือ 1) เมื่อแต่งประโยคจะไม่ใส่เครื่องหมายวรรคตอนใด ๆ ทั้งสิ้น (ตามวัฒนธรรมภาษาไทย) หรืออาจใช้เครื่องหมายจุดเมื่อจบประโยค (ตามวัฒนธรรมฝรั่ง) 2) ไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างของเครื่องหมายสิ้นสุดประโยคภาษาจีนและภาษาอังกฤษหรือในภาษาจีน คือ เครื่องหมาย

[〇] เรียกว่า จี่ห่าว (句号) ซึ่งต้องเขียนเป็นวงกลมโป่งเล็ก แต่ผู้เขียนมักจะเขียนจุดทึบเล็ก ๆ ที่เรียกว่าเครื่องหมายจุดหรือมหาด [.] ในภาษาอังกฤษแทน การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Song Anqi (2016 : 11-12) และ Zhang Qiuyang (2019 : 35) ที่ได้ศึกษาปัญหาการใช้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านการเลือกใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง รองลงมา คือ การละเว้นไม่ใช้ความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอนเป็นหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ในรายวิชาพื้นฐานต่าง ๆ ของหลักสูตรภาษาจีน ซึ่งอาจสอดคล้องกับหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา การเขียนภาษาจีนให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง หากไม่รู้จักวรรคตอนอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักเกณฑ์จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทั้งการเขียนและการอ่าน ความรู้เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างถูกวิธีนั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้แก่ การเขียนภาษาจีน การแปลภาษาไทย-จีน เป็นต้น หากผู้เรียนภาษาจีนไม่มีความรู้ในเรื่องเครื่องหมายวรรคตอนก็ไม่สามารถทำความเข้าใจประโยคภาษาจีนได้อย่างชัดเจนและลึกซึ้ง (จรัสศรี จิรภาส, 2555 : 2)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย ซึ่งมีหลักการออกแบบจากการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยปัญหาในการใช้เครื่องหมายของผู้เรียนชาวไทยและนำไปต่อยอดพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน
3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนชาวไทยหลังใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวไทย ที่มีประสิทธิภาพ
2. สามารถใช้เป็นสื่อการสอนหรือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย เรื่อง เครื่องหมายวรรคตอน
3. เพื่อส่งเสริมการใช้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนที่ถูกต้องสำหรับผู้เรียนชาวไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนจากโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนชาวไทยหลังใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาจีนมีทั้งหมด 17 เครื่องหมาย ขอบเขตเนื้อหาที่นำมาพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวไทย นั้น ได้มาจากการวิเคราะห์ปัญหาการใช้เครื่องหมายวรรคตอนของผู้เรียนชาวไทยที่ปรากฏในงานวิจัยของ Zhang Jingjing (2012 : 2-25) Song Anqi (2016 : 11-12) และ Zhang Qiuyang (201 : 35) ซึ่งผลการวิจัยของนักวิชาการทั้งสามท่าน พบว่า ปัญหาการใช้เครื่องหมายวรรคตอนของนักศึกษาไทยที่พบบ่อยที่สุดมีจำนวน 5 เครื่องหมาย ได้แก่ เครื่องหมาย [，] เรียกว่า 逗号 (dòuhào) เครื่องหมาย [。] เรียกว่า 句号(jùhào) เครื่องหมาย [：] เรียกว่า 冒号(màohào) เครื่องหมาย [、] เรียกว่า 顿号(dùnhào) และ เครื่องหมาย [“ ”] เรียกว่า 引号(yǐnhào)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนจากโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน

3. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกวมหวึงหัวเฉียว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 48 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกวมหวึงหัวเฉียว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและกระบวนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน มีวิธีการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการออกแบบและพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโมบายแอปพลิเคชัน

2.1.2 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการใช้เครื่องหมายวรรคตอนของผู้เรียนชาวไทยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 ออกแบบและสร้างเนื้อหา กราฟิก ตามเนื้อหากิจกรรมในโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาที่ศึกษา 5 บท โดยในแต่ละบทจะแนะนำหลักการใช้อย่างพร้อมแบบฝึกหัดท้ายบท ตัวอย่างดังภาพที่ 1 - 3

ภาพที่ 1 หน้าแรกของแอปพลิเคชัน

ภาพที่ 2 ตัวอย่างเนื้อหา 5 ตอน พร้อมแบบฝึกหัดในแอปพลิเคชัน

ภาพที่ 3 ตัวอย่างเนื้อหาในแอปพลิเคชัน

2.1.4 เสนอโมบายแอปพลิเคชันที่ออกแบบให้กับผู้เชี่ยวชาญการสอน วิชาภาษาจีน จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบการสอน พิจารณา ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโมบายแอปพลิเคชัน แล้วหาค่าดัชนี ความสอดคล้องของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ผลการวิเคราะห์พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00

2.1.5 ปรับปรุงโมบายแอปพลิเคชันตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.6 นำลิงก์โมบายแอปพลิเคชันจัดทำเป็นคิวอาร์โค้ด เพื่อเตรียมให้ นักเรียนศึกษาต่อไป

ภาพที่ 4 คิวอาร์โค้ดสำหรับ ดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนด้วยโมบาย แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ เครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผล ประเมินผล เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนด้วยโมบาย แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน

2.2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ด้วยโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ

2.2.3 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2.4 คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนด้วยโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน ที่ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาแล้ว ข้อที่จะนำไปใช้ต้องมีค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จากผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00

2.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาที่ผ่านการคัดเลือกแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกวมิงหัวเฉียว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายจำนวน 15 คน

2.2.6 วิเคราะห์หาความยากง่ายและอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ 0 คะแนน โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.37 - 0.74 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25 - 0.62 และนำผลที่ได้จากการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ, 2538 : 209-220) จากผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.81

2.2.7 นำแบบทดสอบที่สมบูรณ์ไปใส่ไว้ในโมบายแอปพลิเคชัน เพื่อนำไปใช้ทดสอบก่อน ระหว่างเรียน และหลังการเรียนด้วยโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนชาวไทยหลังใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจเพื่อหากรอบวัดความพึงพอใจให้ครอบคลุม

2.3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนชาวไทยหลังใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน โดยให้ครอบคลุมด้านเนื้อหาสื่อ และ

ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) (ไพศาล วรคำ, 2552 : 281)

2.3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และตรวจสอบความสอดคล้องเนื้อหา วิเคราะห์ความสอดคล้องตามเนื้อหาของเครื่องมือ โดยหาค่า IOC ผลการวิเคราะห์พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00

2.3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ผ่านความเห็นชอบแล้วไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกวงหมิงหัวเฉียว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 15 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เท่ากับ 0.82

2.3.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนเตรียมการก่อนการทดลอง ได้ดำเนินการ 1) เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบประเมินความพึงพอใจ 2) กำหนดระยะเวลาทดลอง 3) ประสานงานและนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ขั้นตอนการทดลอง ได้ดำเนินการ 1) ชี้แจงทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทดลอง และอธิบายวิธีการใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน การทดสอบก่อนและหลังเรียน การศึกษาเนื้อหาในแต่ละตอน และการทำแบบประเมินให้ทราบ 2) ทดลองใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนกับกลุ่มตัวอย่าง 3) นำผลการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน โดยนำคะแนนที่ได้ระหว่างการเรียนรู้โดยใช้โมบายแอปพลิเคชันและคะแนนหลังการเรียนรู้มาคำนวณหาประสิทธิภาพ E1/E2

4.2 นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนด้วยค่าสถิติ t-test (Dependent Sample t-test)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน โดย หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายจากเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอน ภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวไทย โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.92/84.38 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. คะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากศึกษาด้วยโมบายแอปพลิเคชันของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05
3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมาย วรรคตอนภาษาจีนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.65)

อภิปรายผล

จากการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวไทย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.92/84.38 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาหลักและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโมบายแอปพลิเคชันจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นพัฒนา โมบายแอปพลิเคชันตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ ผ่านกระบวนการตรวจสอบอย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยในแอปพลิเคชันจะประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหา ออกเป็น 5 บท ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สกินเนอร์ ที่กล่าวว่า หากแบ่งเนื้อหาวิชาที่จะถ่ายทอดให้ผู้เรียนเป็นตอน ๆ ทีละน้อย และให้มี

ความเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้เรียน จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการให้ความรู้แก่ผู้เรียนครั้งละมาก ๆ (อิพิงษ์ เพชรสุทธิ, 2555 : 68-84)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังจากศึกษาด้วยโมบายแอปพลิเคชันสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการออกแบบด้านเนื้อหาได้มีการจัดวางลำดับจากง่ายไปยาก มีการคัดเลือกเนื้อหาที่เป็นข้อผิดพลาดและเป็นปัญหาจากการใช้เครื่องหมายวรรคตอนของนักศึกษาไทย อีกทั้งโมบายแอปพลิเคชันที่พัฒนาเป็นการทำงานด้วยอุปกรณ์พกพาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบที่มีความน่าสนใจและทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลรัตน์ ศิริสุขโกคา และ สรเดช ครุฑจ้อน (2562 : 227-236) ที่ได้พัฒนาโมบาย แอปพลิเคชันเพื่อเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยโมบายแอปพลิเคชันเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่าความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการใช้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนเป็นการใช้ที่แทรกอยู่ในทุกเนื้อหารายวิชา และทุกครั้งที่มีการสื่อสารด้วยภาษาเขียน ดังนั้นการศึกษาหลักการใช้เครื่องหมายวรรคตอนจากโมบายแอปพลิเคชันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองและสามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้การนำโมบายแอปพลิเคชันมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นให้เกิดการจดจำและเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มากขึ้น นั้น แอปพลิเคชันมีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนจดจ่อต่อสิ่งที่สนใจทำให้เกิดสมาธิในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภคณัฐ บัญญอนอม, 2553 : 1-2) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุบลรัตน์ ศิริสุขโกคา และ สรเดช ครุฑจ้อน (2562 : 227-236) ได้พัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการทดลองใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลในโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรจัดหาหรือแนะนำแหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย เช่น โปรแกรมสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมทางอินเทอร์เน็ต สื่อการ์ตูนแอนิเมชัน และสถานการณ์จำลอง เพื่อขยายความรู้ของผู้เรียนให้มากขึ้น

2. เนื้อหาที่ปรากฏในโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน เป็นเนื้อหาที่สร้างขึ้นสำหรับผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานภาษาจีนระดับหนึ่งแล้ว ไม่เหมาะสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาจีนช่วงขั้นต้น ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำเอาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ไปใช้ในการศึกษาวิจัยในลักษณะอื่น ๆ เช่น การเปรียบเทียบระหว่างโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้กับสื่อการสอนวิธีอื่น ๆ

2. ควรมีการนำเอาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ไปพัฒนาการเรียนการสอนเนื้อหาอื่น ๆ และในกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ เช่น ไวยากรณ์ภาษาจีน สัทอักษรภาษาจีน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *การส่งเสริมการสอนภาษาจีน*. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2562, จาก กระทรวงศึกษาธิการ: <http://www.moe.go.th/websm/2013/dec/439.html>
- จรัสศรี จิรภาส. (2555). *เครื่องหมายวรรคตอนและสัญลักษณ์พิเศษในภาษาจีน*. กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.
- ธานีล ม่วงพูล และ อวยไชย อินทรสมบัติ. (2559). การทดสอบประสิทธิภาพแอปพลิเคชันสื่อการสอนศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. ใน *รายงานการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2 : บูรณาการงานวิจัย ไของค์ความรู้สู่ความยั่งยืน* หน้า 68 – 84. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ไพศาล วรคำ. (2552). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational research)*. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

- ภคณัฐ บัญณอม. (2553). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ .
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการจัดการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2562, จาก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา:
<http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf>
- อติพงษ์ เพชรสุทธิ. (2555). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณทางธุรกิจเรื่อง “การโปรแกรมเชิงเส้น” สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยปทุมธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 4(2), 68-84.
- อุบลรัตน์ ศิริสุขโกคา และ สรเดช ครุฑจ้อน. (2562). การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 10(2), 227-236.
- Song, Anqi. (2016). The Analysis of the characteristics of the use of Chinese punctuation marks by Thai students in the primary stage teaching suggestions. *Chinese Construction*. 16(1), 11-12.
- Zhang, Jingjing. (2012). *Error analysis of Chinese punctuation used by Thai students in advanced stage*. (Master's degree thesis). Guangxi University for Nationalities. Guangxi.
- Zhang, Qiuyang. (2019). *An analysis of the mistakes in the use of Chinese punctuation by Thai students: Taking Yunnan Normal University as an example*. (Master's degree thesis). Peking University. Peking.

ผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

The Effect of Internal Control of the Off-Budgetary on Resource Management
Efficiency of Educational Institutions under Vocational Education Commission
in Thailand

(Received: April 16, 2021; Revised: June 11, 2021; Accepted: June 29, 2021)

กัลยกร พรหมพิมพ์¹ นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์²

Kanyakorn Phrompim¹ Nittaya Phosrichan²

บทคัดย่อ

การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญซึ่งผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรจัดให้มีขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของ การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 300 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการขออนุมัติเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการจัดทำรายงานประจำปี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม ผลลัพธ์จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ ในการนำระบบควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณมาประยุกต์ใช้ในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

¹ คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครพนม
Faculty of Management Sciences and Information Technology,
Nakhonphanom University
e-mail: kanyakorn.prang@gmail.com

² คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครพนม
Faculty of Management Sciences and Information Technology,
Nakhonphanom University

คำสำคัญ: การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Abstract

Internal control of the off-budgetary is a important process that the executive and staff use to make reliability that the method will be achieved and meet the objectives, which a good internal control must focuses on the internal control of the off-budgetary. Thus, the objective of this research is to study the internal control of the off-budgetary and resource management efficiency of colleges in the vocational education commission in Thailand. The questionnaire is utilized as an instrument for data collection from 300 executives in the vocational education commission in Thailand. Multiple correlation analysis and multiple regression analysis are assigned as statistical techniques of this research. The result of this research shows that internal control of the off-budgetary in approval, money saving, and annual report preparation positively relate and affect resource management efficiency. Moreover, the result also indicates that educational institutions under vocational education commission should intend to adopt internal control of the off-budgetary into their organization to enhance the resource management efficiency of the organization for maximum benefit.

Keywords: Internal Control of the Off-Budgetary, Efficiency Resource Management, Educational Institutions under Vocational Education Commission

บทนำ

ภายใต้สภาวะแวดล้อมของยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน และด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงานของหน่วยงานที่ต้องมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานขององค์กรทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนที่ต้องมีการกำหนด กลยุทธ์ในการทำงานใหม่ ซึ่งระบบการควบคุมภายในนับเป็นเครื่องมือด้านการจัดการประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาในการบริหารงาน ในการช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นโอกาส ปัญหาและอุปสรรค สามารถป้องกัน และควบคุมความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับองค์กรได้ (อรธิรา สายเจริญ, 2558 : 1) จึงเป็นแรงผลักดัน ให้สถานศึกษานำระบบการควบคุมภายในด้านการเงินเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานเกี่ยวกับเงิน

นอกงบประมาณของสถานศึกษาที่เป็นเงินบำรุงการศึกษาและรายได้อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเงินงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปี เพื่อช่วยในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน อีกทั้งยังช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่เต็มไปด้วยการแข่งขันในปัจจุบัน (นพพร ศรีสวาท, 2557 : 1) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณมาใช้เพื่อป้องกันการทุจริต ทำให้การจัดทำบัญชีมีประสิทธิภาพ สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ เป็นการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จในอนาคต

การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ (Internal Control of the Off-Budgetary) เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์กร ประกอบด้วยด้านการรับเงิน (Money Receiving) ด้านการขออนุมัติเงิน (Approval) ด้านการเบิก-จ่ายเงิน (Disbursement) ด้านการเก็บรักษาเงิน (Money Saving) และด้านการจัดทำรายงานประจำปี (Annual Report Preparation) (กระทรวงการคลัง, 2562 : 12) ซึ่งหากสถานศึกษามีการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่ดีจะช่วยป้องกันสินทรัพย์ของกิจการจากการทุจริตหรือผิดพลาดและทำให้รายงานทางบัญชีถูกต้องและเชื่อถือได้ ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามนโยบายที่กิจการได้กำหนดไว้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548 : 42) ดังนั้น การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณนั้นส่งผลให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรบรรลุตามวัตถุประสงค์

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร (Resource Management Efficiency) เป็นกระบวนการ วิธีการ มีความมุ่งหมายให้การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่า ด้วยการกำกับการใช้ทรัพยากรทุกประเภทขององค์กร ได้แก่ คน เงิน เวลา ทรัพย์สิน วัสดุ เครื่องมือ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประหยัด ได้ผลคุ้มค่า และบรรลุเป้าหมายที่ผู้บริหารขององค์กร กำหนดไว้ ซึ่งประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรประกอบด้วยด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management) ด้านทรัพยากรวัสดุและอุปกรณ์ (Material Resource Management) ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารและสถานที่ (Building and Resource Management) และด้านการบริหารทรัพยากรสารสนเทศ (Information Resource Management) ซึ่งองค์กรทุกองค์กรจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่ต้องมีการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่ดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักที่มุ่งมั่นผลิตกำลังคนและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานสอดคล้องกับ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้รับงบประมาณเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ จนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (กระทรวงศึกษาธิการ, <https://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/8646-9873.pdf>, 2563) และ สถานศึกษามีรายได้จากเงินนอกงบประมาณ เช่น เงินบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมทางการศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องหาแนวทางด้านการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา ระบบการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณและประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย
2. เพื่อทดสอบผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

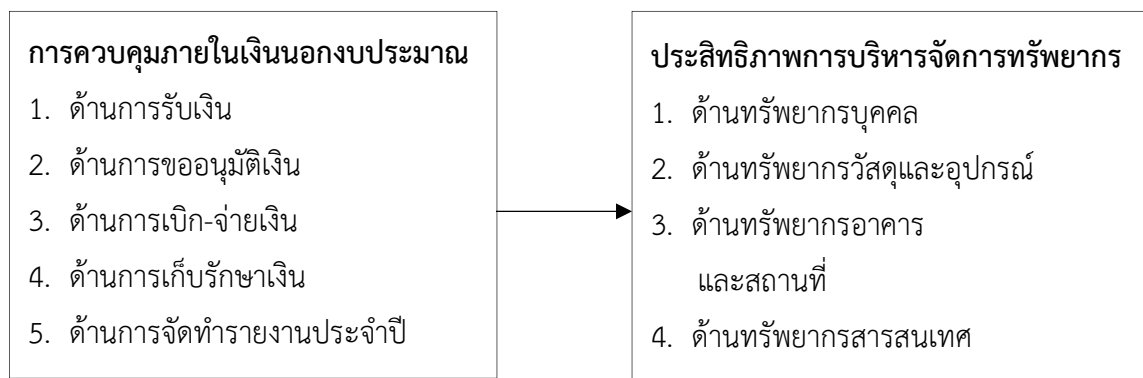
1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทยนำข้อมูลไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย และขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย จำนวน 426 คน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณเป็นตัวแปรอิสระและประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรเป็นตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ

การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ หมายถึง การกำหนดนโยบาย การติดตาม การตรวจสอบ การกำกับดูแลรายได้ของสถานศึกษา ค่าธรรมเนียมการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย รวมถึงความครบถ้วนถูกต้องของเอกสารประกอบการรับเงิน จ่ายเงินของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณถือเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการบริหาร

จัดการด้านการเงินขององค์กร ช่วยให้สถานศึกษามีกระบวนการในการรับเงิน การขออนุมัติเงิน การเบิก-จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดทำรายงานประจำปีให้มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการมุ่งเน้นในเรื่องของการป้องกันความเสี่ยงหรือลดความเสียหายด้านการเงินที่อาจเกิดขึ้นจากการทุจริตได้ ดังนั้น สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญในการนำระบบการควบคุมภายในมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ โดยมุ่งเน้นให้มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่องค์กรกำหนดไว้ ส่งผลให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณขององค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รายงานทางการเงินมีความเชื่อถือได้ และองค์กรสามารถปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ และคนอื่น ๆ. 2559 : 68)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ประกอบด้วย 5 ด้าน โดยประยุกต์จากแนวคิดระเบียบการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562 (กระทรวงการคลัง, 2562 : 12) ประกอบด้วย 1) ด้านการรับเงิน เป็นการได้มาซึ่งเงินบำรุงการศึกษาอย่างครบถ้วน มีการตรวจสอบความถูกต้องของเงินสด การตรวจนับเงินอย่างถี่ถ้วนทุกครั้งที่มีการรับและทอนเงิน ออกใบเสร็จทันทีทุกครั้งที่มีการรับเงิน รวมถึงการสรุปยอดเงินคงเหลือประจำวัน 2) ด้านการขออนุมัติเงิน เป็นการสำรวจจำนวนโครงการที่ได้รับพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการ ซึ่งโครงการต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารตามลำดับอย่างเป็นระบบเป็นไปตามหลักการและระเบียบแบบแผน 3) ด้านการเบิก-จ่ายเงิน เป็นขั้นตอน กระบวนการติดตาม การตรวจสอบจำนวนเงินแต่ละรายการในเอกสารจัดซื้อจัดจ้างของโครงการว่ามีความถูกต้องของการลงนามตรงตามลำดับขั้นตอน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด 4) ด้านการเก็บรักษาเงิน เป็นกระบวนการตรวจสอบการนับเงินให้ตรงกับบัญชีคุมยอด โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบ ยืนยันยอดความถูกต้องของจำนวนเงินที่ตรวจนับได้จริงก่อนนำเงินเก็บเข้าตู้নিরภัยและนำเงินไปฝากธนาคารทุกสิ้นวัน และ 5) การจัดทำรายงานประจำปี เป็นการจัดทำรายงานทางการเงินถูกต้อง ทันเวลา เชื่อถือได้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล นำไปใช้ในการพยากรณ์ผลการดำเนินงาน ในอนาคตได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่กำหนดไว้

2. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแลฝ่ายบริหารและบุคลากรในองค์กรกำหนดขึ้น ในการออกแบบในระดับที่เหมาะสมผล เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการป้องกันรักษาทรัพย์สิน ความเชื่อได้ของข้อมูลและรายงานทางการเงิน การป้องกันการทุจริตและข้อผิดพลาด การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งประสิทธิภาพการ

บริหารจัดการทรัพยากร ประกอบด้วย 4 ด้าน โดยประยุกต์จากระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, http://www.spc.ac.th/spc/lanning_and_cooperation_department/Planning_and_budgeting_work/Office_of_the_Vocational_Education_Commission_on_Educational_Administration_Regulations_-_2009.pdf, 2552) ดังนี้ 1) ด้านทรัพยากรบุคคล เป็นกระบวนการในการจัดการทรัพยากรบุคคล มีการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านทรัพยากรวัสดุและอุปกรณ์ เป็นกระบวนการจัดการวัสดุและอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เพียงพอกับความต้องการใช้งานขององค์กร โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย และการวางแผนการวิเคราะห์การใช้ความต้องการทรัพยากร เพื่อให้การใช้ทรัพยากรนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด 3) ด้านทรัพยากรอาคารและสถานที่ เป็นการจัดการเกี่ยวกับอาคารและสถานที่ที่มีอยู่ให้สามารถสนองกับความต้องการในการใช้ของหน่วยงาน ได้แก่ การกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อย่างชัดเจน เป็นต้น รวมทั้งการประเมินการใช้และปรับปรุงพัฒนาพร้อมที่จะใช้งานอยู่เสมอ และ 4) ด้านทรัพยากรสารสนเทศเป็นกระบวนการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศออกเป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการค้นคว้า เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน รวมถึงการปรับปรุงดูแลและซ่อมบำรุงรักษาให้ใช้งานได้อยู่เสมอ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่าการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร ดังนั้น จึงตั้งเป็นสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

H_a : การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการรับเงินมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร

H_b : การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการขออนุมัติเงินมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร

H_c : การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการเบิก-จ่ายเงินมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร

H_d : การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการเก็บรักษาเงินมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร

H_e : การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการจัดทำรายงานประจำปีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย จำนวน 426 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, <http://bme.vec.go.th/Portals/30/DOWNLOAD/Annual%20Report/2559.pdf>, 2559) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย (Key Informants) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 426 ฉบับ เมื่อครบกำหนดในการเก็บแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามตอบกลับทั้งสิ้น 300 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 300 ฉบับ อัตราผลตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 70.42

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ต่อเดือน และตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ประเภทของสถานศึกษา พื้นที่ตั้งของสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษา จำนวนบุคลากรในปัจจุบัน ระยะเวลาในการเปิดสอน และรายได้เงินบำรุงการศึกษาโดยประมาณต่อปีการศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยด้านการรับเงิน 4 ข้อ ด้านการขออนุมัติเงิน 4 ข้อ ด้านการเบิก-จ่ายเงิน 4 ข้อ ด้านเก็บรักษาเงิน 4 ข้อ และด้านการจัดทำรายงานประจำปี 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 16 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาความสำเร็จขององค์กรจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล 4 ข้อ ด้านทรัพยากรวัสดุและอุปกรณ์ 4 ข้อ ด้านทรัพยากรอาคารและสถานที่ 4 ข้อ และด้านทรัพยากรสารสนเทศ 4 ข้อ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยนี้ได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยผ่านการพิจารณาเนื้อหา ข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญและหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.406–0.898 และประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.705–0.89 ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ ท้ายเรือคำ (2552 : 90) ได้เสนอเกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก มีค่ามากกว่า 0.40 ขึ้นไปถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพ สามารถนำมาใช้เก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยได้ และการหาค่าความเชื่อมั่น ของเครื่องมือ (Reliability Test) ของแบบสอบถามเป็นรายด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.714–0.818 และประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.884–0.910 ซึ่งเป็นค่าที่ Hair, Black and Anderson (2006 : 137) ได้เสนอว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่มีค่าเกิน 0.70 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพนำมาใช้เก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยได้

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการทดสอบคุณลักษณะของตัวแปร ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยการใช้ Variance Inflation Factors (VIFs) และสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเขียนสมการได้ ดังนี้

$$\text{สมการ} \quad \text{RME} = \beta_0 + \beta_1 \text{MNR} + \beta_2 \text{APP} + \beta_3 \text{DIS} + \beta_4 \text{MNS} + \beta_5 \text{ARP} + \varepsilon$$

เมื่อ RME แทน ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร

MNR แทน การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการรับเงิน

APP แทน การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการขออนุมัติเงิน

DIS แทน การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการเบิก-จ่ายเงิน

MNS แทน การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการเก็บรักษาเงิน

ARP แทน การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ
ด้านการจัดทำรายงานประจำปี

ε แทน ค่าความคลาดเคลื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแสดงผลการวิจัย ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณกับประสิทธิภาพ
การบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา ในประเทศไทย

ตัวแปร	RME	MNR	APP	DIS	MNS	ARP	VIFs
$\bar{X}$	4.41	4.90	4.63	4.83	4.73	4.63	
S.D.	0.43	0.23	0.39	0.24	0.30	0.43	
RME	-	0.330*	0.508*	0.440*	0.663*	0.526*	
MNR		-	0.366*	0.381*	0.339*	0.349*	1.268
APP			-	0.496*	0.495*	0.477*	1.606
DIS				-	0.477*	0.463*	1.577
MNS					-	0.515*	1.621
ARP						-	1.584

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ มีค่าตั้งแต่ 1.268 – 1.621 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Black, 2006 : 585)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร โดยรวม (RME) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.330 – 0.663 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ค่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร โดยรวม (RME) ดังนี้

$$RME = -1.247 + 0.068MNR + 0.177APP + 0.083DIS + 0.657MNS + 0.185ARP$$

ซึ่งจากสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร (RME) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 61.479$; $p = 0.0006$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($AdjR^2$) เท่ากับ 0.503 (ตารางที่ 2) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

อิสระการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ แต่ละด้านกับตัวแปรตามประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร โดยรวม (RME) ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การทดสอบผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ตัวแปร การควบคุมภายใน เงินนอกงบประมาณ (ICO)	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน	t	p-value
ค่าคงที่ (a)	-1.247	0.507	-2.458	0.015*
ด้านการรับเงิน (MNR)	0.068	0.087	0.780	0.436
ด้านการขออนุมัติเงิน (APP)	0.177	0.057	3.087	0.002*
ด้านการเบิก-จ่ายเงิน (DIS)	0.083	0.092	0.903	0.367
ด้านการเก็บรักษาเงิน (MNS)	0.657	0.075	8.805	0.000*
ด้านการจัดทำรายงานประจำปี (ARP)	0.185	0.530	3.514	0.001*
F = 61.479 p = 0.0006 Adj R ² = 0.503				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการขออนุมัติเงิน (APP) ด้านการเก็บรักษาเงิน (MNS) และด้านการจัดทำรายงานประจำปี (ARP) มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม (RME) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 4 และ 5 สำหรับการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการรับเงิน (MNR) และด้านการเบิก-จ่ายเงิน (DIS) ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม (RME) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 และ 3

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของการควบคุมภายในด้านเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร

สถานศึกษา จำนวน 300 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณด้านการขออนุมัติเงินด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการจัดทำรายงานประจำปี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวก กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม จากผลลัพธ์ของการวิจัยในครั้งนี้ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการนำระบบการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณมาใช้ในหน่วยงาน เพื่อเป็นการวางแผนการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงให้บุคลากรตระหนักถึงระบบการควบคุมภายในทุกกิจกรรมขององค์กร เป็นการควบคุมและบริหารความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสินทรัพย์ขององค์กร มุ่งเน้นในการเก็บรักษาเงินสดให้มีความปลอดภัยและลดข้อผิดพลาดจากการสูญหายของเงินสด โดยมีการจัดทำเอกสารหลักฐานในการคุมเงินสดตามระเบียบและข้อบังคับอย่างเคร่งครัดเพื่อให้รายงานประจำปีขององค์กรมีความถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้ ปราศจากข้อผิดพลาด นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต ซึ่งเป็นการขยายและสร้างสรรค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในปัจจุบัน ได้แก่ ควรมีการทดสอบผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณกับกลุ่มตัวอย่างอื่น หรือภาครัฐที่มีรายได้จากเงินนอกงบประมาณเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ครอบคลุมมากขึ้น และควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สำหรับการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณด้านการรับเงินและด้านการเบิกจ่ายเงินไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านการรับเงินและการเบิก-จ่ายเงินของสถานศึกษาส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวทำให้มีการปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ใหม่อยู่ตลอดเวลาทำให้การปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับนโยบาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติ รวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นเพื่อให้นำไปปฏิบัติเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ สถานศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำทะเบียนคุมการเบิก-จ่ายเงินให้เป็นปัจจุบันทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของเงินนอกงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกระบวนการตรวจสอบภายในและควบคุมภายใน ดังนั้น องค์ประกอบเหล่านี้ไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการขออนุมัติเงิน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม ($\beta = 0.177, p < 0.05$) เนื่องจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการตรวจสอบโครงการที่ได้รับพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการแล้วว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งโครงการต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานประจำปี และได้รับเห็นชอบจากหัวหน้าแผนก รองผู้อำนวยการที่เกี่ยวข้อง และผู้อำนวยการหรือรักษาราชการแทนผู้อำนวยการตามลำดับอย่างเป็นระบบเป็นไปตามหลักการและระเบียบแบบแผนที่องค์กรกำหนดไว้ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ก่อนที่ผู้มีอำนาจสูงสุดของสถานศึกษาจะลงนามอนุมัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติศักดิ์ มะลีย์ (2557 : 6) กล่าวว่า การลงนามอนุมัติจากผู้มีอำนาจ เป็นการควบคุมและบริหารความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสินทรัพย์และงบการเงินโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของอรธิรา สายเจริญ (2558 : 6) กล่าวว่า การอนุมัติรายการและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการที่กิจการกำหนดให้มีการอนุมัติรายการก่อนที่จะมีการทำรายการ โดยทุกรายการจะต้องผ่านการอนุมัติโดยผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบที่กำหนด เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตหรือผลเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับองค์กรในอนาคตได้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H_0

2. การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการเก็บรักษาเงิน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม ($\beta = 0.657, p < 0.05$) เนื่องจากสถานศึกษาต้องมีการจัดทำบัญชีคุมเพื่อตรวจสอบยืนยันยอดความถูกต้องของจำนวนเงินที่ตรวจนับได้จริง จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงการนับเงินก่อนนำเงินเก็บเข้าตู้নির্যและนำไปฝากธนาคารทุกสิ้นวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช หงส์สิงห์ (2561 : 124) พบว่า ระบบการควบคุมภายในด้านการดูแลป้องกันทรัพย์สินมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จขององค์กรเนื่องจากการดูแลป้องกันทรัพย์สินเป็นการจำกัดการเข้าถึงทรัพย์สินที่มีความเสี่ยง เช่น เงินสด ทรัพย์สินที่มีค่า เอกสาร หลักฐานและระบบงานที่สำคัญ เพื่อป้องกันการถูกทำลายหรือสูญหาย การทุจริต และการนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ที่ไม่มีความเหมาะสมที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายบริหารควรจัดให้มีการดูแลทรัพย์สินอย่างรัดกุมและเพียงพอ การดูแลป้องกันรักษาทรัพย์สินที่ดี คือ การควบคุมการเข้าถึงทรัพย์สินนั้น เช่น การจัดให้มีสถานที่จัดเก็บอย่างปลอดภัย เหมาะสม การมีเวร

ยามรักษาการ การตรวจนับ การเปรียบเทียบจำนวนจริงกับทะเบียนหรือหลักฐานทางบัญชี เป็นต้น นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารควรกำหนดให้มีการจัดทำทะเบียนทรัพย์สินและมีการตรวจนับทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอ โดยบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาและดูแลรักษาทรัพย์สินนั้น ๆ และเปรียบเทียบผลที่ได้จากการตรวจนับกับทะเบียนทรัพย์สิน หากมีผลต่างเกิดขึ้นควรติดตามหาสาเหตุแล้วดำเนินการตามควรแก่กรณี ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H_d

3. การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการจัดทำรายงานประจำปี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม ($\beta = 0.185, p < 0.05$) เนื่องจาก การจัดทำรายงานประจำปีที่ถูกต้อง ทันเวลา เชื่อถือได้ รายงานทางการเงินขององค์กรปราศจากข้อผิดพลาด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล นำไปใช้ในการพยากรณ์แนวทางการดำเนินงานในอนาคตได้อย่างถูกต้องแม่นยำและเป็นไปตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร พันธุ์โสภา (2557 : 106) พบว่า การควบคุมภายในด้านการควบคุมด้านการบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ด้านรายงานทางการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับ เนื่องจากการควบคุมภายในด้านบัญชีเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้ผู้บริหารดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ในการวิเคราะห์หาเหตุผลของรายการผิดปกติ หากกิจการใดขาดการควบคุมภายในด้านการบัญชีที่ดีจะส่งผลให้การบริหารงานขององค์กรมีความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียให้กับองค์กรโดยรวมในอนาคต ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H_e

4. การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการรับเงิน ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาเป็นลูกจ้างชั่วคราวทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติ รวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นเพื่อให้นำไปปฏิบัติเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง เช่น การสอบทานงาน การดูแลป้องกันทรัพย์สิน และการแบ่งแยกหน้าที่ เป็นต้น (ถาวร พรหมไทย. 2558 : 6) จึงทำให้การบันทึกการรับเงินไม่เป็นปัจจุบันและ ไม่มีความสัมพันธ์กับข้อเท็จจริง ส่งผลให้การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการรับเงิน ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H_a

5) การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการเบิก-จ่ายเงิน ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม เนื่องจากสถานศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำทะเบียนคุมการเบิก-จ่ายเงินให้เป็นปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความ

ถูกต้องของเงินนอกงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกระบวนการตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในระดับที่สมเหตุสมผล เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าธุรกิจสามารถป้องกันรักษาทรัพย์สิน ความเชื่อถือได้ของข้อมูลและรายงานทางการเงิน การป้องกันการทุจริตและข้อผิดพลาดของพนักงานในองค์กร (กิตติศักดิ์ มะลย์. 2557 : 6) ส่งผลให้การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณ ด้านการเบิก-จ่ายเงิน ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H_c

การควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม (RME) โดยตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรโดยรวม ได้แก่ ด้านการขออนุมัติเงิน (APP) ด้านการเก็บรักษาเงิน (MNS) และด้านจัดทำรายงานประจำปี (ARP) ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

$$RME = -1.247 + 0.177APP + 0.657MNS + 0.185ARP$$

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การส่งเสริมและเสนอต่อผู้บริหารเกี่ยวกับการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณเพื่อวางแผนการดำเนินงานทุกกิจกรรม ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณด้านการขออนุมัติเงิน เพื่อเป็นการควบคุมและบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตที่มีผลกระทบตอสินทรัพย์และงบการเงิน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยผู้บริหารระดับสูงขององค์กร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณด้านการเก็บรักษาเงินให้มีความปลอดภัยและลดข้อผิดพลาดจากการสูญหายของเงินสด หรือเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเงินสดและสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องขององค์กร

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณด้านการจัดทำรายงานประจำปี เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินและบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้ ปราศจากข้อผิดพลาด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนดำเนินงานในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบหรือปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร เช่น โครงสร้างองค์กร สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำไปใช้ประโยชน์โดยตรงตามเป้าหมายขององค์กรมากยิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ควรศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในเงินนอกงบประมาณที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรกับกลุ่มตัวอย่างอื่นหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐที่มีรายได้จากเงินนอกงบประมาณ เป็นต้น เพื่อศึกษาผลการวิจัยว่าหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป มีผลการวิจัยเป็นอย่างไร

2.3 ควรศึกษาปัญหา อุปสรรค ของการควบคุมภายในและประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรในองค์กรอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดในอนาคตต่อไป

2.4 ควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การสอบถามเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นถูกต้องน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. (2562). ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง. กรุงเทพฯ:กระทรวงการคลัง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). การดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2563, จาก <https://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/8646-9873.pdf>
- กิตติศักดิ์ มะลย์. (2557). ผลกระทบของการควบคุมภายในเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญา บัณฑิตมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2548). แนวการจัดระบบการควบคุมภายใน. กรุงเทพฯ: บัญชีการพิมพ์
- ถาวร พรหมไทย. (2558). ผลกระทบของการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา บัณฑิตมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

- นงนุช หงส์สิงห์. (2561). ผลกระทบของประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในที่มีต่อความสำเร็จของ
องค์กรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชี
มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- นวพร ศรีสวาท. (2557). ผลกระทบของคุณภาพการควบคุมภายในทางการเงินที่มีต่อประสิทธิผล
องค์กรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- บังอร พันธุ์โสภ. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการ
ดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 8).
มหาสารคาม:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่า
ด้วยการบริหารศึกษา พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2563, จาก
[http://www.spc.ac.th/spc/ Planning_and_cooperation_depart
ment/Planning_and_budgeting_work/Office_of_the_Vocational_Education_C
ommission_on_Educational_Administration_Regulations_-2009.pdf](http://www.spc.ac.th/spc/Planning_and_cooperation_department/Planning_and_budgeting_work/Office_of_the_Vocational_Education_Commission_on_Educational_Administration_Regulations_-2009.pdf)
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559). รายงานประจำปีสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา พ.ศ. 2559. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2563, จาก
<http://bme.vec.go.th/Portals/30/ DOWNLOAD/Annual%20Report/2559.pdf>
- สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์, กฤษฎา มณีชัย, ชินวัฒน์ ธีรภัทรพรชัย, และกิตติวัฒน์ จำเริญสุตย์. (2559).
การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของเทศบาลตำบลในพื้นที่จังหวัดพะเยา.
วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 2(2), 68.
- อรธิรา สายเจริญ. (2558). ผลกระทบของการควบคุมภายในเชิงรุกที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี
ของธุรกิจผลิตภัณฑ์ยางในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- Aaker, D. A., Kumar, V. and Day, G. S. (2001). *Marketing research* (7th ed.).
New York:John Wiley and Sons.
- Black, K. (2006). *Business Statistics: for Contemporary Decision Making* (4th ed.).
New York:John Wiley and Sons.
- Hair, J .F., Black, W. C., & Anderson, R. E. (2006). *Multivariate data Analysis* (6th Ed.).
New Jersey:Pearson Education International.

**ผลของการฝึกอบรมด้วยระบบสมองกลฝังตัว Micro: Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

**The Results of Training with Embedded Systems Micro: Bit Using
Projects-based Learning for Mathayomsuksa 1 Students**

(Received: August 31, 2020; Revised: January 11, 2021; Accepted: August 24, 2021)

วิชิต เทพประสิทธิ์¹

Wichit Theprasit¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างชุดฝึกอบรม เรื่อง “การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1” 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการอบรม 3) เพื่อศึกษาผลงาน โครงงานสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดขึ้นหลังจากผู้เข้ารับการอบรมได้รับการฝึกโดยชุดฝึกอบรมฯ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมหลังจากได้รับการฝึกโดยชุดฝึกอบรมฯ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันทราย (พรหมณีวิทยา) อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดฝึกอบรม แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม แบบประเมินโครงงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า T-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกอบรมประกอบด้วย คู่มือการฝึกอบรม ใบกิจกรรม สื่อการฝึกอบรม อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชุดฝึกอบรมโดยรวมคะแนน 4.5 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) โครงงานสิ่งประดิษฐ์ของผู้เข้ารับการอบรมมีผลคะแนนอยู่ในระดับดีมาก 4) ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นได้คะแนนเฉลี่ย 4.09 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรม บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ ระบบสมองกลฝังตัว ไมโครบิต โครงงานเป็นฐาน

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

e-mail: drwichit@crru.ac.th

Abstract

The objectives of this study are 1) to develop a training package “Developing an invention with a Micro:Bit microcontroller board with project-based learning for mathayom suksa 1 students” 2) to study learning achievement before and after trained with the training package 3) to study the invention project results that occur after the learner has been trained by a training package 4) to study student satisfaction after trained by a training package. The sample in this study were 14 students from Sansai (Brammanee Witthaya) school, Chiang Rai province. The tools used in this research were a training package, an achievement test, the project evaluation form, the satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean standard deviation and T-test.

The results showed that 1) the training package developed consisted of: training manual, activity sheet, training materials, training equipment and the experts' opinions on the training package were 4.5 at the most highest level, 2) the trainees' achievement after training was a significantly higher than the pre-training at the level of .01, 3) the student's invention project had a very good score and 4) the trainees had the high level of satisfaction with the training package at 4.09.

Keywords: Training package, Microcontroller board, Microcontroller system, Micro:Bit, Project-based learning

บทนำ

ในยุคปัจจุบันความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศของภูมิภาคและของโลก การปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้นให้ประชากรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด ประชาชนสามารถพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างปัญญาที่เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1) ในปี พ.ศ. 2561 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดวิชา “วิทยาการคำนวณ” โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการออกแบบและการเขียนโปรแกรมอย่างง่าย มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีทักษะการคิดเชิงคำนวณ การคิด

วิเคราะห์ แก้ปัญหาเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561 : 4) การเขียนโปรแกรมเป็นทักษะสำคัญที่ต้องมีการเพิ่มระดับการเรียนรู้ให้สูงขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้สอดคล้องตามนโยบายประเทศไทย 4.0 (ปัญญพนธ์ พูลสวัสดิ์ และพนมพร ดอกประโคน, 2559 : 9) ในการประยุกต์ใช้ความรู้ นั้น การเขียนโปรแกรมสำหรับทำงานในคอมพิวเตอร์อย่างเดียวยังไม่เพียงพอกับการสร้างทักษะในการสร้างนวัตกรรม จึงมีการสร้างบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit โดย BBC (British Broadcasting Corporation) สำหรับหัดเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถติดต่อกับระบบควบคุมขนาดเล็ก ผู้เรียนสามารถใช้อุปกรณ์ดังกล่าวฝึกการคิดเชิงคำนวณ ความคิดสร้างสรรค์ ฝึกการคิดแบบมีวิจารณญาณ การทำงานร่วมกัน สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้หลากหลาย ส่งเสริมทักษะด้านการสร้างนวัตกรรมได้เป็นอย่างดี (Learning with the Micro:Bit, 2019)

ในการสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้แบบโครงงาน (The project approach to learning) เป็นวิธีการเรียนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้อิสระผู้เรียนได้ใช้ทักษะตามระดับที่ตนเองมี ด้วยความสบายใจและความสนใจ ผู้เรียนสามารถเลือกถามและศึกษาหาคำตอบในโครงงานของตน โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก เตรียมเครื่องมือ ให้แรงเสริมและชี้แนะตามประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง (McDonell, 2007 : 6) ในการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ครูจะเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นหาความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงาน และได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม ลักษณะของโครงงานพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ (Development Project) นั้น จะเป็นโครงงานเกี่ยวกับการประยุกต์องค์ความรู้ ทฤษฎีหรือหลักการทางวิทยาศาสตร์มาพัฒนาสร้างสิ่งประดิษฐ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ แบบจำลอง เพื่อประโยชน์ใช้สอยต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน คือ 1) ให้ความรู้พื้นฐาน 2) กระตุ้นความสนใจ 3) จัดกลุ่มร่วมมือ 4) แสวงหาความรู้ 5) สรุปสิ่งที่เรียนรู้ 6) นำเสนอผลงาน (ดุขฎิ โยเหลา และคณะ, 2557 : 5)

การที่จะสามารถสอนให้นักเรียนสามารถเขียนโปรแกรมและสร้างนวัตกรรมโดยใช้ Micro:Bit ได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ชุดฝึกอบรมเป็นเครื่องมือ ชุดฝึกอบรมจะประกอบด้วยคู่มือการฝึกอบรม สื่อในชุดฝึก กิจกรรมในชุดฝึก การประเมินในชุดฝึก (นิพนธ์ ศุขปรีดี, 2537 : 154) จากการสำรวจ โรงเรียนสันทราย (พรหมณีวิทยา) เป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่ขาดแคลนผู้สอนด้านนี้ ผู้วิจัยจึงพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง “การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit

แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยสร้างชุดฝึกที่ใช้อุปกรณ์ไมโครคอนโทรลเลอร์ ใช้กระบวนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ สร้างให้เกิดทักษะในการสร้างสรรค์เป็นการสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมและโครงงานขึ้นในโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดฝึกอบรมการเรียนรู้ เรื่อง “การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1”
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการอบรมหลังจากได้รับการฝึกโดยชุดฝึกอบรมฯ
3. เพื่อศึกษาโครงงานสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดขึ้นหลังจากผู้เข้ารับการอบรมได้รับการฝึกโดยชุดฝึกอบรมฯ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมหลังจากได้รับการฝึกโดยชุดฝึกอบรมฯ

ประโยชน์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในด้านการสร้างแนวทางในการพัฒนาชุดการฝึกอบรมแบบโครงงานด้วยการใช้บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit ซึ่งจะสามารถช่วยโรงเรียนจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ ด้านการเขียนโปรแกรมด้วยอุปกรณ์ระบบสมองกลฝังตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันทราย (พรหมณีวิทยา) จำนวน 14 คน จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งต้องการโรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องและโรงเรียนมีความพร้อมตลอดจนมีการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ
3. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 4 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึง พฤศจิกายน พ.ศ.

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น การฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม “การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1”

ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการอบรม ระดับคะแนนโครงงานสิ่งประดิษฐ์ ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design ใช้กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มจำนวน 14 คน มีการทดสอบก่อนและหลังการอบรม โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการฝึกอบรม “การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” พัฒนาโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน ชุดการฝึกอบรมประกอบด้วย คู่มือการฝึกอบรม ใบกิจกรรม สื่อการฝึกอบรม และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม นำมาเขียนเป็นแผนการฝึกอบรมส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ปรับปรุง ได้เป็นรูปแบบการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การฝึกอบรม “การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน คือ 1) ให้ความรู้พื้นฐาน 2) กระตุ้นความสนใจ 3) จัดกลุ่มร่วมมือ 4) แสวงหาความรู้ 5) สรุปสิ่งที่เรียนรู้ 6) นำเสนอผลงาน (ดุขฎิ โยเหลา และคณะ, 2557 : 5)

ครั้งที่ 2 การนำเสนอผลงานและตรวจประเมินโครงงานของผู้เข้ารับการอบรม

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการอบรม ใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ การตรวจสอบความยากง่าย ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) เพื่อคัดเลือกเป็นแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ

3. แบบประเมินโครงงาน สร้างแบบประเมินโครงงาน เป็นเกณฑ์การประเมินแบบให้คะแนนแบบรูปรีด โดยแบ่งเป็นรายการประเมินตามหัวข้อต่าง ๆ คือ โครงงานสิ่งประดิษฐ์ ประโยชน์ของโครงงาน และคุณลักษณะของผู้จัดทำโครงงาน ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

4. แบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อชุดการฝึกอบรม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อการฝึกอบรม

“การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1” ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียน วิธีปฏิบัติให้กับผู้เข้ารับการอบรม
2. ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการอบรม โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้การฝึกอบรม“การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1” ใช้รูปแบบกิจกรรมตามกระบวนการ 6 ขั้นตอน โดยมีกิจกรรม ให้ความรู้พื้นฐาน 1 ชั่วโมง 30 นาที กระตุ้นความสนใจ 1 ชั่วโมง จัดกลุ่มร่วมมือ 30 นาที แสวงหาความรู้ 1 ชั่วโมง 30 นาที สรุปสิ่งที่เรียนรู้ 1 ชั่วโมง 30 นาที ตามลำดับ รวมเวลาอบรม 6 ชั่วโมง
4. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามกำหนดแล้ว ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำการทดสอบโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการฝึกอบรม และทำแบบวัดความพึงพอใจ
5. กำหนดบทบาทครูพี่เลี้ยงดำเนินการตามกระบวนการโดยมีครูพี่เลี้ยงดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งเป็น 3 กลุ่ม เพื่อสร้างโครงงานกลุ่มละ 1 โครงงาน
6. หลังจากอบรม 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยตรวจประเมินโครงงานของผู้รับการอบรม โดยให้นำเสนอผลงานกลุ่มละ 30 นาที และตรวจประเมินโดยใช้แบบประเมินโครงงานแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินโครงการ และความพึงพอใจวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า T-test Dependent

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการฝึกอบรม“การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1” ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ชุดฝึกอบรม เรื่อง “การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1” ประกอบด้วยคู่มือการฝึกอบรม ใบกิจกรรม สื่อการฝึกอบรม อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชุดฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.5

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชุดฝึกอบรม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ด้านแผนจัดการฝึกอบรม	4.70	0.45	มากที่สุด
ด้านคู่มือประกอบการอบรม	4.50	0.53	มากที่สุด
ด้านอุปกรณ์ชุดฝึกอบรม	4.80	0.40	มากที่สุด
ด้านแบบทดสอบ	4.00	0.71	มาก
รวม	4.50	0.52	มากที่สุด

2. ผู้เข้ารับการอบรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนการอบรมเท่ากับ 9.29 ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมเท่ากับ 11.57 ดังนั้น ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม 2.28 และเมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบกันพบว่าผลสัมฤทธิ์หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

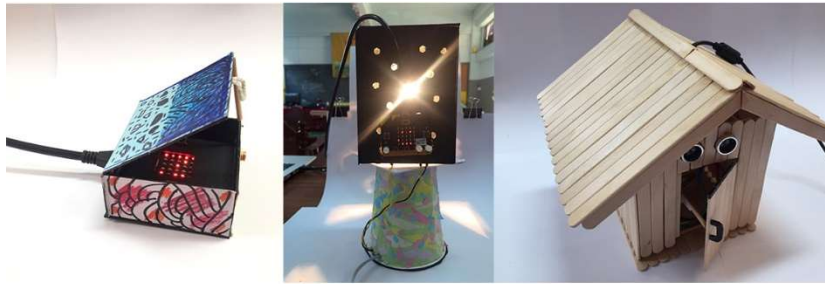
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ที่ได้ก่อนและหลังการฝึกอบรม

คะแนนทดสอบ	N	Mean	S.D.	T	Df	P-value
ก่อนเรียน	14	9.29	2.94	4.82	13	0.00**
หลังเรียน	14	11.57	2.31			

3. ผลการประเมินสิ่งประดิษฐ์หลังจากการฝึกอบรมฯ ไปแล้วเป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยการแบ่งกลุ่มทำงาน 3 กลุ่ม ได้ผลงาน 3 ชิ้น ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เข็มทิศ กลุ่มที่ 2 โคมไฟอัตโนมัติ กลุ่มที่ 3 ประตูบ้านอัตโนมัติ พบว่า ทั้งสามกลุ่มมีผลงานอยู่ในระดับการประเมินที่ดีมาก อยู่ในช่วงคะแนนที่ 1 ยอดเยี่ยมโดยได้คะแนน 80, 84, 84 ตามลำดับ ผลงานสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง สามารถแก้ปัญหาและมีกระบวนการทำงานที่เหมาะสมตามรูปแบบของการเรียนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน ได้ผลงานที่สมบูรณ์เสร็จตรงตามกำหนดเวลา

ตารางที่ 3 ผลการประเมินโครงงานสิ่งประดิษฐ์หลังการฝึกอบรม

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
โครงงานสิ่งประดิษฐ์				
มีการตั้งคำถามและสมมุติฐานที่เหมาะสม	5	4	4	4
ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ	5	4	3	4
ใช้กระบวนการวิเคราะห์ แก้ปัญหา เลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม	10	8	8	9
การสรุปและนำเสนอโครงงาน	10	8	8	8
ความสมบูรณ์ของผลงานสิ่งประดิษฐ์	20	16	18	16
รวม	50	40	41	41
ประโยชน์ของโครงงาน				
ช่วยแก้ปัญหาให้กับตนเองหรือชุมชน	10	8	9	9
นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	10	7	9	8
รวม	20	15	18	17
คุณลักษณะของผู้จัดทำโครงงาน				
ขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาโครงงาน	10	8	8	8
ความร่วมมือภายในกลุ่ม การทำงาน เป็นทีม	10	9	8	9
ความตรงต่อเวลา	10	8	9	9
รวม	30	25	25	26
รวมคะแนน	100	80	84	84

ภาพที่ 1 ผลงานผู้รับการฝึกอบรม

4. ผลการประเมินความพึงพอใจในการอบรมพบว่า ด้านเนื้อหา/หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.02 ระดับความเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.85 ระดับความเหมาะสมมาก ด้านสถานที่/ระยะเวลา/การอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย 4.08 ระดับความเหมาะสมมาก ด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย 4.43 ระดับความเหมาะสมมาก ในภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับความเหมาะสมมากและมีข้อเสนอแนะสำคัญคือ ควรเพิ่มเวลาในการอบรม ควรมีอุปกรณ์ในการเรียนรู้ที่เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้ารับการอบรม และควรมีผู้ช่วยวิทยากรเพื่อช่วยเหลือผู้เข้ารับการอบรมที่ตามไม่ทัน ตลอดจนเพิ่มตัวอย่างโครงงานที่มีความหลากหลาย

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจในการอบรมระบบสมองกลฝังตัว Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	5	4	3	2	1			
ด้านเนื้อหา / หลักสูตร	4.50	5.25	4.25	0.00	0.00	4.02	0.76	มาก
ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้	3.50	5.17	4.83	0.50	0.00	3.85	0.80	มาก
ด้านสถานที่ / ระยะเวลา / การอำนวยความสะดวก	6.00	4.00	3.25	0.50	0.25	4.08	0.97	มาก
ด้านความพึงพอใจ	8.00	4.00	2.00	0.00	0.00	4.43	0.76	มาก
						4.09	0.82	มาก

การอภิปรายผล

จากการวิจัยผลของการฝึกอบรมด้วยระบบสมองกลฝังตัว Micro:Bit แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การฝึกอบรมในระยะสั้นสามารถทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบสมองกลฝังตัวได้ดีขึ้น วัดได้จากคะแนนสอบที่มีคะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎา เทพประสิทธิ์ และสรเดช ครุฑจ้อน (2561 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง การเขียนโปรแกรมกับบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้ผลว่า ชุดฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อชุด ฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้ทราบว่า การฝึกอบรมด้านระบบสมองกลฝังตัวในระยะเวลาที่จำกัดสามารถทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้จริง อีกทั้งผู้เข้ารับการอบรมเป็นนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสในพื้นที่ชนบทซึ่งยังขาดโอกาสในการเรียนรู้โดยใช้ชุดเครื่องมือที่มีความทันสมัย มีประสบการณ์ในด้านเทคโนโลยีน้อย แต่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้แต่อย่างใด

ผลการประเมินผลงานโครงการของนักเรียนที่ผ่านการอบรม พบว่า นักเรียนมีผลงานอยู่ในระดับ การประเมินที่ดีมากอยู่ในช่วงคะแนนที่ 1 ยอดเยี่ยม ผลงานสามารถใช้ประโยชน์ได้จริงสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการตั้งคำถาม และมีกระบวนการทำงานที่เหมาะสมตามรูปแบบของการเรียนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน ได้ผลงานที่สมบูรณ์ ตรงตามกำหนดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ อีระ วรณเกตุศิริ (2560 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้หาคำตอบโดยอิสระ การที่นักเรียนได้มีเสรีภาพในการปฏิบัติ และการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทีละขั้นตอนอย่างมีระบบนั้นจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น และเกิดความเข้าใจในการออกแบบโปรแกรม อีกทั้งงานวิจัยของ ทิฆพ นามวงศ์ (2559 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยการพัฒนาการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานด้านการออกแบบกราฟิก พบว่า การนำทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานมาใช้สามารถช่วยผู้สอนแก้ไขปัญหาด้าน ผู้เข้ารับการอบรมขาดการบูรณาการทางความรู้ และพัฒนาการในด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง คิดเอง ทำเอง การส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้และกระบวนการคิดสร้างสรรค์ โดยผู้สอนจะเป็นปรึกษาคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนนี้จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และพจนศิริพันธ์ ลิ้มปิ่นนันทน์ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในรายวิชา มัลติมีเดียและแอนิเมชัน 2 มิติ และ 3 มิติ พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจการเขียนโปรแกรมมากขึ้นจนสามารถพัฒนาสื่อ เพื่อการศึกษาได้ นักศึกษาที่เรียนแบบใช้โครงงานเป็นฐานมีผลการเรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนแบบใช้โครงงานเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จะเห็นได้ว่าการใช้รูปแบบการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมสร้างผลงานและรู้จักวิธีการคิด วิเคราะห์ปัญหา ตั้งสมมติฐาน แสวงหาความรู้ และมีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบจนได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพและมีความคิดสร้างสรรค์

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่เกิดขึ้นหลังจากการฝึกอบรมพบว่าด้านเนื้อหา/หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.02 ระดับความเหมาะสมมาก เพราะหลักสูตรอบรมเป็นเนื้อหาใหม่ทันสมัย ผู้เข้าอบรมซึ่งยังไม่มีประสบการณ์ในการอบรมด้านนี้เกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้ เนื้อหามีความยากเหมาะสมกับระดับของผู้เข้ารับการอบรม ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.85 ระดับความเหมาะสมมาก มีจุดเด่นที่ใช้เวลา ในการอบรมไม่มาก เน้นการฝึกปฏิบัติทำให้ไม่รู้สึกเบื่อ แต่มีข้อจำกัดด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่เตรียมมาไม่เพียงพอต่อความต้องการทำให้การถ่ายทอดความรู้บางเนื้อหายังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ด้านสถานที่/ระยะเวลา/การอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย 4.08 ระดับความเหมาะสมมาก มีการจัดการฝึกอบรมที่สถานศึกษาไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง และมีการบูรณาการเข้ากับการเรียนในชั่วโมงคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมไม่รู้สึกกดดันจากการเรียนและโครงงานที่ได้รับ ด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย 4.43 ระดับความเหมาะสมมาก ผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจและสนุกสนานกับสิ่งใหม่ในการเรียน ตลอดจนซักถามปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ตลอดการเรียน ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากผู้เข้ารับการอบรมคือ ควรเพิ่มเวลาในการอบรมให้มากขึ้น มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ในการเรียนรู้ที่เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้ารับการอบรมให้ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง เพิ่มอาหารว่างทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย มีการจัดทัศนศึกษาและเผยแพร่บนระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อพบทวนในกรณี ผู้เข้ารับการอบรมตามเนื้อหาไม่ทัน ควรมีผู้ช่วยสอนประจำกลุ่มให้คำแนะนำตลอดการอบรม ควรเพิ่มตัวอย่างโครงงานให้มีความหลากหลาย ผู้เข้ารับการอบรมมีความชอบและได้รับความสนุกสนานในการได้ลงมือทำโครงงาน Micro:Bit ได้รับประโยชน์และความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่มาก จึงอยากให้มีการจัดอบรมขึ้นมาอีก

กล่าวได้ว่า การฝึกอบรม “การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit แบบ ใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1” สามารถทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ ได้ดีทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ รวมถึงการสร้างสรรคผลงาน การใช้ระบบสมองกลฝังตัว มาเป็นสื่อประกอบการอบรมทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากได้ความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ การจัดทำเป็นชุดการสอนทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ สร้างสรรค์ และนำเสนอผลงานได้สอดคล้องกับ พินภาค ผิวเกลี้ยง และ มาเรียม นิลพันธุ์ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนโปรแกรม พบว่า นักเรียนพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนสรุปเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น สามารถเขียนโปรแกรมได้อย่างถูกต้องและนักเรียนมีความสามารถในการออกแบบเขียนโปรแกรมได้อยู่ในระดับดีมาก และ

ควรมีการวิจัยชุดฝึกทักษะเพื่อการเขียนโปรแกรมในภาษาอื่น ๆ กิตติ เสือแพร และ พัฒพงษ์ อมรวงศ์ (2559 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่องการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ไปใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองเขียนโปรแกรมได้ ซึ่งจะ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน เกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการตั้งสมมติฐาน และหาวิธีการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีความสุข ซึ่งในการผลิตชุดฝึกอบรมควรใช้หลัก จิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้จัดสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึงระบบการอบรม ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมกิจกรรม ดังนี้ 1) ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ได้ ทราบว่าการตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานของตนถูกหรือผิด 3) ได้รับการเสริมแรง 4) ได้เรียนรู้ ที่ละขั้นตอนตามความสามารถและความสบายใจของผู้อบรม การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการ เรียนรู้ จะต้องมามีเครื่องมือช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งชุดฝึกอบรมก็ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญ อย่างหนึ่ง สามารถนำมาประยุกต์แนวทางและเป็นพื้นฐานในการผลิตชุดฝึกอบรมอื่น ๆ ได้เช่นเดียวกัน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2537 : 115)

สรุปได้ว่า ในการฝึกอบรมเพื่อฝึกการเขียนโปรแกรมด้วยระบบสมองกลฝังตัวและการใช้ ชุดฝึกอบรมในรูปแบบของการใช้โครงงานเป็นฐานสามารถนำมาใช้ในการฝึกอบรมได้จริง ผู้เข้ารับการ อบรมมีผลสัมฤทธิ์ ผลงานโครงงาน และความพึงพอใจในการฝึกอบรมที่ดี การฝึกอบรมจะต้องมีการ เตรียมเครื่องมือที่มีความทันสมัยและสอดคล้องกับลักษณะของนักเรียนในยุคใหม่ ควรจัดกระบวนการ สอนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อสนับสนุน บูรณาการการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ฝึกให้เกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาส่งเสริมให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 คิดได้ ทำเป็น ซึ่งจะทำการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการสนับสนุนให้เกิด นวัตกรรมและโครงงานทางการศึกษาใหม่ ๆ อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรนำแนวคิดการใช้ระบบสมองกลเพื่อการศึกษา มาประยุกต์และบูรณาการเข้า กับหลักสูตรในโรงเรียน ตลอดจนการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน เพราะสามารถพัฒนาได้ทั้งด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านทักษะ กระบวนการ ตลอดจนพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เข้ารับการอบรมในยุคศตวรรษที่ 21
2. ผู้สอนควรเตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคคล อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ต่าง ๆ เพื่อให้เอื้อต่อการทำงานของผู้เข้ารับการอบรม ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนการทำ โครงงาน

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรนำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนระบบสมองกลฝังตัวเพื่อการศึกษาบรรจุอยู่ในแผนการสอนของโรงเรียนโดยบูรณาการเข้ากับรายวิชาอื่น ๆ เพราะจะสามารถทำให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ด้านวิทยาการคำนวณ ได้แนวคิดการสร้างโครงงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทดลองนำรูปแบบการอบรมนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น กลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการจัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณ เพราะจะเป็นการสนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรค์โครงงานที่มีลักษณะแตกต่างตามช่วงวัย

2. ควรมีการศึกษาวิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของโครงงาน เช่น ระยะเวลาในการทำโครงงาน การให้คำปรึกษาของอาจารย์ ทัศนคติ ความถนัดของผู้เข้ารับการอบรม อุปกรณ์ที่เหมาะสม เป็นต้น

3. ควรใช้การวิจัยนี้เป็นฐานในการทดลองครั้งต่อไป โดยเพิ่มด้านการพัฒนาชุดการฝึกอบรม มีการปรับปรุงชุดฝึกอบรมให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองประกอบกับสื่อประเภทอื่น ๆ หรือใช้ครูเป็นผู้ชี้แนะเพิ่มสื่อ และวิทยาการการสอนใหม่ๆ ลงไป โดยใช้พื้นฐานของการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

รายการอ้างอิง

- กิตติ เสือแพ และ พัฒพงษ์ อมรวงศ์. (2559). การพัฒนาชุดฝึกอบรมการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ด้วย ภาษาซี สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรม. *วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศ*, 12(1), 18-23.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน. *เอกสารการสอน ชุดวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1-5*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดุชนันท์ โยเหลา และคนอื่น ๆ. (2557). *การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.
- ทิชพร นามวงศ์. (2559, ธันวาคม 30). การพัฒนาการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานด้านการออกแบบกราฟิก. *Social Sciences Journal*, 6(3), สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phdssj/article/view/68233>

- ธีระ วรรณเกตุศิริ. (2560). การพัฒนาชุดการเรียนรู้การออกแบบโปรแกรมด้วยผังงานโปรแกรมแบบจำลอง สถานการณ์ ในรายวิชาการโปรแกรมเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารการศึกษาและการพัฒนามนุษย์*, 1(1), 13-24.
- นิพนธ์ ศุขปริติ. (2537). *ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม หน่วยที่ 8 – 11*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปัญญาพนธ์ พูลสวัสดิ์ และ พนมพร ดอกประโคน. (2559). เกมบนโปรแกรมเชิงจินตภาพและแนวคิดเชิงคำนวณอย่างเป็นระบบ. *Journal of Information Science and Technology*, 6(2), 9-16.
- พจน์ศิริรินทร์ ลิ้มปิ่นนันทน์. (2557). การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในรายวิชาคณิตมีเดียและแอนิเมชัน 2 มิติ และ 3 มิติ. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน*, 2(3), 36-41.
- พนภาค ผิวเกลี้ยง และ มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนโปรแกรมสำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(1), 80-90.
- รัชฎา เทพประสิทธิ์ และ สรเดช ครุฑจ้อน. (2561). การพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง การเขียนโปรแกรมกับบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Micro:Bit สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. ใน *การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ และระดับชาติ ราชภัฏวิจัย ครั้งที่ 5*. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). *คู่มือรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579* กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- Learning with the Micro:Bit. Retrieved 30 november 2019, from <https://microbit.org/get-started/bbc-microbit-in-school>
- McDonnell, C. (2007). *Project-based inquiry units for young children, first steps. to research for grades pre-K-2*. Worthington: Linworth Books.

การสร้างแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักศึกษาจีน
ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
The Listening Exercise Constructed by Using Electronic Media for Chinese
Students Learning Thai as A Second Language
at Chiang Rai Rajabhat University

(Received: April 27, 2021; Revised: June 16, 2021; Accepted: July 10, 2021)

จาง ฉ่ายฉิน¹

Zhang Caiqin¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 6 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกทักษะการฟัง และวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้วยการทดสอบค่า (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มทดลอง เท่ากับ 82.96/82.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ผลความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่ากับ 4.79 อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

e-mail: 1152017943@qq.com

คำสำคัญ: แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษาจีน

Abstract

This study aimed to construct the listening exercise by using electronic media for Chinese students learning Thai as a second language at Chiang Rai Rajabhat University based on the E_1/E_2 efficiency criteria at 80/80, to compare the students' learning achievement of a development of Thai language listening skills, and to examine the students' satisfaction towards the constructed listening exercise. The sample group was 18 third-year Chinese students learning Thai as a second language at Chiang Rai Rajabhat University in the semester 2/2019. The research instruments were 1) the listening exercise constructed by using electronic media 6 sets, 2) 6 lesson plans, 3) learning achievement test, and 4) 14-item questionnaires based on 5-rating scale format for examining the student's satisfaction towards learning with listening exercise by using electronic media. The data was analyzed for mean ($\bar{x}$), percentage, standard deviation (S.D.) and the E_1/E_2 efficiency scores. The results showed that: 1. The effectiveness (E_1/E_2) of the listening exercise constructed by using electronic media for Chinese students who were the sample group had the value of 82.96/82.59 which was higher than the 80/80. 2. The results of comparing the score before and after learning with the listening exercise by using electronic media showed that the students' learning achievement posttest was higher than the score before learning with the listening exercise by using electronic media. The t-test showed that the t-value was statistically significant at the .05. 3. The students' satisfaction towards the listening exercise constructed by using electronic media showed the mean score at 4.79 which meant the students were satisfied to learn with the listening exercise at the highest level.

Keywords: Listening exercise by using electronic media, Chinese students

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์และเป็นภาษาประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ภาษาไทยยังเป็นสื่อสร้างความจริงใจ ช่วยสร้างความสามัคคีในหมู่คนไทย ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติที่คนไทยทุกคน ควรอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (จำเนียร เล็กสุมา, 2552 : 1)

ในปัจจุบันนี้มีชาวต่างชาติสนใจเรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองย่อมเกิดปัญหาขึ้นได้เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ ปัญหาของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้แก่ ฟังแล้วแต่ออกเสียงไม่ถูกต้อง ฟังแล้วไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ ฟังแล้วไม่เข้าใจประโยคที่สื่อสาร และฟังแล้วจับใจความไม่ได้ สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ไม่สามารถนำไปฝึกทักษะการฟังภาษาไทยได้อย่างดี อนึ่ง นักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองไม่สามารถแยกเสียงที่ต่างจากภาษาแม่ของตนเองได้หลังจากได้ยินเสียงภาษาไทย ซึ่งจะส่งผลต่อการออกเสียงที่ไม่ถูกต้อง (BAI NA สัมภาษณ์, 18 มิถุนายน 2561) ซึ่ง Robert (1977 : 14) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะการฟังเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนภาษาต่างประเทศที่สำคัญมาก การสอนภาษาให้ผู้ใหญ่จะต้องได้ยินสัญลักษณ์ที่ถูกต้อง สามารถแยกแยะเสียงได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับ สุจิตรา สิทธิศาสตร์ (2553 : 43) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะการฟังเป็นทักษะแรกที่เกิดตามธรรมชาติ และเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในทักษะภาษาอื่น ๆ ให้ดีขึ้นด้วย บุคคลใดมีความสามารถในการฟังสูง ความสามารถด้านการพูด การอ่าน และการเขียน ก็ย่อมจะสูงตามไปด้วย

การเรียนรู้ภาษาไทยที่ดีและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีสื่อการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ภาษาไทยมีหลายประเภท เช่น ตำราเรียนและแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 47) ได้กล่าวว่าแบบฝึกทักษะเป็นสิ่งที่สำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากการศึกษาเนื้อหา เพราะการฝึกฝนหรือการฝึกหัดนั้นจะทำให้ นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและรู้ผลความก้าวหน้าของตนเองและกล้าหาญ แข็งแรง (2552 : 27-28) กล่าวว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีรูปแบบเป็นสื่อประสม สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน นับเป็นสื่อที่มีคุณค่าต่อการศึกษายิ่งยิ่ง อีกทั้งสามารถแสดงภาพ ภาพเคลื่อนไหว สี สัน เสียง และข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ สามารถเก็บไว้ในแผ่นซีดี สะดวกต่อการพกพา ตลอดจนนำไปใช้สอนที่อื่นได้ ทำให้เรียนได้ง่ายขึ้น ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและรวดเร็ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น บทสนทนา นิทาน เรื่องสั้น ข่าว ฯลฯ ที่เป็นภาษาไทย มาสร้างแบบฝึกทักษะการฟังเพื่อให้นักศึกษาจีนได้

เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองอย่างสนุกสนานและสามารถพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทย เป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 ไว้ใช้กับนักศึกษาจีนรุ่นต่อ ๆ ไป
2. ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการฟังแก่นักศึกษาจีนกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีทักษะสูงขึ้น
3. ได้ทราบความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
4. ผู้สอนได้รู้เรื่องการจัดการเรียนรู้เรื่องการฟังที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยให้กับนักศึกษาจีน
5. ผู้เรียนสามารถศึกษาเรื่องการฟังภาษาไทยด้วยตนเองจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างของพัฒนาการทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร คือ นักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 27 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 6 ชุด
3. ขอบเขตด้านเวลา คือ ดำเนินการทดลองช่วงนอกเวลาเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 กำหนดระยะเวลารวม 12 คาบเรียน ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนกับหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกการฟังอิเล็กทรอนิกส์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 27 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มาจากมหาวิทยาลัยยู่ซี (Yuxi Normal University) ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักศึกษาที่มีความบกพร่องในการฟังภาษาไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือนี่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์จำนวน 6 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 14 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการสร้าง
ดังนี้

1.1 ขั้นการวิเคราะห์

1.1.1 วิเคราะห์รายวิชาด้านการฟัง จุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตร
ภาษาและวัฒนธรรมไทย ชั้นปีที่ 3 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1.2 ขั้นการออกแบบ

1.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

1.2.2 เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียนและแบ่งเนื้อหา
เป็น 6 เรื่อง ได้แก่ บทสนทนา นิทานไทย นิทานจีน ข่าว สารคดีท่องเที่ยว และชุดเรื่องสั้น

1.3 ขั้นการสร้างและพัฒนา

1.3.1 สร้างแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามรูปแบบที่กำหนดไว้

1.3.2 สร้างแบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะและนำแบบประเมินคุณภาพ
ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พร้อมแบบฝึกทักษะ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของ
แบบฝึกทักษะ โดยกำหนดระดับคุณภาพของแบบฝึกทักษะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating)
ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ แล้วเกณฑ์การยอมรับคุณภาพแต่ละข้อต้องมีค่าไม่น้อยกว่าที่
ระดับ 3.50 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 124) แล้วได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 4.15 อยู่ในระดับ
เหมาะสมมาก แสดงว่าแบบฝึกทักษะสามารถนำไปทดลองสอนได้

1.4 ขั้นทดลองใช้

1.4.1 นำแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปทดลองใช้กับนักศึกษาจีน
ชั้นปีที่ 3 จากมหาวิทยาลัยเจียวทง จำนวน 3 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 77.50/77.88
ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

1.4.2 นำแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไป
ทดลองกับนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 จากมหาวิทยาลัยเจียวทง จำนวน 9 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
เท่ากับ 82.96/82.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

1.5 ขั้นประเมินผล

นำแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพไปใช้พัฒนา
ผลสัมฤทธิ์กับนักศึกษาจีนที่มาจากมหาวิทยาลัยวิฑาลัยครูวี่ซี ชั้นปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ขั้นการวิเคราะห์

2.1.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยวิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2.2 ขั้นตอนการออกแบบ

2.2.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และกำหนดเนื้อหาและเวลาเรียน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 แผน เวลาเรียน 12 ชั่วโมง

2.3 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนา

2.3.1 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน

2.3.2 สร้างแบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำแบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญที่สอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีน จำนวน 3 คน พร้อมแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 4.48 ซึ่งอยู่ในระดับ 3.51 – 5.00 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.4 ขั้นตอนทดลองใช้

2.4.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ควบคู่กับการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการฟังกับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 จากมหาวิทยาลัยเจียวทง

2.5 ขั้นตอนประเมินผล

2.5.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ควบคู่กับการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการฟังกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์

3.1.1 วิเคราะห์ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาจีนที่มาจากมหาวิทยาลัยวิทยาลัยครูวี่ซี ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 18 คน

3.1.2 การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา มากำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนรู้

3.2 ขั้นตอนการออกแบบ

3.2.1 กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นแบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3.3 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนา

3.3.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พร้อมแบบประเมินคุณภาพ แล้วได้ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ เท่ากับ 0.67 ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 แสดงว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 60 ข้อ ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักศึกษาจีนกลุ่มรอบรู้ ซึ่งมีประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องการฟังมาแล้ว เป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน ที่มาจากมหาวิทยาลัยเจียวทง ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าตามเกณฑ์การพิจารณาค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปโดยวิเคราะห์เป็นรายข้อ (สมนึก ภัททิยธนี, 2553 : 199) ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ ได้ข้อสอบที่มีค่า (p) และค่า (r) ตามเกณฑ์จำนวนจำนวน 30 ข้อ

3.4 ขั้นทดลองใช้

3.4.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่หาค่าความยากง่ายแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มรอบรู้ ซึ่งเป็นนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่มาจากมหาวิทยาลัยวิทยาลัยครูวี่ซี ชั้นปีที่ 4 จำนวน 41 คน เพื่อไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วคำนวณค่าความเชื่อมั่นตามสูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson Method (นพพร ธนชัยพันธ์ , 2550 : 21) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ซึ่งสูงกว่า 0.70 แสดงว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

3.5 ขั้นประเมินผล

3.5.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่หาคุณภาพแล้วมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับประชากรต่อไป

4. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 ขั้นการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะในด้านบรรยากาศของการเรียนการสอน กิจกรรมที่จัดในการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน

4.2 ขั้นการออกแบบ

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการฟัง โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามเทคนิคของลิเคิร์ต (Likert Technique) หรือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ตสเกล (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 102-103)

4.3 ขั้นการพัฒนา

แบบสอบถามความพึงพอใจที่ทำการปรับปรุงแก้ไขเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พร้อมแบบประเมินคุณภาพ แล้วได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ เท่ากับ 0.81

อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 ซึ่งแสดงว่า แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4.4 ขั้นทดลองใช้

นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่เป็น กลุ่มทดลองจำนวน 9 คน ที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อตรวจสอบเรื่องภาษา และระยะเวลาที่ใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น

4.5 ขั้นประเมินผล

นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยการ ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ตรวจผลการสอบแล้วเก็บไว้เป็นคะแนน ก่อนเรียน
2. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบฝึกทักษะการฟัง จำนวน 6 ชุด ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน
3. ทดสอบกลุ่มตัวอย่างหลังการจัดการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยการ ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ตรวจให้คะแนนแล้วเก็บเป็นคะแนนหลังเรียน
4. การวัดความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแบบฝึกทักษะการฟัง โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หา ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ ในรูปตารางและอธิบายผลที่ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผลการสร้างและการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
ของนักศึกษาจีนที่มาจากมหาวิทยาลัยเจียวทงที่เป็นกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง จำนวน 9 คน	ระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 120 คะแนน)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)
รวมคะแนนกลุ่มทดลอง	896	223
ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)	99.56	24.78
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	2.22	1.03
E_1/E_2	82.96	82.59

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
ของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 9 คน เท่ากับ 82.96/82.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
80/80

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากมหาวิทยาลัยวิทยาลัยครูวี้ซี ซึ่งมีรายละเอียด
ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาจีน จำนวน 18 คน

การทดสอบ	กลุ่ม ตัวอย่าง	รวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ร้อยละ	Df	t-test	P
ก่อนเรียน	18	343	19.06	1.30	63.52	17.00	22.70 *	0.00
หลังเรียน	18	472	26.22	1.22	87.41			
ความก้าวหน้า	18	129	7.16	1.34	23.89	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดย
ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน โดยก่อนการใช้แบบฝึกทักษะมี

คะแนนรวมเท่ากับ 343 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.30 คิดเป็นร้อยละ 63.52 และหลังการใช้แบบฝึกมีคะแนนเท่ากับ 472 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.22 คิดเป็นร้อยละ 87.41 มีความก้าวหน้าเท่ากับ 129 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.34 คิดเป็นร้อยละ 23.89 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการทดสอบค่า t-test พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยวลัยครุวิชญ์ จำนวน 18 คน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาจีน ที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					รวม	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
คะแนนความพึงพอใจ	724	350	134			1,208	4.79	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่มาจากมหาวิทยาลัยวลัยครุวิชญ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผลความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการฟังเท่ากับ 4.79 อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีรูปแบบเป็นสื่อประสม สามารถที่ผู้สอนจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนได้ โดยสื่อสามารถแสดงภาพ ภาพเคลื่อนไหว สี เสียง และข้อมูล ทางอิเล็กทรอนิกส์ สามารถเก็บไว้ในแผ่นซีดี สะดวกต่อการพกพา ตลอดจนนำไปใช้สอนที่อื่นได้ ทำให้เรียนได้ง่าย ทำความเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งเมื่อสร้างและนำไปหาประสิทธิภาพ

แล้ว ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.96/82.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 จากนั้นจึงนำไปใช้
สอนกับนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบฝึก
ทักษะการฟัง ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่า t-test
พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ
เมื่อสอบถามความพึงพอใจในการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการฟัง ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มตัวอย่าง
พบว่า มีค่าระดับความพึงพอใจเท่ากับ 4.79 อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด

การอภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา
จีนที่เป็นกลุ่มทดลอง เท่ากับ 82.96/82.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะอย่างเป็นระบบโดยการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชากับวัตถุประสงค์การ
เรียนการสอนในหลักสูตร แล้วศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก
ทักษะและนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะ ซึ่งทำให้แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ ดังที่
สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 65) ที่ได้กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้อง
วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร
ออกแบบชุดฝึกแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลายน่าสนใจ นำชุดฝึกไปทดลองใช้ แล้วบันทึกผลเพื่อ
นำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง และปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วนำไปใช้จริง
และเผยแพร่ต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นพพร ณะชัยจันทร์ (2552 : 17) ที่ได้กล่าวว่า แบบฝึก
ที่ดีควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มีคำอธิบายที่ชัดเจนง่ายแก่ การเข้าใจ มี
คำชี้แจงที่ชัดเจน เชื่อมโยงจากสิ่งที่เรียนรู้แล้วไปสู่เรื่องใหม่ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหา ตรง
กับจุดประสงค์ของหลักสูตร สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และผู้เรียนสามารถ
ศึกษาด้วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อรทัย ชันโท (2557 : 150-156) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนา
ทักษะการพูดภาษาไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยแบบฝึกทักษะที่ใช้วิธีการสอนแบบทางตรง (Direct
Instruction Model) สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า แบบฝึกทักษะการพูด
ภาษาไทยที่ใช้วิธีการสอนแบบทางตรง สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มีประสิทธิภาพ 81.25/80.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังการใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
ของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการ
ทดสอบค่า t-test พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ
และได้ใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัดผล ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (2556 : 165) ที่ได้
กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีบทบาทสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง

สำหรับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถถึงระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือยัง หรือมีความรู้ ความสามารถถึงระดับใดหรือมีความรู้ความสามารถดีเพียงไร เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อน ๆ ที่เรียนด้วยกัน และสอดคล้องกับ โซชิตา หนูผาสุก (2547 : 146) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การฟังอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เท่ากับ 4.79 อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้สร้าง แผน การจัดการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนการ วัดผลประเมินผล และมีความหลากหลาย ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและได้ ค้นพบความรู้ ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 54) ที่ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุดโดยผู้สอน เป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม กระตุ้นให้กิจกรรมดำเนินไปตามความมุ่งหมาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ค้นพบคำตอบ เน้นทักษะกระบวนการและส่งเสริมการใช้วัสดุท้องถิ่น สอดคล้องกับ นิทยา เอกบาง (2551 : 92) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังสำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง เพื่อประเมินคุณภาพของบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนและเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย สอน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับดี ผู้เรียนมีความ พึงพอใจในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับพึงพอใจมาก และสอดคล้องกับ บุษราคม ยอดชะลูด (2557 : 112-113) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับ ใจความสำคัญ เรื่องประเพณีไทยโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาจีนที่มีต่อการใช้แบบฝึก เสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเรื่อง ประเพณีไทย โดยภาพรวมเฉลี่ยทั้ง 15 ข้อ นักศึกษาจีน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.69 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.06

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนทำการจัดการเรียนการสอน ควรมีการชี้แจงขั้นตอนในการใช้ให้ตรงกัน และเน้นย้ำให้นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อตนเองในการพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้แบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้จากแบบฝึกทักษะการฟังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการพัฒนาทักษะ การฟังควรเน้นย้ำให้นักศึกษากลับไปทบทวนความรู้ด้วยตนเองบ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และเกิดความเคยชิน เพื่อให้เกิดทักษะการฟังที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาทักษะการฟังสำหรับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองโดยใช้วิธี E-Learning เพื่อพัฒนาทักษะการฟังให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยต่อไป
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิธีสอนปกติและวิธีสอนในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อดูความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

รายการอ้างอิง

- กัลยา แข็งแรง. (2552). การสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- จำเนียร เล็กสุมา. (2552). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ ความคิด. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- โซษิตา หนูผาสุก. (2547). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นจาก <https://doi.nrct.go.th>
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2550). การวิเคราะห์ข้อสอบ. เชียงราย: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2552). การสร้างและการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม. (อัตสำเนา). เชียงราย: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- นิตยา เอกบาง. (2551). *การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง*.
(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุษราคัม ยอดชะลุ. (2557). *การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง
ประเพณีไทย โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกสำหรับนักศึกษาจีน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา*. กทม: โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- สุจิตรา สิทธิศาสตร์. (2553). *การพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนชาว
ต่างประเทศโดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย. (วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.*
- สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). *การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อน
วิทยฐานะ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อรทัย ชันโท. (2557). *การพัฒนาทักษะการพูดภาษาไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยแบบฝึกทักษะ
ที่ใช้วิธีการสอนแบบทางตรง (Direct Instruction Model) สำหรับนักศึกษาจีน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.*
- BAI NA , (2561). *สัมภาษณ์นักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย .มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.*
- Robert, M. G. (1977). *Conditions of Learning*. (3rd ed.). New York: Thomson Learning.

Graduate School Chaing Rai Rajabhat University
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5377-6026
<http://grad.crru.ac.th>

